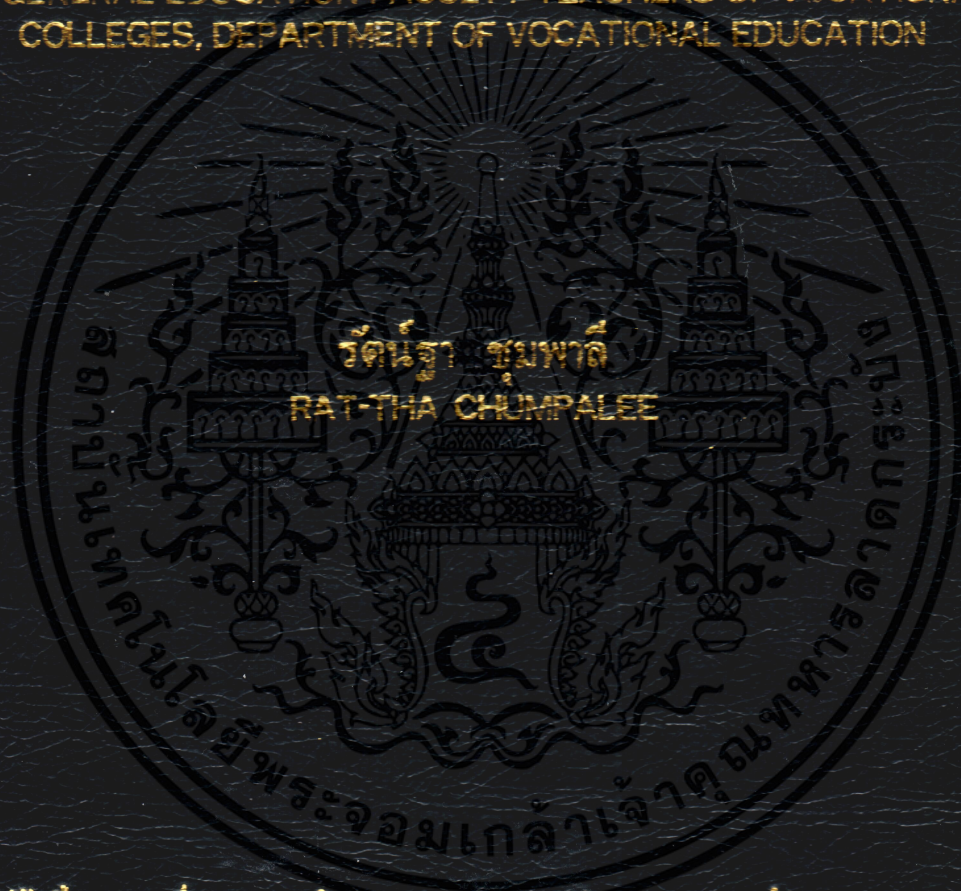

บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อกรณีเทศการศึกษามา ตามความคิดเห็นของ
ครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

THE ROLE ON SUPERVISION OF THE DIVISION HEADS AS PERCEIVED
BY GENERAL EDUCATION FACULTY TEACHERS OF VOCATIONAL
COLLEGES, DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2542

ISBN 974 - 622 - 455 - 4

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของ
ครู-อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

**THE ROLE ON SUPERVISION OF THE DIVISION HEADS AS PERCEIVED
BY GENERAL EDUCATION FACULTY TEACHERS OF VOCATIONAL
COLLEGES, DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2542

ISBN 974 - 622 - 465 - 4

เอกสารนี้เป็นทรัพย์สินของคลังทรัพย์สินกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ หากมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

THE ROLE ON SUPERVISION OF THE DIVISION HEADS AS PERCEIVED
BY GENERAL EDUCATION FACULTY TEACHERS OF VOCATIONAL
COLLEGES, DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

AT
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

1999

ISBN 974 - 622 - 465 - 4

เลขหม.....
เลขท: เอช.....**33376**
วัน, เดือน, ปี...**2**...**2542**

สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
หากมีให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 1999

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

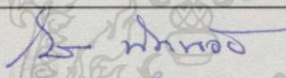
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของ
ครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
THE ROLE ON SUPERVISION OF THE DIVISION HEADS AS
PERCEIVED BY GENERAL EDUCATION FACULTY TEACHERS
OF VOCATIONAL COLLEGES, DEPARTMENT OF VOCATIONAL
EDUCATION

ชื่อนักศึกษา นางรัตนฐา ชุมพาลี
รหัสประจำตัว 36063145
ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารอาชีวศึกษา
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ไพรัตน์ ฝึกน้อย
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
อาจารย์ไพรัตน์ ฝึกน้อย	
ดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ	
อาจารย์อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย	
ผศ.ดร.สมพร ไชยะ	
ดร.มาลัย จีรวัดนเกษตร	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 30 เมษายน 2542 เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ห้องสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รศ.ดร.มนต์ ตั้งวรศิลป์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 25 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2542

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา
ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน
วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

นักศึกษา

นางรัตนฐา ชุมพาลี

รหัสประจำตัว

36063145

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

การบริหารอาชีวศึกษา

พ.ศ.

2542

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ไพรัตน์ พิคน้อย

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อ
การนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา
และประสบการณ์การสอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู-อาจารย์ผู้สอนในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีว
ศึกษา กรมอาชีวศึกษา จำนวน 338 คน จำนวน 18 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบ
ถามที่ ผู้วิจัยได้จัดสร้างขึ้นเอง แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ การปฏิบัติใน
การนิเทศการศึกษาของหัวหน้าแผนกวิชา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทในการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติจริง
น้อย โดยมีบทบาทในการนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปฏิบัติจริงเป็นบางครั้ง
สำหรับด้านอื่น ๆ หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทการนิเทศอยู่ในระดับปฏิบัติจริงน้อย ตามลำดับดังนี้
ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ด้านการวัดและการประเมินผล และด้าน
หลักสูตร

ส่วนบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับปฏิบัติมากทุกด้าน ตามลำดับดังนี้ ด้านการปฏิบัติการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน การ
นิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ด้านการวัดและการประเมินผล และด้านหลักสูตร

บทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าเฉลี่ยบทบาทที่พึงประสงค์มากกว่า ค่าเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริง

ครู - อาจารย์ที่มีอายุ และประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นว่า หัวหน้าแผนก วิชามีบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่พึงประสงค์แตกต่างกัน

Thesis Title	The Role on Supervision of the Division Heads as Perceived by General Education Faculty Teachers of Vocational Colleges, Department of Vocational Education
Student	Mrs.Rat - tha Chumpalee
Student ID.	36063145
Degree	Master of Industrial Education in Vocational Administration
Programme	Vocational Administration
Year	1999
Thesis Advisor	Mrs.Pairat Phaknoi
Thesis Co-advisor	Dr.Warapun Noisuwan

ABSTRACT

The purposes of this research were to study roles on supervisory of Division Heads perceived by general education faculty teacher and comparison of their roles among these variables : ages ; levels of education ; and teaching experience.

The sample of this study consisted of 338 teachers from 18 colleges in General Education faculty from Vocational Colleges. The respondents were required to answer the items dealt with check list of personal data in the first part and rate their actual performances roles and desirable roles on items 5 aspects of the Division Heads' roles on supervision.

The finding were as follow :

The whole roles on supervision of the division heads were on the less actual performance roles. Which the roles of the instruction performance, the average of actual performance roles of the following priorities aspect concerning teaching material aspects, supervision for the other developing aspect, evaluating and measurement aspect and curriculum aspect.

For the desirable roles on supervision of division heads , with the performance is high average in every division. For the following priorities, the instruction practical aspect, teaching material aspects, supervision for the other developing aspects, evaluating and measurement aspect and curriculum aspect.

For the comparison among the actual performance roles and the desirable roles on supervision of the division heads are significant different at .01 and the average of desirable roles were more than the actual performance roles.

The different ages teachers and the different teaching experiences had the opinion that the actual performance roles and the desirable roles of division heads were significant difference.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างดี ด้วยความอนุเคราะห์และให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นอย่างดียิ่งจากอาจารย์ไพรัตน์ พิคน้อย ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์จากท่าน ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย ผศ.ดร. สมพร ไชยะ ดร. มาลัย จีรวัดนเกษตร์ และคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมที่ช่วยเหลือแก้ไข เสนอแนะแนวทางในการวิจัย และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างสม่ำเสมอ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน ที่ได้ช่วยเหลือตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงและให้คำแนะนำแบบสอบถามให้มีความเชื่อมั่นในระดับสูง

ขอขอบพระคุณกรมอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา ที่อนุญาตให้เก็บรวบรวม ข้อมูลจากคณาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณคณาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อเป็นความกตัญญูให้กับพระคุณบิดามารดา และโดยเฉพาะ นายรุ่งเรือง ชุมพาลี นางสาวราตี ชุมพาลี และเด็กหญิง ปาณาลี ชุมพาลี ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจอย่างดีเสมอมา

ท้ายนี้ขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

รัตน์รญา ชุมพาลี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	5
1.4 ทฤษฎีหรือแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 การนิเทศการศึกษา.....	10
2.1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	10
2.1.2 จุดหมายของการนิเทศการศึกษา.....	11
2.1.3 หลักการนิเทศการศึกษา.....	12
2.2 การนิเทศศึกษาภายในสถานศึกษา.....	13
2.2.1 ความหมายของการนิเทศศึกษาภายในสถานศึกษา.....	13
2.2.2 ความจำเป็นของการนิเทศศึกษาภายในสถานศึกษา.....	15
2.2.3 งานหลักของการนิเทศศึกษาภายในสถานศึกษา.....	16
2.2.4 บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ภายในสถานศึกษา.....	19
2.3 บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา.....	22
2.4 โครงสร้างวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา.....	36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ VI ศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
3.1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย	39
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	39
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	44
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย	46
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	71
5.2 สรุปผลการวิจัย	71
5.3 อภิปรายผล	75
5.4 ข้อเสนอแนะ	86
5.5 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	86
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	94
ประวัติผู้เขียน	131

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มสถานศึกษา	41
3.2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามวิทยาลัยอาชีวศึกษาตัวอย่าง....	44
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป	48
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติที่เป็นจริง และพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานด้านหลักสูตร.....	49
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติที่เป็นจริง และพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานด้านปฏิบัติการสอน.....	51
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติที่เป็นจริง และพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	54
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติที่เป็นจริง และพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน ด้านการวัดและการประเมินผล.....	55
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติที่เป็นจริง และพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ.....	57
4.7 แสดงเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติที่เป็นจริง และพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน ในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน.....	60
4.8 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามอายุ	61
4.9 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	63
4.10 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามประสบการณ์การสอน.....	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.11 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามอายุ.....	66
4.12 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามระดับการศึกษา	67
4.13 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามประสบการณ์การสอน.....	69
4.14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ.....	95
4.15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ด้านหลักสูตร จำแนกตามอายุ.....	95
4.16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ โดยภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์การสอน	96
4.17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ด้านหลักสูตร จำแนกตามประสบการณ์การสอน	96
4.18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ด้านปฏิบัติการสอน จำแนกตามประสบการณ์การสอน	97
4.19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ด้านการวัดและการประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์การสอน	97
4.20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน จำแนกตามประสบการณ์การสอน	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.21	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ จำแนกตามประสบการณ์การสอน	98
4.22	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ.....	99
4.23	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ด้านหลักสูตร จำแนกตามอายุ.....	99
4.24	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ด้านการวัดและการประเมินผล จำแนกตามอายุ.....	100
4.25	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ จำแนกตามอายุ.....	100
4.26	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ โดยภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์การสอน	101
4.27	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ด้านหลักสูตร จำแนกตามประสบการณ์การสอน	101
4.28	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ด้านปฏิบัติการสอน จำแนกตามประสบการณ์การสอน	102
4.29	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มบทบาทที่เป็นพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ จำแนกตามประสบการณ์การสอน	102

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ การเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม สภาพสังคม เศรษฐกิจและ การเมืองมีผลเปลี่ยนแปลงชีวิตและสังคมเป็นอันมาก การศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่แปรเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จุดเน้นสำคัญของแผนพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) คือ การนำประเทศไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมเกษตร และการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมอาชีวศึกษา (2535 : 13) กลไกสำคัญที่ทำให้การพัฒนาเกิดขึ้นได้ คือ การศึกษาต้องมีการผลิตกำลัง แรงงานที่มีคุณภาพและปริมาณความต้องการในการพัฒนาประเทศ บุญเทียม เจริญยิ่ง (2534 : 1-3) แรงงานที่มีคุณภาพนั้นจะต้องผ่านการฝึกฝนอย่างดี บุคลากรสำคัญที่เปรียบเสมือนปัจจัยที่ทำให้แรงงานมีประสิทธิภาพ คือ ครู เพราะครูจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ แต่สภาพความเป็นจริงครูยังไม่ได้รับการดูแลด้านวิชาการอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียน การสอน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว สถานศึกษาซึ่งตกอยู่ในสภาพการเปลี่ยนแปลงควรได้มีการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับวิทยาการสมัยใหม่กับแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระดับที่ 7 (2535 - 2539) ของกรมอาชีวศึกษามีการกำหนดนโยบาย 15 ข้อ โดยในนโยบายข้อ 11 นั้นได้กำหนดให้มีการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพบุคลากร ครู - อาจารย์ และผู้บริหารให้มีความรู้ทักษะสอดคล้องกับวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ กรมอาชีวศึกษา (2535 : 44) วิธีการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพบุคลากรที่เหมาะสม คือ การนิเทศการศึกษา โดยปกติการนิเทศในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเป็นของศึกษานิเทศก์ แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วจำนวนศึกษานิเทศก์ของกรมอาชีวศึกษา มีจำนวนเพียง 195 คน เมื่อเทียบกับจำนวนสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน 208 แห่ง มีข้าราชการครูจำนวน 10,040 คน กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา (2534 : 12) ซึ่งไม่เพียงพอที่จะทำการนิเทศช่วยเหลือดูแลสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึง สาเหตุจากการขยายตัวในด้านจำนวนครู - อาจารย์ในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษาภายนอกโดยศึกษานิเทศก์ย่อมไม่เพียงพอ ประกอบกับปัญหาความต้องการและสภาพแวดล้อมของแตกต่างกันในแต่ละวิทยาลัยมีมากที่ศึกษานิเทศก์จะสามารถวิเคราะห์และเข้าใจปัญหาที่หลากหลายเหล่านั้นได้อย่างถ่องแท้จนไม่สามารถดำเนินการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกประการ คือ ปัจจุบันบุคลากรในสถานศึกษามีระดับการศึกษาสูงขึ้น การกระตุ้นให้บุคลากรเหล่านี้สามารถใช้ศักยภาพของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวเองร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยไม่ต้องมีคนคอยชี้แนะอยู่ตลอดเวลาเป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการและวิธีการของการนิเทศสมัยใหม่ สัจจ อูทรานันท์ (2530 : 117)

เหตุผลความจำเป็นที่กล่าวมาทำให้การนิเทศภายในสถานศึกษา เกิดขึ้นบุคลากรที่มีบทบาทในการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชา และหัวหน้างานต่าง ๆ อาคม จันทรสุนทร (2527 : 25)

กรมอาชีวศึกษาได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขึ้น 11 ข้อ ตั้งแต่ปี 2528 เป็นต้นไป โดยในข้อ 6 ระบุว่าให้มีการพัฒนาบุคลากรในเรื่องวิทยุญาณครู ภูมิรู้ ภูมิธรรม ควรมีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และควรให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษา กรมอาชีวศึกษา (2528 : 30) จากนโยบายของกรมอาชีวศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงต้องจัดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาขึ้น

ในการปฏิบัติงานจริงผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะไม่มีโอกาสได้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาโดยตรง เนื่องจากมีภารกิจมาก คั่งนั้นจึงได้อาศัยหัวหน้าแผนกวิชา วิทยุ ญาณ สาธิต (2519 : 155) กล่าวว่า หัวหน้าแผนกวิชาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารงานวิชาการ เพราะเป็นผู้ดูแลและใกล้ชิดกับครูผู้สอนในแต่ละวิชาที่ตนรับผิดชอบมากที่สุด ทั้งคอยให้ความช่วยเหลือทางการแก่ครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามแม้ว่าภารกิจดังกล่าวหัวหน้าแผนกวิชาได้ปฏิบัติอยู่แล้ว แต่โดยส่วนใหญ่เป็นการบริหารกำกับดูแลให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนงานเท่านั้น มิได้ปฏิบัติหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยครู - อาจารย์แก้ปัญหาในเรื่องการเรียนการสอน เพื่อให้ครู - อาจารย์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอน จึงทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ

โดยภาพรวม กรมอาชีวศึกษาจะผลิตกำลังคนระดับใดเพื่อป้อนตลาดแรงงานส่วนไหน กรมอาชีวศึกษาได้ยึดหลักในการจัดการอาชีวศึกษาที่สำคัญ 4 ประการคือ กรมอาชีวศึกษา (2525 : 1 - 2)

1. ให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม
2. ให้ความรู้เนื้อหาอาชีพในแต่ละแขนงที่ผู้ศึกษาจะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพและการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
3. ฝึกทักษะหรือความสามารถในการทำงานที่ต้องอาศัยความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญจากการปฏิบัติและการเรียนรู้จากแหล่งวิชาการ และแหล่งประกอบการต่าง ๆ
4. สร้างลักษณะนิสัยและเจตคติที่ดีต่อการทำงานอาชีพของตน ความอดทน ความละเอียด ความรักในงาน ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งความขยันหมั่นเพียรที่จะปฏิบัติงานและศึกษาค้นคว้าปรับปรุงตัวเองให้ก้าวหน้าในงานอาชีพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเด็นในข้อ 1 และ 4 เกี่ยวข้องกับเรื่องความเป็นมนุษย์ ความมีคุณธรรมจริยธรรม และเพื่อเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเข้าสู่โลกของอาชีพที่ผู้เรียนเลือกสรรไว้ หลักสูตรที่ประกอบขึ้นด้วย คุณลักษณะเหล่านี้อยู่ในคณะวิชาพื้นฐาน ซึ่งเป็นวิชาที่เสริมสร้างความรู้ให้เป็นผู้คิดค้น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเห็นคุณค่าในศิลปะ สามารถนำความรู้และทักษะ ต่าง ๆ ไปใช้พัฒนางานอาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อการดำรงชีวิต และที่สำคัญที่สุด คือ เป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาชีพของนักเรียนนักศึกษาทุกประเภทวิชา หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมอาชีวศึกษา (2533 : 18)

การจัดการเรียนการสอนในคณะวิชาพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 แผนกวิชา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2530 : 10) ได้แก่

1. แผนกวิชาสามัญ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีระเบียบวินัย มีน้ำใจ นักกีฬา สุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน มีความสำนึกในความเป็นไทยดำรงไว้ซึ่งความมั่นคง และความสามัคคีของคนในชาติ ยึดมั่นในศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยวิชาสังคมศึกษา ภาษาไทย และพลานามัย
2. แผนกวิชาสัมพันธ์ เป็นวิชาที่ปลูกฝังเจตคติ และความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาชีพต่าง ๆ และประกอบอาชีพระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ธรรมชาติ รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นและชนในชาติ ประกอบด้วยวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ
3. แผนกวิชาพื้นฐาน มีจุดหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ อันนำมาประยุกต์ในวิชาชีพ เพื่อเป็นเครื่องมือต่อการแสวงหาความรู้ และการศึกษาค้นคว้าวิทยาการสำหรับวิชาชีพแต่ละสาขา และเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจวิทยาการเทคโนโลยี ศิลปะและวัฒนธรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่ความรู้และทักษะอยู่เสมอ รักการทำงานขยันหมั่นเพียร ประหยัด อุตุน ประกอบด้วยวิชา มนุษยสัมพันธ์

รายวิชาที่จัดในคณะวิชาพื้นฐานไม่ใช่วิชาชีพ ผู้เรียนมักไม่ชอบเรียนวิชาเหล่านี้ เพราะไม่ใช่เป็นเป้าหมายของการเข้ามาเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียน การสอน ผู้เรียนไม่สนใจเรียนและไม่เห็นความสำคัญของวิชาเหล่านี้ จึงเป็นภาระสำคัญที่ครู - อาจารย์ ต้องจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้บรรลุตามเป้าหมายของรายวิชา

ดังที่กล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นได้ว่าผู้ที่มีบทบาทอย่างสำคัญที่สุดในการศึกษา ก็คือ “ครู” สมัยก่อนสถานศึกษามีหน้าที่สอนให้รู้ในเนื้อหาวิชาเท่านั้น ใครก็ตามถ้ามีความรู้ความสามารถก็สอนได้ แต่ในปัจจุบันความสำเร็จของการศึกษานั้นจะต้องทำให้ผู้เรียนสามารถมีชีวิตที่ดีขึ้นและดำรงตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ด้วยเหตุนี้ “ครู” จึงมีหน้าที่พัฒนาโดยตรง จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่หัวหน้าแผนกวิชาต้องทำการนิเทศการศึกษาผ่านตัวกลาง คือ ครู สงัด อุทรานันท์ (2528 : 1) ให้เข้าใจในความมุ่งหมายของการเรียนการสอน และมีแนวทางในการโน้มน้าวผู้เรียนให้ สนใจวิชาในคณะวิชาพื้นฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เปรียบเทียบเนื้อหาแบบใช้ประโยชน์ตามการคำนวณ ไม่จากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อให้ผู้เรียนเติบโตไปเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพรู้จักการแก้ปัญหาในชีวิตไม่ถูกชักจูงไปในทางที่ผิด สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ ตลอดจนกล้าแสดงความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมให้เป็นนักประชาธิปไตย เพราะการสอนมุ่งฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้เทียบพร้อมด้วยความรู้ความคิด มีคุณธรรมจริยธรรม และมีพละทานมัชฌมบูรณ์ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติในอนาคต

ในการสอน ถ้าครู - อาจารย์ ไม่เข้าใจปรัชญาและเป้าหมายของรายวิชาในคณะวิชา พื้นฐาน มีผลทำให้เกิดความท้อถอยและไม่มั่นใจว่ารายวิชาในคณะวิชาพื้นฐานมีความสำคัญมากน้อยเพียงไร เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ที่พึงจะได้จากรายวิชาดังกล่าว หัวหน้าแผนกวิชาจำเป็นต้องให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาและเป้าหมายของรายวิชาในคณะวิชาพื้นฐาน เพื่อให้ครู - อาจารย์ ตระหนักในความสำคัญของรายวิชาในคณะวิชาพื้นฐาน ประกอบกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือการพัฒนาคนให้มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา ศึกษาระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมได้อย่างสันติสุข พัฒนากำลังคนให้มีความเข้าใจในกระบวนการทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสนับสนุนการเรียนรู้ทางด้านภาษาสากล และขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาติ ที่ต้องมีการติดต่อสื่อสาร ขณะเดียวกันก็ต้องรักษาขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมอันดีของชาติไว้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538 : 11)

ดังที่กล่าวมาจะชี้ให้เห็นความสำคัญของรายวิชาในคณะวิชาพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน้าที่ของหัวหน้าแผนกวิชาจะชี้ชักนำครู - อาจารย์ให้เข้าใจปรัชญา และเป้าหมายของรายวิชา มีความรอบรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต รู้วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนด้านต่าง ๆ เพราะการสอนในปัจจุบันครู - อาจารย์ไม่เพียงสอนให้รู้แต่โครงสร้าง แต่ครู - อาจารย์ต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์เข้ากับการดำเนินชีวิตประจำวันและการนำไปประกอบอาชีพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หัวหน้าแผนกวิชาจะต้องเข้าใจปรัชญาและเป้าหมายของรายวิชาในคณะวิชาพื้นฐาน เป็นผู้นำแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและต้องกระทำตัวให้ใกล้ชิดครู - อาจารย์ พยายามศึกษาศาสตร์ของการนิเทศการศึกษา ซึ่งกรมอาชีวศึกษาได้กล่าวถึงระเบียบว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 หัวหน้าแผนกวิชามีหน้าที่และความรับผิดชอบ 12 งาน ในงานที่เกี่ยวข้องกับ การนิเทศการศึกษา ได้แก่ ข้อ 5) ติดตามดูแลการเรียนการสอนในแผนกวิชาให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และข้อ 6) แก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอนร่วมกับครูอาจารย์ประจำวิชา กรมอาชีวศึกษา (2529 : 25) นอกจากนี้การเป็นผู้นิเทศ ที่ดีต้องศึกษาทฤษฎี เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการนิเทศ การนิเทศการศึกษาที่ควรจะเป็นนั้น สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 17) ได้กล่าวไว้ ข้อหนึ่งว่า การนิเทศการศึกษาคควรเน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย ดังนั้นบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาในคณะวิชาพื้นฐาน จะเหมาะสมหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการและยอมรับของครู - อาจารย์ผู้สอนด้วย ผู้วิจัยใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฐานะข้าราชการครูผู้สอนในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยตรง จึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา และส่งเสริมการนิเทศการศึกษาภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การสอน

1.2.4 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การสอน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งทดสอบสมมติฐานดังต่อไปนี้คือ

1.3.1 บทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานแตกต่างกัน

1.3.2 ครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน

1.3.3 ครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา แตกต่างกัน

1.4 ทฤษฎีหรือแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยยึดระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 ที่ได้กำหนดให้หัวหน้าแผนกวิชามีหน้าที่และความรับผิดชอบ 12 งาน และงานที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษามี 2 งาน คือ ข้อ 5) ติดตามดูแลการเรียนการสอนในแผนกวิชาให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของ ทางราชการ และข้อ 6) แก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอนร่วมกับครู - อาจารย์ประจำวิชา

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้แนวคิด ทฤษฎีของนักการศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ประมวลลักษณะงานนิเทศการศึกษาที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. นิเทศด้านหลักสูตร คือ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ การนำหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร และการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

2. นิเทศด้านการปฏิบัติการสอน คือ การกำหนดการสอนและตารางสอนตามหลักสูตร การเตรียมเอกสารประกอบการสอนของครู - อาจารย์ การส่งเสริมการสอนตามแผนการสอน และการส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ ใช้วิธีสอนแบบใหม่

3. นิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน คือ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ตรงตามจุดหมายของหลักสูตร และการส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน

4. นิเทศด้านการวัดและการประเมินผล คือ การส่งเสริมการประเมินผลการสอนของครู - อาจารย์ การวิเคราะห์ข้อสอบและการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน และการสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการสอนของครู - อาจารย์

5. การนิเทศเพื่อพัฒนาในด้านอื่น ๆ คือ การปฐมนิเทศครูใหม่ การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนแก่ครู - อาจารย์ การเสนอแนะข้อมูลข่าวสารทางวิชาการแก่ครู - อาจารย์ และการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการของครู - อาจารย์

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษิตตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา 18 แห่ง

1.5.1 การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษิตตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ในด้านต่าง ๆ 5 ด้านดังนี้

1.5.1.1 นิเทศด้านหลักสูตร

1.5.1.2 นิเทศด้านปฏิบัติการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.1.3 นิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน

1.5.1.4 นิเทศด้านการวัดและการประเมินผล

1.5.1.5 การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา ศึกษาบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา ดังนี้ คือ

1.5.2.1 ตัวแปรต้น

1.5.2.1.1 อายุ

- ต่ำกว่า 35 ปี

- 35 - 44 ปี

- 45 ปีขึ้นไป

1.5.2.1.2 ระดับการศึกษา

- ปริญญาตรี

- ปริญญาโท

1.5.2.1.3 ประสบการณ์การสอน

- ต่ำกว่า 11 ปี

- 11 - 15 ปี

- 16 - 20 ปี

- 21 ปีขึ้นไป

1.5.3 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน เกี่ยวกับบทบาท ที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน คือ ด้าน หลักสูตร ด้านการปฏิบัติการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและการประเมินผล และการนิเทศ เพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกับผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงได้นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยไว้ดังนี้

1.6.1 บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง พฤติกรรมที่หัวหน้าแผนกวิชาได้แสดงออกให้ปรากฏ ในหน้าที่ หรือตำแหน่งที่ได้รับ

1.6.2 บทบาทที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาที่ครู - อาจารย์ต้องการให้แสดงออกให้ปรากฏในหน้าที่หรือตำแหน่งที่ได้รับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6.3 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานที่เกิดจากความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันของผู้นิเทศ ซึ่งหมายถึงหัวหน้าแผนกวิชากับครู - อาจารย์ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู - อาจารย์ อันจะเป็นผลทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดทางการเรียนของผู้เรียน

1.6.4 บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานของหัวหน้าแผนกวิชาเกี่ยวกับการประสานงาน การชี้แจง การกระตุ้น และการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครู - อาจารย์ในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน คือ

1.6.4.1 นิเทศด้านหลักสูตร คือ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร และการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.6.4.2 นิเทศด้านการปฏิบัติการสอน คือ กำหนดการสอนและตารางสอนตามหลักสูตร การจัดเตรียมเอกสารประกอบการสอนของครู การส่งเสริมการสอนตามแผนการสอนและการส่งเสริมให้ครูใช้ วิธีสอนแบบใหม่

1.6.4.3 นิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน คือ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอน และการส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน

1.6.4.4 นิเทศด้านการวัดและการประเมินผล คือ การส่งเสริมการประเมินผล การสอน การวิเคราะห์ข้อสอบและการจัดทำข้อสอบมาตรฐานและการสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการสอน

1.6.4.5 การนิเทศเพื่อพัฒนาอื่น ๆ คือ การปฐมนิเทศในแผนกวิชา การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน การเสนอแนะข้อมูลข่าวสารทางวิชาการ และการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ

1.6.5 ครู - อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในแผนกวิชาในคณะวิชา พื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ซึ่งไม่รวมหัวหน้าแผนกวิชาและหัวหน้าคณะวิชา

1.6.6 หัวหน้าแผนกวิชา หมายถึง ข้าราชการครูในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ของหัวหน้าแผนกวิชาในคณะวิชาพื้นฐาน

1.6.7 คณะวิชาพื้นฐาน หมายถึง คณะวิชาที่เสริมสร้างความรู้เพื่อการเรียนวิชาชีพของ ผู้เรียนทุกประเภทวิชา ประกอบด้วย แผนกวิชาสามัญ แผนกวิชาสัมพันธ์ และแผนกวิชาพื้นฐาน

1.6.8 วิทยาลัยอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาประเภทวิชา คหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปกรรม เป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษาตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6.9 กลุ่มสถานศึกษา หมายถึง การจำแนกสถานศึกษาเป็นกลุ่มตามเขตทางภูมิศาสตร์ โดยยึดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มอาชีวศึกษา ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มสถานศึกษา คือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคเหนือตอนบน ภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคใต้ตอนบน และภาคใต้ตอนล่าง

1.6.10 ความหมายของเกณฑ์

1.6.10.1 ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ หมายถึง ทำตามระยะเวลาที่กำหนดตามแผน

1.6.10.2 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หมายถึง ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้างตามแผน

1.6.10.3 ปฏิบัติน้อย หมายถึง ไม่ค่อยได้ปฏิบัติตามแผน

บทที่ 2

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน ผู้วิจัยขอเสนอสาระสำคัญตามหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ การศึกษาค้นคว้าประกอบการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อดังนี้

2.1 การนิเทศการศึกษา

2.1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

2.1.2 จุดหมายของการนิเทศการศึกษา

2.1.3 หลักการนิเทศการศึกษา

2.2 การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.2.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

2.2.2 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

2.2.3 งานหลักของการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

2.2.4 บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

2.3 บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา

2.4 โครงสร้างวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

2.1 การนิเทศการศึกษา

2.1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา ยังไม่มีข้อจำกัดที่แน่นอนตายตัว นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายในลักษณะที่สอดคล้องและแตกต่างกันไป แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วจะมีความหมายคล้ายคลึงกัน ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2513 : 148) มีความเห็นว่า การนิเทศการศึกษา คือ แผนงานที่จัดขึ้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาเป็นการบริการทางวิชาการแก่ครู ส่วนภิญโญ สาธร (2519 : 274) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาในการแนะนำครู หรือผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้รู้จักวิธีการปรับปรุงการสอนหรือการให้การศึกษา และสงัด อูทรานันท์ (2529 : 7) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการทำงานร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ นักการศึกษาต่างประเทศยังได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้ คือ Ben M. Harris (1963 : 19) มีความเห็นว่าการนิเทศการศึกษา คือ สิ่งที่บุคลากรในสถานศึกษากระทำกับบุคคล เพื่อจุดมุ่งหมายในการคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้เป็นไปในแนวทางที่จะส่งอิทธิพลให้บรรลุจุดมุ่งหมายหลักของการสอนของสถานศึกษา นั่นคือการนิเทศการศึกษานั้นมุ่งให้เกิดผลต่อผู้เรียน โดยผ่านบุคคล

Oliva (1976 : 7) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง การช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนทั้งเป็นรายบุคคล และกลุ่ม

จากความหมายของการนิเทศการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อมุ่งให้ครูได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนในทางที่ดีขึ้น อันจะส่งผลให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

2.1.2 จุดหมายของการนิเทศการศึกษา

ในการจัดการนิเทศการศึกษายในสถานศึกษานั้น มีจุดหมายหลายประการดังที่ Gwynn (1974 : 27) ได้กำหนดจุดหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อช่วยเหลือครูให้เข้าใจเด็กดียิ่งขึ้น
2. ช่วยพัฒนาครูให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน
3. ช่วยเหลือครูในการจัดหาและเลือกสื่อการสอน
4. ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงวิธีการสอน
5. ช่วยสร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้แก่ครู โดยการนำเอาความสามารถพิเศษของครูแต่ละคนมาช่วยเหลือครูคนอื่น ๆ
6. ช่วยเหลือครูในการประเมินผลการเรียน
7. ช่วยกระตุ้นครูให้รู้จักประเมินผลการทำงานและความก้าวหน้าของตนเอง
8. ช่วยให้ครูมีความรู้สึกว่าได้รับผลสำเร็จ มีความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน
9. ช่วยกระตุ้นให้ครูร่วมมือในการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม
10. เพื่อประชาสัมพันธ์การทำงานและความก้าวหน้าของสถานศึกษาแก่ชุมชน

นอกจากนั้น จุดหมายของการนิเทศการศึกษาในแง่ของการพัฒนาและอื่น ๆ คือ สจ๊วต อุทรานันท์ (2529 : 7 - 8)

1. เพื่อพัฒนาคน การนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือให้คนในองค์กรนั้น ๆ มีความรู้ความสามารถในการทำงานให้มากขึ้น

2. เพื่อพัฒนางาน การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างสรรค์การทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อประสานสัมพันธ์การนิเทศการศึกษา เป็นการสร้างความร่วมมือสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนความเข้าใจระหว่างกลุ่มคนกับสังคมโดยรวม

4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจและมีกำลังใจในการทำงาน

พอจะสรุปได้ว่า การนิเทศศึกษามีจุดหมาย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตร
2. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู
3. เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งแก้ไข ป้องกันปัญหาทางการศึกษา
4. เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจให้แก่ครู

2.1.3 หลักการนิเทศการศึกษา

ในการที่จะปฏิบัติการนิเทศการศึกษาให้บรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยหลักการนิเทศการศึกษาซึ่งเปรียบเสมือนกฎเกณฑ์ นโยบาย หรือทิศทางที่จะยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ดำเนินการไปจนบรรลุผลสำเร็จ

Burton and Brueckner (1955 : 71 - 72) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา (Theoretically Sound) คำนึงถึง จุดประสงค์ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง เป็นไปตามความเป็นจริงและตามกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้น ๆ ควรจะมีวิวัฒนาการทั้งด้านเครื่องมือและกลวิธี โดยมีจุดหมายและนโยบายที่แน่นอน

2. การนิเทศศึกษาควรจะเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific) คือ ควรจะเป็นไปอย่างมีลำดับ และมีวิธีการในการศึกษาปรับปรุงและประเมินผลสิ่งต่าง ๆ ภายในขอบเขตของงานนั้น ทั้งนี้ย่อมหมายรวมทั้งด้าน กระบวนการนิเทศการศึกษาและสื่อที่ใช้ในการนิเทศ และควรได้มาจากการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างเป็นปรนัย มีความถูกต้องแน่นอนเป็นที่เชื่อถือได้และอย่างมีระเบียบมากกว่าการสรุปเอาจากความคิดเห็น

3. การนิเทศศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic) คือ จะต้องเคารพในตัวบุคคลและความแตกต่างของแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้มีความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มากที่สุด โดยใช้อำนาจน้อยที่สุดและอำนาจนั้นต้องได้มาจากการหุ้มนัดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของหมู่คณะไปสู่เป้าหมาย

4. การนิเทศศึกษาควรจะเป็นการสร้างสรรค์ (Creative) คือ ควรจะแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลแล้วเปิดโอกาสให้แสดงออกเพื่อพัฒนาความสามารถนั้นอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เต็มที่และควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มากที่สุด

Franseth (1961 : 23 - 28) ได้เสนอถึงหลักการนิเทศการศึกษาที่ดีไว้ดังนี้ คือ

1. การนิเทศการศึกษาจะให้ได้ผลอย่างเต็มที่ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ก็ต่อเมื่อการนิเทศนั้นได้ให้ความสำคัญแก่วิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและตั้งอยู่บนจุดหมายที่แน่นอน ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาดกลงร่วมกันโดยคณะครู และผู้ทำหน้าที่นิเทศ
2. การนิเทศการศึกษาจะมีความหมายสำหรับครูก็ต่อเมื่อ การนิเทศนั้นแสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อผู้รับ การนิเทศโดยตรงนั้น คือ จะต้องทำให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าจะให้ผู้ทำการนิเทศช่วยเหลือในเรื่องใดจึงจะเป็นที่ต้องการของเขา
3. การนิเทศการศึกษาที่ดีจะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ยั่วยุ และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในการช่วยเหลือครู และจะต้องทำให้ครูรู้สึกว่าจะช่วยให้เขาพบวิธีที่ดีกว่าในการทำงาน เพื่อบรรลุจุดประสงค์และ
4. การนิเทศการศึกษาจะให้ได้ผล ควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาและช่วยให้ผู้ร่วมงานได้ศึกษาปัญหา ตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานเสียก่อน

นอกจากนี้ สังค อูทรานันท์ (2530:15-17) ยังได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญที่เกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษาในปัจจุบันไว้ดังนี้ คือ

1. การนิเทศการศึกษา เป็น “กระบวนการ” ทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศ
2. การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน แต่การดำเนินงานนั้น จะกระทำโดยผ่าน “ตัวกลาง” คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การนิเทศการศึกษาในประเทศไทยเน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย จากหลักการนิเทศการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ ดำเนินการอย่างเป็นทางการโดยผ่านตัวครูและบุคลากรทางการศึกษา บรรยากาศของการนิเทศ ควรเป็นแบบประชาธิปไตย คือ มีความเป็นกันเอง ดกลงร่วมกันอย่างมีเหตุผล และเป็นไปตามความต้องการของครู

2.2 การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.2.1 ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นการนิเทศที่จัดโดยคณะบุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้นิเทศ ผู้บริหารของสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหาร คณะอาจารย์ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจารย์พิเศษ การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงหมายถึงการนิเทศการศึกษาที่มีการริเริ่มและจัดดำเนินการโดยบุคลากรภายในสถานศึกษา และในหลายโอกาสก็เชิญบุคลากรภายนอกเป็นวิทยากรร่วมโปรแกรมการนิเทศ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2521:52) และสังัด อุทรานันท์ (2530:118) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาว่าเป็นกระบวนการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา (หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย) ในการพัฒนาคุณภาพการทำงานของครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียน ของนักเรียน

สิปปนนท์ เกตุทัต (2518:132) ให้ความหมายไว้ว่า

การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นการนิเทศการศึกษาโดยอาศัยบุคลากร ภายในสถานศึกษาเองเป็นผู้นิเทศ ได้แก่ ครูใหญ่ หรือ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการหรือหัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งครูที่มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญ ตลอดจนมี ประสบการณ์ในการสอนเฉพาะสาขาวิชา บุคลากรเหล่านี้จะต้องสามารถทำการนิเทศครูในสถานศึกษาในรูปของการเป็นที่นั่ง การปรึกษางานในหมู่คณะ การให้ความรู้เพิ่มเติมโดยถือหลักการฝึก กำลังปฏิบัติงานให้สำเร็จด้วยดีได้

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2528 : 92) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง

การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าหมวดวิชา โดยความร่วมมือคณะครูในสถานศึกษาร่วมกันปรึกษาหารือ เพื่อทำการรวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล วางแผนการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรภายในสถานศึกษาให้ดีขึ้น นอกจากนี้สถานศึกษาอาจเชิญวิทยากรและศึกษานิเทศก์มาร่วมงานด้วย

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง ความพยายามของบุคลากรภายในสถานศึกษา นับตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษาลงไปในอันที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้น เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นสำหรับครู กล่าวได้ว่า การนิเทศเป็นการนำเอาความเปลี่ยนแปลงจากภายนอกสู่ภายในสถานศึกษา ให้ครูเกิดการพัฒนาการทำงานของตนเอง แต่การนิเทศจากภายนอกไม่อาจสนองความต้องการของสถานศึกษาได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ระบบหรือวิธีการนิเทศภายในสถานศึกษา

สัจด์ อุทรานันท์ (2529 : 198) ได้กล่าวว่า ในภาวะปัจจุบันการนิเทศภายในสถานศึกษามีความสำคัญ และจำเป็นยิ่งขึ้นด้วยเหตุผล คือ

1. ศึกษานิเทศก์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถสนองความต้องการการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาได้ทั่วถึง
2. สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอกจะรู้สภาพปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาได้ การสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก
3. ในสภาพปัจจุบันบุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ บางคนมีความชำนาญในเฉพาะสาขาวิชาอีกด้วย จึงสมควรจะใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และยังเป็นที่ยินยอมซึ่งกันและกันด้วย
4. เป็นการสอดคล้องปรัชญา หลักการ และวิชาการของการนิเทศสมัยใหม่ ที่สุด ซึ่งการนิเทศสมัยใหม่จะเกิดขึ้นโดยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกัน ไม่ไช่จะต้องมีคนมาคอยชี้แนะให้ทำงานตลอดเวลา

นพพงษ์ บุญจิตราคุสัย (ม.ป.ป. : 251 - 252) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งมีสาเหตุจากองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงระบบของการจัดการศึกษา
2. การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตลอดจนการพัฒนาของหลักสูตร
3. ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว
4. ความเลื่อยลา ความนิ่งเฉย และการขาดความสนใจของครู ควร

ได้รับการกระตุ้นให้ตื่นตัวอยู่เสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพ ประชาธิปไตย เพราะสามารถให้ประโยชน์ในทางสร้างสรรค์จากการร่วมพลังกันคิด และปฏิบัติในกระบวนการทางการศึกษา

6. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นในการรักษามาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้เพราะมีความคิดกว้างไกลก้าวหน้าทันเทคโนโลยีขั้นสูงที่กำลังเปลี่ยนแปลงอยู่ในขณะนี้

จากความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เป็นเครื่องชี้วัดให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษามีความจำเป็นเนื่องจากสถานการณ์ต่อไปนี้

1. ความจำกัดในการให้บริการของผู้นิเทศจากภายนอกสถานศึกษา
2. ความแตกต่างในสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา
3. ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษามีมากพอ
4. ความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการและปรัชญาของการนิเทศ

2.2.3 งานหลักของการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

Harris (1963 : 201 - 212) ได้กำหนดไว้ 10 งาน คือ

1. งานด้านพัฒนาหลักสูตร (Developing curriculum) ซึ่งเกี่ยวกับการร่างหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร การสร้างคู่มือหลักสูตร จัดทำแผนการสอน กำหนดการสอน การกำหนดมาตรฐานการเรียนการสอน และงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. การจัดการเรียนการสอน (Organizing for instruction) เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน การจัดกลุ่มนักเรียน การจัดเวลาเรียน
3. งานบุคลากร (Providing staff) เกี่ยวกับการจัดบุคลากรเข้าสอน หรือทำ กิจกรรมต่าง ๆ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การคัดเลือกบุคลากร โดยการสำรวจหา สอบคัดเลือก การเก็บรักษาทะเบียนประวัติบุคลากร
4. งานจัดสิ่งอำนวยความสะดวก (Providing facilities) เกี่ยวกับการจัด เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับครู ตลอดจนการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับอาคารสถานที่ เพื่อประโยชน์แก่การเรียนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. งานจัดหาวัสดุอุปกรณ์ (Providing materials) เกี่ยวกับการวิเคราะห์ประเมินเลือกสรรวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน

6. งานฝึกอบรมบุคลากรประจำการ (Arranging for in-service education) ได้แก่ คณะครูหรือผู้ปฏิบัติงานอื่นจะทำให้บุคคลเหล่านี้มีขีดความสามารถสูงขึ้น

7. งานปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ (Orienting staff members) เกี่ยวกับการให้ข้อมูลที่จำเป็นในการปฏิบัติงานสำหรับผู้ที่ย้ายมาทำงานใหม่ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้พร้อมที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดอุปสรรคอันอาจเกิดขึ้น

8. งานบริการพิเศษ (Relating special public services) เกี่ยวกับการบริการที่จะช่วยให้กิจการของสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ รวมถึงงานพัฒนานโยบายและวางแผนงาน การใช้บุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ

9. งานพัฒนาการประชาสัมพันธ์ (Developing public relations) เกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจอันดีจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย การแจ้งข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนได้ทราบ แสวงหาและเลือกใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา พยายามหลีกเลี่ยงอิทธิพลในทางที่ผิดและไม่เหมาะสมของชุมชนที่จะมีผลต่อการสอน

10. งานประเมินผลการเรียนการสอน (Evaluating instruction) เกี่ยวกับการวางแผนการจัดและดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนการสอนในทุก ๆ ด้าน

สังด์ อุทรานันท์ (2530 : 121 - 123) ได้พิจารณาว่างานหลักในการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาที่ครูและบุคลากรจะต้องปฏิบัติ ถือว่าเป็นงานสำคัญหากครูและบุคลากรไม่เอาใจใส่ต่องานเหล่านี้ก็ถือว่าเป็นความล้มเหลวที่สุด งานหลักดังกล่าวประกอบด้วย

1. หลักสูตร ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การสร้างหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น การจัดแผนการเรียนการสอน การจัดทำโครงการ การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การจัดชั้นเรียน การจัดกิจกรรมในหลักสูตร การผลิตสื่อและอุปกรณ์การสอน
2. การเรียนการสอน ได้แก่ การพัฒนาเทคนิควิธีการสอน การพัฒนาเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาเทคนิคในการใช้สื่ออุปกรณ์การสอน
3. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ได้แก่ การสร้างข้อทดสอบ การวัดและประเมินผลทางทะเบียนวัดผลและรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (ม.ป.ป. : 266 - 270) ได้เสนองานนิเทศการศึกษาที่ผู้บริหารและผู้ทำหน้าที่นิเทศควรจัดให้มีขึ้นในสถานศึกษาได้อย่างง่าย ๆ ในสังคมไทยดังนี้ คือ

1. จัดให้มีการปฐมนิเทศครูใหม่ เพื่อให้ทราบปรัชญา วัตถุประสงค์ ประวัติดูความเป็นมาของสถานศึกษา สภาพของชุมชน ระเบียบข้อบังคับ สวัสดิการ และกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
2. จัดให้มีบริการทางการสอน เช่น แนะนำให้ใช้หรือผลิตทัศนูปกรณ์ จัดห้องสมุด โต๊ะ ม้านั่งสำหรับครู แนะนำชี้แจงแหล่งวัสดุ และวิทยากรภายนอก
3. จัดให้ครูใหม่สังเกตการสอนของครูอาวุโสที่มีประสบการณ์ การสอนมานาน และมีความเชี่ยวชาญทางการสอน
4. สังเกตการสอนในชั้น เพื่อช่วยเหลือครูมิใช่เป็นการจับผิด
5. ให้ครูได้เยี่ยมเยียนการสอนของครูในชั้นอื่น ๆ ไม่ว่าจะป็นระดับชั้นเดียวกันหรือต่างระดับกัน
6. ให้ครูได้เยี่ยมเยียนดูการสอนและดำเนินงานของสถานศึกษาอื่น
7. เปิดโอกาสให้ครูได้ดูการสาธิตการสอนจากผู้เชี่ยวชาญหรือครูด้วยตัวเอง
8. ให้กลุ่มสถานศึกษาใช้ประโยชน์ในการมีกลุ่มของสถานศึกษาโดยความร่วมมือและช่วยเหลือกันเองทางด้านวิชาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. จัดให้มีสัปดาห์แห่งความก้าวหน้าทางวิชาการ อาจจะเชิญครูหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาบรรยายในหัวข้อเรื่องที่ครูส่วนใหญ่มีความต้องการหรือความสนใจ

10. จัดให้มีการอภิปรายย่อย ตามความสนใจของครู

11. จัดให้มีการประชุมอบรมในระหว่างฤดูร้อนประมาณ 1 - 2 สัปดาห์

12. ส่งครูไปร่วมในการอบรมต่าง ๆ เมื่อมีกำลังและโอกาส

13. รับวารสารทางวิชาการไว้ให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า โดยจัดไว้ในที่ที่ครูหยิบอ่านได้สะดวก

14. แนะนำให้ครูเข้าเป็นสมาชิกวารสารทางการศึกษา

15. ให้คำปรึกษาหารือทั้งด้านส่วนตัวและด้านวิชาการแก่ครูทั้งเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม

16. ถ้ามีโอกาสและกำลังสนับสนุนให้ครูไปศึกษาเพิ่มเติม

17. สร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดในหมู่ครู เช่น จัดปาฐกถาเป็นบางครั้งบางคราว ในระหว่างพักเที่ยง

18. ส่งเสริมให้ครูเขียนบทความทางวิชาการไปลงหนังสือวารสารต่าง ๆ

19. นำครูไปทัศนศึกษาสถานที่ที่จะให้ความรู้ทางวิชาการเพิ่มเติม และเป็นประสบการณ์จริงแก่ครู

20. จัดรายการเล่าสู่กันฟังหรือเขียนสู่กันอ่าน โดยครูใหญ่กำหนดให้ครูคนหนึ่งอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการแล้ว ให้ครูมาคุยหรือเขียนย่อให้ครูคนอื่น ๆ ได้ฟังหรืออ่าน

งานนิเทศการศึกษานั้นสามารถจัดขึ้นได้มากมาย เพื่อส่งเสริมวิชาการให้กับครู - อาจารย์ ในสถานศึกษา แต่ทั้งนี้ต้องให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในสังคมนั้น ๆ โดยต้องคำนึงถึงการให้ผู้รับการนิเทศได้รับประโยชน์มากที่สุด ปัญหาและอุปสรรคจะไม่มี ความหมาย ถ้าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการจัดงานนิเทศการศึกษา

2.2.4 บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 3) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย ประกอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ผู้นิเทศ หมายถึง บุคลากรภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูหัวหน้าสายงาน ครูหัวหน้าหมวดวิชา ตลอดจนครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ทางสถานศึกษามอบหมายให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2. ผู้รับการนิเทศ หมายถึง ครูภายในสถานศึกษาที่ได้รับประโยชน์จากการนิเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะทำให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติ

3. ผู้สนับสนุนการนิเทศ หมายถึง ผู้ที่จะช่วยในการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาวางไว้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่สนับสนุน การนิเทศการศึกษาโดยตรง และอาจจะรวมถึงศึกษานิเทศก์ หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาซึ่งมาจากภายนอก

2.2.4.1 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา
เมธี ปีตันธนานนท์ (2525 : 216 - 217) กล่าวถึง หน้าที่หลักสำหรับผู้บริหารที่จะต้องทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. ช่วยครูในการปรับปรุงการสอน

1.1 ให้ครูเข้าใจเป้าประสงค์และแผนกำหนดการปฏิบัติงานของโรงเรียน

1.2 ช่วยครูจัดทำแผนการสอนและทำความเข้าใจในความกระจ่างในเรื่องหลักสูตร

1.3 ช่วยครูในการปรับปรุงวิธีสอน

1.4 กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูได้ประเมินผลตนเองในเรื่องราวการวางแผนการสอนและการใช้วัสดุอุปกรณ์

1.5 ช่วยครูในการผลิตและใช้สื่อการสอน

1.6 ช่วยครูในเรื่องวินัยของนักเรียนและสัมพันธภาพกับผู้ปกครอง

1.7 พัฒนาความรู้ ความมั่นใจ และความรู้สึกลดภัยของครู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ช่วยให้ครูเข้าใจเด็ก ให้รู้ถึงความแตกต่างของเด็กทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์สติปัญญา และอัตราการเจริญเติบโต รวมทั้งเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความสนใจความพร้อมในการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งใช้วิธีการนิเทศที่เหมาะสม

3. ใช้บุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะอย่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการทำให้บุคคลมีความชำนาญเฉพาะอย่างยิ่งขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องรับผิดชอบ ในการสร้างความมั่นใจว่าครูและนักเรียนจะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานและการรับบริการจากผู้ชำนาญพิเศษเท่านั้น

4. ปรับปรุงหลักสูตร ผู้บริหารต้องถือว่างานปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานเบื้องต้นในการบริหารงานการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพในตัวให้ถึงขีดสุด และขณะเดียวกันผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาเพื่อกระตุ้นให้เกิดการทดลองในแนวคิดใหม่ ๆ และเทคนิคการสอนใหม่ ๆ เป็นต้น

สังัด อุทรานันท์ (2530:62-63) กล่าวไว้ว่าการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการให้ความสนใจ และเอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. ต้องถือว่าการนิเทศการศึกษานั้นเป็นหน้าที่ของตน แต่การปฏิบัติ อาจจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นทำหน้าที่แทนก็ได้
2. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา
3. ร่วมประชุมวางแผนการจัดการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับผู้นิเทศ และครู โดยอยู่ในฐานะประธานของคณะทำงาน
4. พิจารณาอนุมัติโครงการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนงานของสถานศึกษา
5. เป็นผู้ให้การสนับสนุนทั้งทางด้านวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ขวัญ และกำลังใจแก่ผู้ดำเนินโครงการ
6. ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและเป็นวิทยากรที่ดีแก่ผู้นิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา และครู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ใช้เทคนิคการบริหารมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา
ภายในสถานศึกษา

8. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการนิเทศการศึกษาภายใน
สถานศึกษา

จากหน้าที่ดังกล่าวจะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้อำนวยการเป็นหัวใจสำคัญ
ของการจัดการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เพราะผู้บริหารมีบทบาททั้งผู้ให้การนิเทศและผู้
สนับสนุนการนิเทศ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ประสบผลสำเร็จตามจุดหมายของ
การศึกษา

2.2.4.2 บทบาทหน้าที่ของผู้รับการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2532 : 9) ได้กำหนดบทบาทของครูผู้รับการนิเทศ
การศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. ยอมรับบทบาทของผู้นิเทศ โดยรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ
และนำข้อนิเทศไปปฏิบัติให้เกิดผล
2. มีความสนใจ ความต้องการและแสดงกระตือรือร้นต่อการ
ปรับปรุงการเรียนการสอน
3. ให้ความร่วมมือในการนิเทศ เช่น ร่วมอภิปรายแสดงความคิด
เห็น และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนิเทศแก่ผู้นิเทศ
4. ร่วมปรึกษากับผู้บริหารและผู้นิเทศในการหาแนวทางแก้ปัญหา
และพัฒนางานวิชาการภายในสถานศึกษา

จะเห็นได้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการนิเทศการศึกษาภายในนั้น ประกอบด้วยผู้นิเทศ
และผู้สนับสนุนการนิเทศ ซึ่งในแต่ละฝ่ายนั้นบุคลากรจะมีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติกรนิเทศ
แตกต่างกันไป แต่มีจุดหมายร่วมกัน คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2.3 บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา

หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าแผนกวิชา จะรวมเอางานนิเทศการศึกษาเอาไว้
ด้วย ดังนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าแผนกวิชาจากหน่วยงาน ดัน
สังกัด และนักวิชาการทั้งหลาย เพื่อที่จะได้ทราบบทบาทในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าแผนก
วิชาให้ชัดเจน โดยแยกกล่าวเป็นข้อย่อ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้าที่ของหัวหน้าแผนกวิชา

ระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 กรมอาชีวศึกษา (2529 : 13) ได้กล่าวถึง หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าแผนกวิชา มีดังต่อไปนี้

1. จัดตารางสอนรวมและตารางสอนส่วนบุคคลของแผนกวิชา
2. จัดหา เตรียมบริการ วัสดุฝึก ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษา
3. ควบคุมการใช้วัสดุการศึกษาให้เป็นไปตามใบงาน และประหยัด
4. จัดทำโครงการสอนเพื่อขออนุมัติก่อนเปิดภาคเรียน และติดตามดูแลให้มีการฝึกภาคปฏิบัติ เป็นไปตามโครงการสอนที่ได้รับอนุมัติแล้ว
5. ติดตามดูแลการเรียนการสอนในแผนกวิชาให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
6. แก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอน ร่วมกับครูอาจารย์ประจำวิชา
7. ดูแลรักษาทรัพย์สินของสถานศึกษาตามที่ได้รับมอบหมาย
8. ปกครอง ดูแล ครู - อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักเรียน นักศึกษาในแผนกวิชา ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ และเสนอความคิดเห็น ความชอบของครู - อาจารย์ในแผนกวิชานั้น
9. ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในสถานศึกษา
10. เสนอโครงการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น
11. รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

สว่าง ป่านมัน (2522 : 70) กล่าวถึงความรับผิดชอบของหัวหน้าแผนกวิชาไว้ดังนี้

1. กำหนดงานสอนให้แก่ครูในแผนกวิชา
2. ประชุมครูในแผนกวิชาชี้แจงงาน
3. ปฐมนิเทศครูใหม่
4. นิเทศและสาธิตการสอนแก่ครูในแผนกวิชา
5. ควบคุมและจัดทำการประเมินผลการสอนในแผนกวิชา
6. ทำสถิติความก้าวหน้าของนักเรียนในการเรียนในแผนกวิชา
7. สนับสนุนปรัชญาของสถานศึกษาและนโยบายของสถานศึกษา

โดยให้ครูในแผนกวิชาดำเนินการสอนและจัดกิจกรรมสนองปรัชญาและนโยบายอื่น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. กำหนดรูปแบบข้อสอบ และจัดทำข้อสอบวิชาในแผนกวิชา
9. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่จะให้นักเรียนผ่านแต่ละรายวิชาในแผนกวิชา
10. ร่วมพิจารณาตัดสินผลการสอนรายวิชาในแผนกวิชา
11. ติดต่อประสานงานกับผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสืออุปกรณ์การสอน ฯลฯ อันจำเป็นในการเรียนการสอน
12. จัดทำรายการหนังสือ อุปกรณ์การสอนในแผนกวิชา
13. จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของแผนกวิชา

Douglass (1963 : 28 - 29) ได้กล่าวถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาไว้ พอสรุปได้คือ

1. ช่วยเหลือครูในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งได้กำหนดจุดประสงค์และสาระสำคัญขั้นต่ำของแต่ละวิชาที่ทำการสอน
2. ประมุขนิเทศครูใหม่ให้ทราบระเบียบและกฎข้อบังคับต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนหลักสูตรและประมวลการสอน
3. แนะนำหนังสือวารสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ครูในหมวดวิชา
4. ช่วยในการวางแผนและดำเนินการทดลองทางการศึกษาแก่ครูในหมวดวิชา
5. แนะนำการใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาวิธีสอนใหม่ ๆ
6. วางแผนใช้จ่ายประมาณรายจ่าย
7. เป็นผู้นำในการพิจารณาแบบเรียน
8. ช่วยผู้บริหารพิจารณาเลือกครูใหม่
9. เป็นผู้นำในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขประมวลการสอน
10. ทำบัญชีพัสดุ เครื่องมือและแบบเรียนในหมวดวิชา
11. จัดทำตารางสอนของหมวดวิชา

Edmonson (1956 : 100 - 102) ได้กล่าวถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาสรุปได้ดังนี้

1. แจกจ่ายและระวังรักษาแบบเรียนที่ได้รับมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. กำหนดหนังสือเรียนประกอบ
3. ประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ สื่อการเรียนการสอนในหมวดวิชา
4. อำนวยความสะดวกในการใช้ห้องสมุด อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา
5. สอนวิชาในหมวดวิชาที่รับผิดชอบ
6. สำรวจและเสนอแนะแบบเรียนใหม่
7. เสนอแนะ ตีชม มอบหมายงานให้ครูในหมวดวิชาทำ
8. สร้างความสัมพันธ์อันดีในหมวดวิชา
9. ร่วมแก้ปัญหาการเรียนการสอนกับครูอาจารย์
10. จัดให้มีการประชุมหมวดวิชาและควบคุมดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด
11. กำหนดมาตรฐานประเมินผลงานวิชาการในหมวดวิชา
12. นิเทศการสอนในหมวดวิชา
13. ช่วยเหลือนักเรียนในการตัดสินใจวิชาเรียนภายในหมวดของตน
14. ให้ความช่วยเหลือแก่โครงการแนะแนว
15. เป็นผู้นำในการเตรียมการวางแผนการทดสอบ

หน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาที่ Douglass, Edmonson ได้เสนอไว้นั้น ส่วนใหญ่เหมือนกับที่คนอื่น ๆ ได้กล่าวไว้แล้ว เช่น การให้บริการทางด้านวิชาการแก่ครูและนักเรียน การนิเทศ ส่งเสริมการเรียนการสอน การสนับสนุนกิจกรรมภายในและนอกโรงเรียน การประสานงานและการดำเนินการด้านวัสดุสื่อการเรียนการสอน

เสนีย์ พิทักษ์อรุณพ (2523 : 14 - 17) กล่าวถึงการดำเนินงานและรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชา ดังนี้

1. กำหนดบุคลากร
 - 1.1 จัดอัตรากำลังครูในสายวิชา
 - 1.2 จัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และความต้องการของโรงเรียน
 - 1.3 นิเทศครูใหม่และครูในสายวิชา
 - 1.4 ส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพของครู โดยส่งครูเข้ารับการอบรม จัดอบรมภายในโรงเรียน ให้ครูได้รับการศึกษาเพิ่มเติม
 - 1.5 พิจารณาการให้ระดับคะแนนของนักเรียนร่วมกับครูผู้สอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 ส่งระดับคะแนนแต่ละวิชาในความรับผิดชอบต่อหัวหน้าแผนกวิชา

2. รับผิดชอบในการเรียนการสอนสายวิชานั้นให้เป็นไปตามหลักสูตรและระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

2.1 จัดทำโครงการสอนตลอดปีและเป็นรายภาค และการปฏิบัติงานอื่น ๆ ของสายวิชาให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของโรงเรียน

2.2 พิจารณาแบ่งงานของสายวิชาให้ครูตามความสามารถและความถนัด

2.3 จัดครูผู้สอนแทนครูที่ลาราชการเป็นระยะยาวร่วมกับฝ่ายวิชาการ

2.4 ติดตามผลงานของครูแต่ละคน เพื่อทราบระดับความสามารถของครู และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ขาดประสบการณ์ในการสอนด้วยวิธีเหมาะสม

2.5 ประชุมครูในสายวิชาโดยสม่ำเสมอ อย่างน้อยปีละ 5 ครั้ง

คือ

- ก่อนเปิดภาคเรียนที่หนึ่ง เพื่อเตรียมงานในรอบปี
- ระหว่างภาคเรียนที่หนึ่งและสอง เพื่อปรับปรุงงานในสายวิชาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน
- หลังจากสอบปลายภาคและปลายปี เพื่อประเมินผลการเรียน การสอน

2.6 ให้ความช่วยเหลือครูในด้านเนื้อหา วิธีสอนและการใช้อุปกรณ์การสอน

2.7 ช่วยแก้ปัญหาทางด้านวิชาการของครูในสาย

2.8 ควบคุมเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการวัดและการเก็บคะแนนงานระหว่างภาค เพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และให้ความยุติธรรมแก่นักเรียน

2.9 ติดตามผลการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

2.10 พิจารณานักเรียนประกอบการสอนของครูและหนังสือประกอบการเรียนของนักเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับแบบเรียนที่กำหนดไว้ในชั้นต่าง ๆ รวมทั้งให้ตรงตามความมุ่งหมาย ที่ระบุไว้ในหลักสูตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.11 จัดหาหนังสืออุเทศให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติม เป็นการปรับปรุงความรู้ และวิธีสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ

2.12 เป็นที่ปรึกษาของชุมชนที่ตนเป็นหัวหน้าหมวดวิชา และช่วยส่งเสริมควบคุมดูแลกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามโครงการที่สัมพันธ์กับสายวิชา

2.13 ติดตามผลการสอนเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนผ่านครูผู้สอน

2.14 รวบรวมสถิติข้อบกพร่องในด้านความรู้ของนักเรียน โดยร่วมมือกับผู้ที่ทำการสอนเพื่อเป็นหลักในการวางแผนการสอน และการวัดผลตลอดปีการศึกษา

2.15 ดูแลจัดและรักษาห้องประจำวิชา พัดดู ครูภัณฑ์ ตลอดจนจัดหาอุปกรณ์การสอน ทำบัญชี พัดดู ครูภัณฑ์ อุปกรณ์การสอน และการใช้อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับระดับของนักเรียนและบทเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่

3. การปรับปรุงการเรียนการสอนในสายวิชา

3.1 ช่วยนิเทศการสอนให้คำแนะนำครูในเรื่องหลักสูตร ประมวลการสอนหนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ การใช้อุปกรณ์การสอน วิธีสอน และ ส่งเสริมให้ครูทดลองวิธีสอนแบบใหม่ต่างๆ

3.2 เป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์ ทั้งเหตุการณ์ปัจจุบันและเหตุการณ์ทางด้านสายวิชา มีความเป็นพหูสูตร หมั่นอ่าน หมั่นสดับรับฟัง มีความรู้รอบตัวอยู่เสมอ

3.3 มีโครงการที่จะปรับปรุงงาน โดยร่วมมือปรึกษาหารือกันระหว่างผู้ร่วมงาน

3.4 ดูแลครูให้ปฏิบัติหน้าที่ตามแผนงานที่วางไว้

3.5 ประเมินผลงาน สรุปรายงานการปฏิบัติ และเสนอข้อคิดเห็นของครูในสายวิชาให้ผู้อำนวยการทราบ

3.6 ตรวจสอบโครงการสอนของครู

พิมลพรรณ เคหะเจริญ (2509 : 29) ได้เสนอแนะงานที่หัวหน้าหมวดวิชาจะต้องทำมีดังนี้

1. สาธิตการสอนแก่ครูในสิ่งที่ครูสอนไม่คล่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ติดต่อวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในสายวิชาให้มาแนะนำ บรรยาย อภิปราย ชี้แจงแก่ครูผู้สอน
3. ร่วมจัดทำอุปกรณ์ ซื่อหนังสือประกอบการเรียนการสอนและ หนังสือ สารคดีเข้าห้อง ตามหมวดวิชา จัดภาพ สไลด์ แผ่นเสียง เครื่องทดลอง แนะนำวิธีใช้แก่ครูผู้สอนด้วย
4. เข้ารับการอบรมด้านวิชาการตามหมวดเพื่อปรับปรุงวิชาการ ของโรงเรียนที่ดำเนินไปด้วยดีทันกับเหตุการณ์
5. ปฐมนิเทศครูใหม่

พนัส หันนาคินทร์ (2510 : 37) กล่าวถึงหน้าที่ของหัวหน้าแผนกวิชา โดยสรุปคือ

1. ดำเนินการจัดทำประมวลการสอนในแผนกวิชาของตน
2. ดูแลความสัมพันธ์ทางวิชาการกับแผนกวิชาอื่น ๆ
3. ดูแลจัดทำตารางเรียน หรือสื่อประกอบการเรียนการสอน
4. ช่วยเหลือแนะนำครูใหญ่ในการจัดสรรบุคลากร
5. กำหนดมาตรฐานและวิธีการประเมินผลการเรียนของนักเรียนในแผนก
6. ทำหน้าที่นิเทศการสอนแก่ครูในแผนกของตน
7. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของแผนกสำหรับการติดต่อกับแผนกวิชาอื่น ๆ

นอกจากนี้ อุบล หุวะนันท์ (2514 : 72 - 73) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวหน้าแผนก วิชา ควรมีหน้าที่ความรับผิดชอบกล่าวโดยสรุปคือ

1. ควบคุมวิธีการสอนในแผนกวิชา
2. ปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาของตัววิชา
3. แบ่งหมุ่่นักเรียนตามความสามารถ
4. จัดการควบคุมอุปกรณ์ของวิชา เช่น ห้องปฏิบัติการ
5. จัดหนังสือตำราเรียนและหนังสืออ่านประกอบ
6. จัดที่เฉพาะวิชาในห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนสะดวกในการอ่าน

หนังสือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. จัดกิจกรรมของแผนกวิชา
8. ประสานงานกับแผนกวิชาอื่น
9. การประชุมครูในแผนก
10. ทำการรายงานผลการปฏิบัติงาน
11. การสร้างแบบเรียนและแบบทดสอบปรนัย
12. นิเทศและสาธิตการสอนของแผนกวิชา

จากการที่นักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าแผนกวิชา หรือเรียกว่า หัวหน้าหมวดวิชาในบางหน่วยงาน จะเห็นได้ว่า ได้มีการระบุหน้าที่ของหัวหน้าแผนกวิชาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาแก่ครูในแผนกวิชาของตนไว้อย่างชัดเจน จึงกล่าวได้ว่า หัวหน้าแผนกวิชาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนิเทศการศึกษา หรือแนะนำส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน เป็นผู้นำในการใช้หลักสูตรของครู - อาจารย์ผู้สอนในแผนกวิชา เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษา

บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชา

มีนักการศึกษาให้ความหมายของคำว่า “บทบาท” ไว้หลายท่าน คือ สมศรี ชำกนก (2514 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท หมายถึง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานโดยตรงและงานพิเศษที่ควรจะทำ ส่วนบุญนำ เลาหสถิตย์ (2525 : 12) ได้สรุปไว้ว่า บทบาทหน้าที่เป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ย่อมจะขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่บุคคลนั้น ๆ ดำรงตำแหน่งอยู่ สำหรับ McDonald (1971 : 3) ได้ให้ความหมายของบทบาทพอสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและพฤติกรรมอันเป็นที่คาดหวัง และ Krech (1962 : 338) อธิบายว่า บทบาทเป็นแบบแผนความต้องการเป้าหมาย ความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม และการกระทำที่สมาชิกชุมชนคาดหวังว่าควรเป็นไปตามชนิดของตำแหน่งที่มีอยู่

จึงกล่าวได้โดยสรุปว่า บทบาท หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งนั้น ๆ การที่บุคคลจะแสดงบทบาทอย่างไรย่อมจะต้องดูที่ฐานะตำแหน่ง อำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบของบุคคลนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติ

การที่หัวหน้าแผนกวิชา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนจะเป็นแนวทางช่วยให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เหมาะสมกับความมุ่งหมายของตนเองและของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีผลต่อความเจริญก้าวหน้าแก่งานในหน้าที่ของตนและสังคมต่อไป

สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 74 - 75) กล่าวถึงบทบาทสำคัญในการนิเทศการศึกษากายในสถานศึกษาของหัวหน้าแผนกวิชามีดังนี้

1. ช่วยเหลือสนับสนุนในการปฐมนิเทศครูใหม่
2. คอยตักเตือนหรือสนับสนุนให้ครูเห็นความเจริญงอกงามในวิชาชีพ
3. ช่วยจัดโปรแกรมการสอนของครูที่ประสบความล้มเหลวในการสอน
4. จัดตัวอย่างการสอนที่ดีของแผนกวิชาของตน เพื่อที่จะนำไปสาธิตให้ครูที่มาขอคำปรึกษาหารือ
5. หาข้อมูลและวัสดุอุปกรณ์ซึ่งจะนำมาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
6. สร้างขวัญหรือกำลังใจแก่ครู เพื่อให้ครูทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
7. จัดให้ครูมีการพบปะกันเป็นประจำ เพื่อทราบข้อปัญหาที่เกิดขึ้น และเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
8. เข้าเยี่ยมชั้น ทำงานร่วมกับครู แนะนำแหล่งความรู้เฉพาะวิชาให้ครูในสายวิชาของตน
9. สนับสนุนให้ครูในหมวดวิชามีผลงานในด้านการค้นคว้าวิจัย

เฉลิม อุดมกฤษณ์ (2530 : 41 - 42) ได้กล่าวถึงบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาในการนิเทศการศึกษา พอสรุปได้ดังนี้

1. ประชุมครูเพื่อวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนการสอนในสายวิชา
2. นิเทศแนะนำให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการใช้และการปรับปรุงหลักสูตรในระดับชั้นเรียน เช่น ทำโครงการสอน แผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตสื่อ การวัดผลและประเมินผล ฯลฯ
3. ประชุมวิเคราะห์ปัญหา เพื่อจัดทำโครงการนิเทศการศึกษาภายในแผนกวิชาจากปัญหาและความต้องการจำเป็นที่แท้จริง
4. จัดกิจกรรมการนิเทศภายในแผนกวิชาหลาย ๆ แบบ เช่น อบรม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการ พาไปทัศนศึกษา จัดให้มีการสาธิตการสอน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน พาไปดูงานของแผนกวิชาอื่นหรือโรงเรียนอื่น จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้แก่ครู จัดป๋ายนิเทศภายในแผนกวิชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530 : 98 - 99) กล่าวว่า หัวหน้าแผนกวิชามีหน้าที่ควบคุม ดูแล การจัดการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ในแผนกวิชาของตนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น หัวหน้าแผนกวิชาจึงมีงานด้านนิเทศการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. จัดปฐมนิเทศครูใหม่
2. ช่วยดูแลนิสิตหรือนักศึกษาฝึกสอนทั้งในด้านการสอนและการปกครอง
3. แนะนำครูในแผนกวิชาเดียวกันในการนำหลักสูตรไปใช้
4. ร่วมกับครูในแผนกวิชาเดียวกันทำการสอน แผนการสอนตลอด ทั้งทำการประเมินผลการเรียนการสอน
5. จัดหาหนังสือประกอบและหนังสืออ้างอิงให้ครูในแผนกวิชาเดียวกัน
6. นิเทศ สาธิตการสอนแก่ครูที่มีปัญหาในด้านการสอนและให้ ความร่วมมือในการแก้ปัญหาในด้านการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ และสนับสนุนความคิดริเริ่มที่มีประโยชน์ ต่อการสอน
7. จัดครูให้แผนกวิชาเดียวกันแทนครูที่ป่วยหรือลา
8. ประชุมครูในแผนกวิชาเดียวกันเดือนละครั้งเป็นอย่างน้อย
9. จัดทำรายชื่อหนังสือหรือวารสารที่เป็นประโยชน์ต่อครูในแผนก วิชาเดียวกัน
10. ร่วมกับครูในแผนกวิชาเดียวกันจัดกิจกรรมนักเรียน
11. ติดต่อกับวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิให้มาบรรยาย อภิปราย ชี้แจงหรือแนะนำแก่ครูและนักเรียน โดยหัวหน้าแผนกวิชาจะเป็นผู้กำหนด เรื่องให้
12. มอบหมายงานและแบ่งงานสอนให้ครูตามความถนัดหรือ ความสามารถ
13. รับฟังความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในการดำเนินงาน

จากบทบาทหน้าที่และลักษณะงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าแผนกวิชา ตามที่หน่วยงาน ต้นสังกัด นักวิชาการและผู้รู้ทั้งหลายกล่าวไว้นั้น สามารถสรุปได้ว่า บทบาทการนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าแผนกวิชา มี 5 ด้านใหญ่ ๆ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. บทบาทการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าแผนกวิชาด้านหลักสูตร

สุมิตร คุณานุกร (2520 : 3) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และกรม สด ประเสริฐ (2516 : 20) กล่าวว่า หลักสูตรมิได้หมายความแต่เพียง หลักสูตรของกระทรวง ศึกษาธิการเท่านั้น แต่ยังมีความหมายถึงกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้กับเด็ก ซึ่งรวมถึงการสอนของครูต่อนักเรียนด้วย

ในการนิเทศงานวิชาการด้านหลักสูตรแก่ครูนั้น สัจด์ อุทรานันท์ (2527 : 274) กล่าวไว้ซึ่งสรุปได้ว่า หัวหน้าหมวดวิชาควรมีบทบาทในการส่งเสริมการใช้หลักสูตรของครู โดยการศึกษา รายละเอียดและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบอย่างชัดเจน เริ่มตั้งแต่ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง อัตราเวลาเรียน ความมุ่งหมายแต่ละรายวิชา เนื้อหา เพื่อที่จะได้ชี้แจงให้ครูเห็น ความสำคัญของหลักสูตร และอธิบายให้ครูเข้าใจรายละเอียดของหลักสูตร นอกจากนี้ หัวหน้าหมวดวิชาต้องทำความเข้าใจกับเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรซึ่งประกอบไปด้วยประมวลการ สอน กำหนดการสอน แผนการสอน หนังสือ อ้างอิง คู่มือครู และหนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ เพื่อจะได้อธิบายการใช้เอกสารดังกล่าวแก่ครู นิพนธ์ รอดภัย (2524 : 79)

จากการวิจัยของอุษา สุทธินาถ (2532 : 186) ได้ศึกษาบทบาทการนิเทศการศึกษาของ หัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของตนเองและของครูในโรงเรียนมัธยม พบว่า หัวหน้าหมวดวิชา ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในการจัดเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือครู คู่มือการใช้หลักสูตรไว้ เพียงพอในการศึกษาค้นคว้า โดยส่วนใหญ่รับจากหน่วยงานส่วนกลางที่รับผิดชอบโดยตรง และ จัดหาเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนจินตนา จันทร์แย้ม (2533 : 89) พบว่า หัวหน้าแผนก วิชาปฏิบัติมากที่สุดในการจัดเอกสารประกอบหลักสูตรให้ครูศึกษาด้วยตนเอง และมอบหมายให้ ครูที่สอนวิชาเดียวกันศึกษาร่วมกัน นอกจากนั้นทรงสวัสดิ์ ทิพย์คงคา (2536 : 66) ได้ทำการศึกษา พบว่า การส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำโครงการสอน แผนการสอน และบันทึกการสอนมีการปฏิบัติมาก โดยส่งเสริมครูในการจัดทำแผนการสอน โดยให้ครูที่สอนวิชาเดียวกันจัดทำร่วมกัน ส่วนการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรมีการปฏิบัติน้อย และพวงพยอม ศรีหาบัตร์ (2529 : 121) พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้ครูศึกษาหลักสูตร จัดให้มีการประชุม ชี้แจงให้ครูเข้าใจหลักสูตร มีการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการวิเคราะห์หลักสูตร มีการทำ ผลการวิเคราะห์หลักสูตรไปใช้ในการเตรียมการสอน

2. บทบาทการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าแผนกวิชาด้านปฏิบัติการสอน

บทบาทการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าแผนกวิชา ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการ สอนประกอบด้วยการกำหนดการสอน การจัดการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การส่งเสริมการสอนของครู มีผู้กล่าวไว้ดังนี้ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530 : 98 - 99) นิเทศ สาธิตการ สอนแก่ครูที่มีปัญหาในด้านการสอน และให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาในด้านการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมให้ครูใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ และสนับสนุนความคิดริเริ่มที่มีประโยชน์ต่อ การสอน ส่วนสายหยุด จำปาทอง (2527 : 28 - 29) ส่งเสริมให้ครูสังเกตการสอนของกันและกัน และของโรงเรียนอื่น ร่วมปรึกษากับครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูวางแผน การสอนร่วมกัน และส่งเสริมให้ครูทดลองสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เช่น วิธีสอน สำหรับพิมพ์ธรรม เฉลิมเจริญ (2509 : 29 - 32) สรุปไว้ ดังนี้ สาธิตการสอนแก่ครูในสิ่งที่ครูสอนไม่คล่อง ติดต่อกับ วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในสายวิชาให้มาแนะนำ บรรยาย อภิปรายชี้แจงแก่ครูผู้สอน และจිරพันธ์ ศิริโชติ (2515 : 52 - 56) กล่าวไว้ดังนี้ คือ เยี่ยมชั้นเรียนของครูทุกคนในหมวดวิชา เพื่อให้คุ้นกับ ความเก่งอ่อนของครูเหล่านั้น และจะได้ให้ครูที่ชัดเจนใช้ความสามารถของตน ได้อย่างเต็มที่ จัดให้ มีการเยี่ยมชั้นเรียนระหว่างครูกันเอง เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดและเทคนิคในการสอน

จากการวิจัยของสุรชาติพย์ เจริญสุข (2536 : 147) พบว่า ครูมีความต้องการนิเทศการสอน เป็นอันดับหนึ่ง คือ จัดหาหนังสือคู่มือ เอกสารเกี่ยวกับวิธีการสอนแก่ครู ส่วนการเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อ สังเกตการสอนและให้คำแนะนำแก่ครูอยู่ในระดับปานกลาง นิวัตร นาคเวช (2528 : 120) พบว่า การ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำโครงการสอนแผนการสอน และบันทึกการสอน เป็นประเด็นที่มีการ นิเทศมากกว่าประเด็นอื่น ๆ ส่วน จินตนา จันทรชัย (2533 : 90) พบว่าการส่งเสริมให้ครูใช้วิธี สอนหลาย ๆ แบบ หัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยสนับสนุนครูที่มีความคิดริเริ่มในการสอน สำหรับการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนมาสาธิตการสอนแบบใหม่ ๆ มีการปฏิบัติจำนวนน้อยที่สุด สมัย คำก้อน (2536 : 61) พบว่า หัวหน้าหมวดวิชาควรปฏิบัติโดยสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ครูเกิด ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น สนับสนุนให้ทดลองใช้วิธีสอนใหม่ ๆ สอดคล้องกัน อุษา สุทธินาถ (2532 : 189) พบว่า หัวหน้าหมวดวิชา ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในการ ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีสอนแบบใหม่ โดยส่วนใหญ่ส่งเสริมครูที่มีความคิดริเริ่มในด้านการสอน คนตรี วิดตะวิกุล (2535 : 98 - 99) พบว่า การส่งเสริมให้มีการสอนตามแผนการสอน หรือกำหนด การสอน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากให้ดู ทำบันทึกการสอนและสอนตามบันทึกการสอนที่เตรียม ไว้ เพราะการทำบันทึกการสอนของครูเป็นการวางแผนการสอนล่วงหน้า ส่วนการให้ความรู้ความ เข้าใจแก่ครูในเรื่องการวางแผนการสอนมีการปฏิบัติน้อย

3. บทบาทการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าแผนกวิชาด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน

ธนู แสงศักดิ์ (2515 : 10) ได้กล่าวถึง บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาในส่วนที่ เกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การสอน ดังนี้ คู่มือการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูป ประชุมครูเพื่อ พิจารณาจัดซื้ออุปกรณ์การสอน ศึกษาอุปกรณ์ใหม่ ๆ ในท้องตลาด ส่งเสริมให้ครูสร้างอุปกรณ์ การสอนที่สามารถทำได้เอง ให้ความสะดวกกับครูในการใช้อุปกรณ์การสอน และพิมพ์ธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เคหะเจริญ (2509 : 29) กล่าวถึงงานและกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดบริการวัสดุอุปกรณ์ของหัวหน้าหมวดวิชา ดังนี้ ร่วมจัดทำอุปกรณ์การสอนกับครูในสายวิชา จัดภาพสไลด์ เทปบันทึกเสียง เครื่องทดลอง และแนะนำวิธีใช้แก่ครูผู้สอนด้วย

จากการวิจัยของจินตนา จันทร์เข้ม (2533 : 86) พบว่า การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดเตรียมอุปกรณ์การสอน ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยประชุมครู เพื่อจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็น ส่วนอุษา สุทธินาท (2531 : 183) พบว่า หัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่ให้ครูในหมวดวิชาสำรวจสภาพและความต้องการการใช้วัสดุอุปกรณ์ให้ความสะดวกแก่ครูในการใช้และส่งเสริมให้ครูตรวจสอบสภาพของวัสดุอุปกรณ์การสอนเป็นระยะ ๆ นอกจากนั้นดวงพร ชีระโรจนพงษ์ (2534 : 132) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าแผนกวิชาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา พบว่า หัวหน้าแผนกวิชาจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับครู - อาจารย์ในแผนกวิชามากที่สุด นอกจากนี้ยังอำนวยความสะดวกในด้านวัสดุอุปกรณ์การศึกษา โดยการสำรวจความต้องการการใช้จากครู - อาจารย์ อยู่เสมอ สำหรับสัจจา จันทร์เจริญ (2525 : 144) พบว่า หัวหน้าหมวดวิชาดูแลแนะนำครูให้รู้จักเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างถูกต้องเหมาะสมกับแบบเรียนให้ได้ประโยชน์คุ้มค่าอยู่ในระดับปานกลาง และจรูญ บุตรคำโชติ (2530 : 81) พบว่า หัวหน้าหมวดวิชาส่งนักศึกษาปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก ได้แก่ การจัดระบบการเก็บรักษาและซ่อมแซมอุปกรณ์การสอน การเสนอแนะให้ครูนำสื่อมาใช้ประกอบการสอน

4. บทบาทการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าแผนกวิชาด้านการวัดและการประเมินผล

จากการวิจัยของสุทธาทิพย์ เจริญสุข (2535 : 149) พบว่า ครูมีความต้องการอันดับหนึ่ง คือ การชี้แจงหลักการและระเบียบการประเมินผลการเรียนสอดคล้องกับสภาพ พันธูประยูร (2420 : 205) พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุด คือ การที่ครูไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ และระเบียบของการวัดและประเมินผลอย่างถูกต้องแท้จริง นอกจากนี้สัจจา จันทร์เจริญ (2526 : 151) ให้ข้อเสนอแนะไว้คือ การวัดและการประเมินผลควรมีการประชุมอบรมและความร่วมมือกับครูในหมวดวิชาทำการวิเคราะห์ข้อสอบและจัดทำข้อสอบมาตรฐานในแต่ละวิชาที่หมวดวิชารับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงสวัสดิ์ ทิพย์คงคา (2535 : 74) ที่พบว่า การจัดการอบรมวิธีการออก ข้อสอบและวิเคราะห์ข้อสอบมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย สำหรับการจัดเอกสารวัดและประเมินผลไว้ให้ครู ผู้สอนศึกษาค้นคว้ามีปัญหามากกว่าประเด็นอื่น และคนตรี จิตตะวิกุล (2535 : 110) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติน้อย ในส่วนการตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์แบบทดสอบที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

5. บทบาทการนิเทศการศึกษาหัวหน้าแผนกวิชาเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ

Harris (1985 : 17) ได้กล่าวถึงการจัดปฐมนิเทศครูใหม่ว่า คือ การให้ข้อมูลและข่าวสารที่จำเป็นและความเข้าใจในการปฏิบัติงานแก่ครูใหม่ ได้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยมีปัญหาน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาทการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าแผนกวิชาเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ มีผู้กล่าวไว้ ดังนี้ สว่าง ปานมัน (2522 : 70) เสนอไว้ว่า ประชุมครูในแผนกวิชา ซึ่งผลงาน ปฐมนิเทศครูใหม่ ส่วนเสนีย์ พิทักษ์อรณพ (2523 : 14 - 17) กล่าวไว้คือ ส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพของครู โดยส่งครูเข้ารับการอบรม จัดอบรมภายในโรงเรียนให้ครูได้รับการศึกษาเพิ่มเติม สำหรับธนู แสงศักดิ์ (2515 : 10 - 20) ได้สรุปเกี่ยวกับการนิเทศการสอนให้แก่ครูในแผนกวิชา เช่น ปฐมนิเทศครูใหม่ ให้รู้งานระเบียบการสอน และแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ในสายวิชาหรือในโรงเรียน จัดครูพี่เลี้ยงเพื่อช่วยเหลือครูใหม่ นิเทศวิธีสอนที่ถูกต้องได้ผลแก่ครูในสายวิชาหรือแผนก พาคครูไปสังเกตการสอนในโรงเรียนอื่น เข้าไปสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียนตามโอกาส ช่วยให้คำปรึกษาหารือแก่ครูในสายวิชาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวตามสมควร การส่งเสริมครูในแผนก เช่น ให้ความสนใจ เป็นกำลังใจ และเป็นพี่เลี้ยงของครูในสายวิชาหรือแผนกวิชา ทำงานร่วมกับครูในสาย โดยใช้กระบวนการหมู่พวก ส่งเสริมให้ครูได้เลื่อนวิทยฐานะโดยการไปเรียนต่อ เข้ารับการอบรม จัดหนังสือและวารสารต่าง ๆ ทางวิชาการให้ครูได้อ่านและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และพิทักษ์ เกิดคง (2525 : 36 - 37) ได้กล่าวไว้ว่า แนะนำส่งเสริม ช่วยเหลือ ครู - อาจารย์ให้ได้มีโอกาสติดตามศึกษา วิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ จัดหาวิทยากรมาให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการในหมวดวิชา เชิญวิทยากรมาช่วยในการเรียนการสอน ส่งเสริมเผยแพร่ผลงานวิชาการของครู - อาจารย์

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการปฐมนิเทศครูใหม่ พบว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประชุมนิเทศครูใหม่ กฤษณี น้ำเพชร (2521 : 12) ส่วน สถาพร พันธุ์ประยูร (2530 : 201) พบว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติมากในการแนะนำให้รู้จักกับบุคลากรในโรงเรียน และอุษา สุทธินาค (2532 : 194) พบว่า หัวหน้าหมวดส่วนใหญ่มีการปฏิบัติโดยแจ้งให้ครูใหม่ ทราบถึงงานในหน้าที่ และวิธีการปฏิบัติงาน ตลอดจนให้เอกสารและคู่มือเกี่ยวกับวิชาที่สอนแก่ครูใหม่ ส่วนการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน จรูญ บุตรคำโชติ (2530 : 176) พบว่า ในการเพิ่มประสบการณ์ ความรู้ ด้วยการเชิญวิทยากรมาบรรยายและนำครูไปศึกษาคูงานจากสถาบันอื่น สำหรับอุษา สุทธินาค (2532 : 195) พบว่า ส่วนใหญ่ส่งครูไปฟังบรรยายทางวิชาการตามสถานที่ต่าง ๆ ตลอดจนจัดหาหนังสือหรือวารสารที่มีคุณค่าทางวิชาการให้ครูได้ศึกษา สำหรับการเสนอแนะข้อมูลข่าวสารทางวิชาการแก่ครูส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติมากในการจัดรายชื่อนหนังสือหรือวารสารที่มีคุณค่าทางวิชาการเป็นบริการให้ครูทราบ ส่วนการจัดสัปดาห์ความก้าวหน้าทางวิชาการแก่ครู โรงเรียนปฏิบัติน้อย สถาพร พันธุ์ประยูร (2530 : 200) นอกจากนี้ สัจจา จันทรเจริญ (2526 : 145) พบว่า การค้นคว้าวิจัย หรือนำผลวิจัยใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาเผยแพร่ให้ครูได้ทราบและทดลองปฏิบัติ ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาปฏิบัติปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 โครงสร้างวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

ลักษณะโครงสร้างขององค์กรที่จัดขึ้น จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับแผนงานที่ได้วางไว้ ขนาดขององค์กรหรือจำนวนตำแหน่งหน้าที่งานต่าง ๆ ที่ออกแบบขึ้นนั้นจะมีมากน้อยเพียงใด ย่อมเป็นเหตุเป็นผลโดยตรงกับขนาดและชนิดของแผนงาน ตำแหน่งงานต่าง ๆ ที่รวมอยู่ใน โครงสร้างขององค์กรจะต้องมีอยู่อย่างเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่จะต้องกระทำให้ ลุล่วงไป ถ้าหากองค์กรจัดให้มีตำแหน่งมากหรือน้อยเกินกว่าปริมาณของงานที่จะต้องทำแล้ว ย่อม ทำให้องค์กรเสียหายอันเนื่องมาจากมีโครงสร้างไม่เหมาะสมกับความจำเป็น แต่เป็นที่ยอมรับกันใน บรรดานักบริหารว่า การจัดวางรูปขององค์กรที่ดีมีส่วนสัมพันธ์กับความสำเร็จขององค์กรทุก ประเภท แม้แต่ในองค์กรสถานศึกษาดังเช่น สถานศึกษาที่สังกัดกรมอาชีวศึกษา

กรมอาชีวศึกษาจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2484 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่ บริหารและจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งระดับมัธยมศึกษา (ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ) ระดับอุดมศึกษา (ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพเทคนิค และระดับประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง) และการฝึกอาชีพพระยะสั้น

การจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพเป็นกระบวนการทางการศึกษา ที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจนใน การสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติแก่ผู้เรียน ให้สามารถประกอบอาชีพได้ตามความถนัด ความสนใจ มีรายได้เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตอย่างผาสุกในสังคม กรมอาชีวศึกษาจึงเป็น การศึกษาที่ต้องให้ความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน สังคม เศรษฐกิจ และ เทคโนโลยีอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถผลิตกำลังคนที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง ดังกล่าว

โดยปัจจุบันหลักสูตรการเรียนการสอนเป็น 6 ระดับ คือ

1. ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิคชั้นสูง (ปทส.)
2. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
3. ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)
4. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
5. ประกาศนียบัตรช่างฝีมือ (ปชม.)
6. หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น

สถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ประกอบด้วย คือ

1. วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยช่างกล วิทยาลัยการต่อเรือ ศูนย์ฝึกวิชาชีพอุตสาหกรรมและ การต่อเรือ สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 80 แห่ง เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยพณิชยการ วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม วิทยาลัยอินทราชัย วิทยาลัยพินธุโลก สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 41 แห่ง เปิดสอนประเภทวิชาคหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พาณิชย์กรรมและศิลปกรรม หากจังหวัดใดไม่มีสถานศึกษาดังกล่าวจะเปิดทำการสอนทั้ง 3 ประเภท วิชาที่วิทยาลัยเทคนิค

3. วิทยาลัยเกษตรกรรม ศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตร ศูนย์ปฏิบัติการวิชาชีพ เกษตรกรรม วิทยาลัยประมงสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม จำนวน 47 แห่ง เปิดสอนประเภทวิชา เกษตรกรรม

4. วิทยาลัยการอาชีพ จำนวน 43 แห่ง สังกัดกองการศึกษาอาชีพ เปิดสอนหลักสูตร ปวช. หลักสูตร ปชม. , หลักสูตรระยะสั้นเสริมวิชาชีพมัธยม และหลักสูตรระยะสั้น

5. วิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 37 แห่ง สังกัดกองการศึกษาอาชีพ เปิดสอนหลักสูตร ปชม. และหลักสูตรระยะสั้น

วิทยาลัยอาชีวศึกษา เป็นกองหนึ่งในสังกัดกรมอาชีวศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาประเภทวิชา ศึกษาศาสตร์ พาณิชยกรรม และศิลปหัตถกรรม มีสถานศึกษาในสังกัด ดังนี้

- วิทยาลัยอาชีวศึกษา	34	แห่ง
- วิทยาลัยพาณิชยกรรม	3	แห่ง
- วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม	2	แห่ง
- วิทยาลัยอินทราชัย	1	แห่ง
- วิทยาลัยพินิจโลก	1	แห่ง
รวม	41	แห่ง

มีครู - อาจารย์ในสถานศึกษา 2,952 คน

วิทยาลัยอาชีวศึกษาจัดการเรียนการสอนในระบบและนอกระบบ มีการดำเนินการดังนี้

1. ในระบบ จัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ พาณิชยกรรม และศิลปกรรม เพื่อรับประกาศนียบัตรตามหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) รับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า

1.2 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

1.3 ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) รับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า

1.4 หลักสูตรอื่น ๆ ตามที่กรมอาชีวศึกษามอบหมาย

2. นอกระบบ เป็นการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรพิเศษเพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชน และบุคลากรภายในท้องถิ่น ได้ศึกษามีความรู้

ความสามารถ นำความรู้ความสามารถที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง หรือเปิดเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดการศึกษาให้แก่ผู้จบการศึกษาไปแล้วมีความรู้ทางด้านวิชาชีพมากขึ้น มีโอกาสหางานทำได้มากขึ้น เช่น เปิดสอนหลักสูตรระยะสั้น “การบริการทางพยาบาล” ให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาด้านคหกรรมศาสตร์ เป็นต้น

ในการบริหารสถานศึกษา ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารงานรับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษาและปกครองบังคับบัญชา และกำหนดให้สถานศึกษาแบ่งหน่วยงานออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่

1. ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา
2. ฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา
3. ฝ่ายวางแผนและพัฒนา
4. ฝ่ายวิชาการ

หน้าที่ทั้ง 4 ฝ่ายให้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหาร โดยกำหนดงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา รับผิดชอบ 9 งาน ได้แก่ งานการเงิน งานการบัญชีงานสารบรรณ งานประชาสัมพันธ์ งานบุคลากร งานเอกสารการพิมพ์ งานทะเบียน งานพัสดุ และ งานอาคารสถานที่
2. ฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา รับผิดชอบ 5 งาน ได้แก่ งานแนะแนวอาชีพ และการจัดหางาน งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานโครงการพิเศษ งานปกครอง และงานสวัสดิการพยาบาลและหอพัก
3. ฝ่ายวางแผนและพัฒนา รับผิดชอบ 4 งาน ได้แก่ งานศูนย์ข้อมูลการศึกษาเพื่ออาชีพ และตลาดแรงงาน งานวางแผนการศึกษาและงบประมาณ งานวิจัยและพัฒนา และงานผลิตการค้าและส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์

ฝ่ายวิชาการ รับผิดชอบงาน 1 คณะวิชา และ 5 งาน ได้แก่ คณะวิชาซึ่งแบ่งออกเป็นแผนกวิชา (ให้สถานศึกษากำหนดให้มีคณะวิชา และแผนกวิชาตามที่ได้เปิดสอนอยู่ในสถานศึกษานั้น) งานหลักสูตรพิเศษ งานหลักสูตรและการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล และงานห้องสมุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานและเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน โดยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน โดยกล่าวละเอียดตามลำดับการวิจัย ดังนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและการทดลองใช้เครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรเป้าหมายของการวิจัย คือ ครู - อาจารย์ ในแผนกวิชา คณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 30 แห่ง จำนวนประชากร 579 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ต้องการกลุ่มตัวอย่างกระจายในทุกกลุ่มสถานศึกษา ได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1.2.1 กรมอาชีวศึกษา แบ่งวิทยาลัยอาชีวศึกษา 30 แห่ง เป็น 9 กลุ่ม ตามสภาพภูมิศาสตร์ ทำการสุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษาในแต่ละกลุ่ม โดยวิธีการสุ่มแบบง่ายอย่างน้อยร้อยละ 50 ของจำนวนสถานศึกษาในแต่ละกลุ่ม ได้จำนวนวิทยาลัยอาชีวศึกษา 18 แห่ง

3.1.2.2 ใช้จำนวนครู - อาจารย์ ในแผนกวิชาคณะวิชาพื้นฐาน ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 349 คน ซึ่งมีรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มสถานศึกษา

ลำดับ	กลุ่มสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		วิทยาลัยอาชีวศึกษา	จำนวนครู - อาจารย์	วิทยาลัยอาชีวศึกษา	จำนวนครู - อาจารย์
1.	ภาคตะวันออก	สระบุรี	17	สระบุรี	17
		สิงห์บุรี	17	-	-
		ฉะเชิงเทรา	21	-	-
		ชลบุรี	19	ชลบุรี	19
2.	ภาคตะวันตก	กาญจนบุรี	19	กาญจนบุรี	19
		เพชรบุรี	21	-	-
		สุพรรณบุรี	20	สุพรรณบุรี	20
		นครปฐม	20	-	-
		พระนครศรีอยุธยา	15	พระนครศรีอยุธยา	15
		อยุธยา		อยุธยา	
3.	ภาคเหนือตอนบน	เชียงราย	15	เชียงราย	15
		เชียงใหม่	27	-	-
		อุตรดิตถ์	16	อุตรดิตถ์	16
		แพร่	17	-	-
		ลำปาง	22	ลำปาง	22
4.	ภาคเหนือตอนล่าง	พิษณุโลก	16	พิษณุโลก	16
		สุโขทัย	19	-	-
		นครสวรรค์	30	นครสวรรค์	30
5.	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	ขอนแก่น	15	ขอนแก่น	15
		เลย	14	-	-
		อุดรธานี	19	อุดรธานี	19
6.	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	มหาสารคาม	23	มหาสารคาม	23
		ร้อยเอ็ด	17	-	-
		อุบลราชธานี	23	อุบลราชธานี	23

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ	กลุ่มสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		วิทยาลัยอาชีวศึกษา	จำนวนครู - อาจารย์	วิทยาลัยอาชีวศึกษา	จำนวนครู - อาจารย์
7.	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	นครราชสีมา	24	นครราชสีมา	24
		สุรินทร์	16	-	-
8.	ภาคใต้ตอนบน	นครศรีธรรมราช	24	นครศรีธรรมราช	24
		สุราษฎร์ธานี	15	-	-
		ภูเก็ต	24	ภูเก็ต	24
9.	ชายแดนภาคใต้	ปัตตานี	13	ปัตตานี	13
		สงขลา	26	-	-
	รวม	30	579	18	349

ที่มา : งานสถิติและสารสนเทศ กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา 2538

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อกรณีเทศการศึกษามีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ

- 4 หมายถึง หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ / พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติมากที่สุด
- 3 หมายถึง หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติเป็นบางครั้ง / พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติมาก
- 2 หมายถึง หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติน้อย / พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง หัวหน้าแผนกวิชาไม่เคยปฏิบัติเลย / พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติน้อยที่สุด

วิธีการดำเนินการสร้างแบบสอบถามมีดังต่อไปนี้

1. ศึกษารวบรวมแนวคิดจากระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.

2529 หัวหน้าแผนกวิชาทำหน้าที่และความรับผิดชอบเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ข้อ 5 และเอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 6 เอกสาร ดำรงเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ตลอดจนผลการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งอาศัย ประสบการณ์ในการทำงานของผู้วิจัยเอง และขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์มาเป็น แนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเป็นกรอบแนวคิดหลัก กำหนดขอบเขตของ การวิจัยให้สอดคล้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าแผนกวิชาเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับ การนิเทศการศึกษา คือ ข้อ 5 และข้อ 6 คือ ติดตามดูแลการเรียนการสอนในแผนกวิชาให้เป็นไป ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอนร่วมกับครู - อาจารย์ประจำ วิชา และกำหนดเครื่องมือในการวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดให้ครอบคลุมตามขอบเขตของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ไขแล้ว นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและความครอบคลุมเนื้อหา มีรายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ดังต่อไปนี้

1. ดร.นพคุณ ศิริวรรณ	ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. ดร.ประเสริฐ มงคล	ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. นางสาวทิพานี สมบัติ	ศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา
4. นายมานิตย์ สุภกรโกศัย	ศึกษานิเทศก์ 7 ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษา ภาคกลาง
5. นายสุขสันต์ จ้อยเจริญ	อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี
6. นางสาวสุภรณ์ ปัญญชุนท์	อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม

6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มครู - อาจารย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จำนวน 40 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (1970 : 126) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .9488 เมื่อ พิจารณาค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

นิเทศด้านหลักสูตร	.8104
นิเทศด้านการปฏิบัติการสอน	.8192
นิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	.8019
นิเทศด้านการวัดและการประเมินผล	.8141
การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ	.8241

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2 นำหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัย โครงร่างวิทยานิพนธ์ แบบสอบถามการวิจัย พร้อมทั้งรายชื่อวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เสนอต่ออธิบดีกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

3.3.3 ส่งหนังสือที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม จดหมายส่วนตัว และแบบซองเปล่าติดแสตมป์พร้อมเขียนที่อยู่ของผู้วิจัยผ่านผู้อำนวยการสถานศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนทางราชการ ไปเก็บข้อมูลจากครู - อาจารย์ที่สอนในคณะวิชาพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ยกเว้นหัวหน้าแผนกวิชาและหัวหน้าคณะวิชาพื้นฐาน) ทางไปรษณีย์

3.3.4 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปแล้วได้รับคืน โดยผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกตามวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ตัวอย่าง

ที่	รายชื่อวิทยาลัยอาชีวศึกษา	แบบสอบถามส่งไป	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	แบบสอบถามที่สมบูรณ์	ร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืนและสมบูรณ์
1	สระบุรี	17	17	17	100
2	ชลบุรี	19	19	19	100
3	กาญจนบุรี	19	19	19	100
4	สุพรรณบุรี	20	20	20	100
5	พระนครศรีอยุธยา	15	15	15	100
6	เขียงราย	15	15	15	100
7	อุตรดิตถ์	16	16	16	100
8	ลำปาง	22	20	20	90.91
9	พิษณุโลก	16	16	16	100
10	นครสวรรค์	30	27	27	90

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ที่	รายชื่อวิทยาลัย อาชีวศึกษา	แบบสอบถาม ส่งไป	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	แบบสอบถาม ที่สมบูรณ์	ร้อยละของ แบบสอบถาม ที่ได้รับคืนและ สมบูรณ์
11	ขอนแก่น	15	15	15	100
12	อุดรธานี	19	19	19	100
13	มหาสารคาม	23	20	20	86.96
14	อุบลราชธานี	23	23	23	100
15	นครราชสีมา	24	24	24	100
16	นครศรีธรรมราช	24	21	21	87.50
17	ภูเก็ต	24	24	24	100
18	ปัตตานี	13	13	13	100
	รวม	349	338	338	96.85

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences / Personnel Computer Plus) โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

3.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดระดับบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามการปฏิบัติที่เป็นจริงกับการปฏิบัติที่พึงประสงค์ โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดระดับปัญหาของแบบสอบถามมีดังนี้

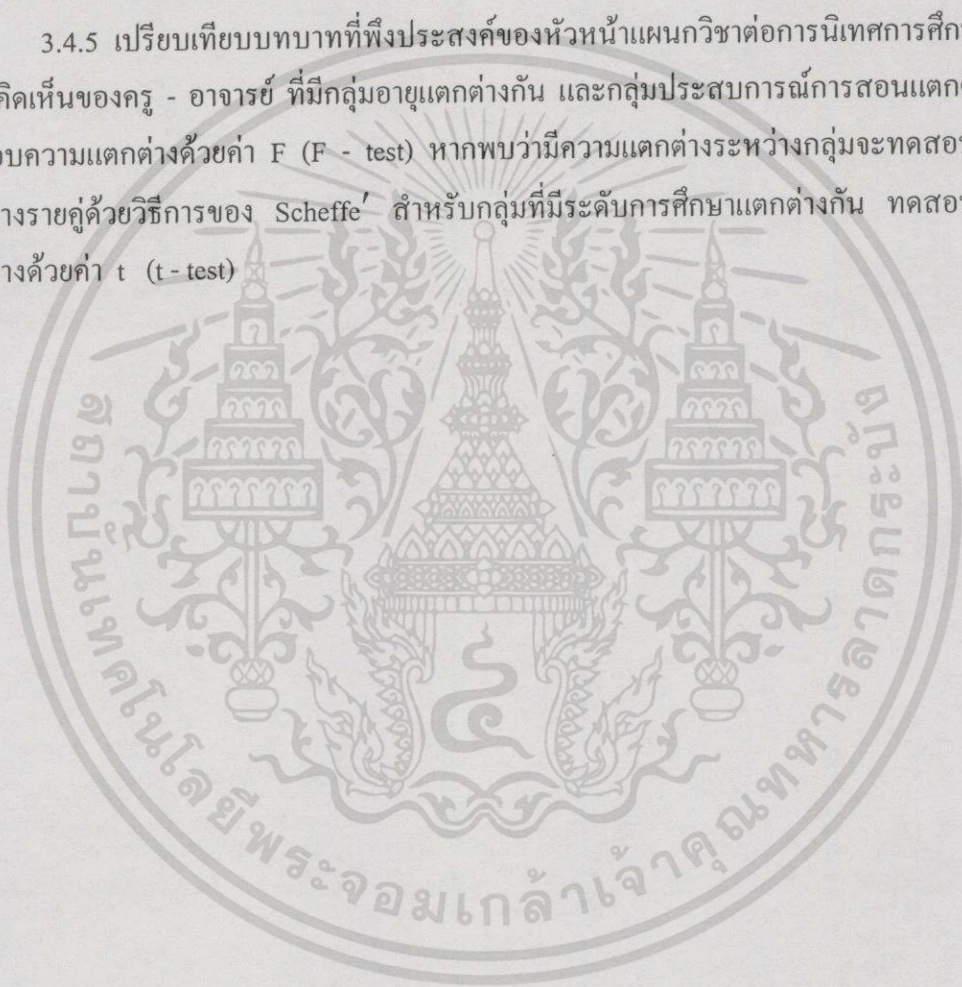
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.00 หมายถึง	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ / พึงประสงค์ให้ปฏิบัติมากที่สุด
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง / พึงประสงค์ให้ปฏิบัติมาก
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง	ปฏิบัติน้อย / พึงประสงค์ให้ปฏิบัติน้อย
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติเลย / พึงประสงค์ให้ปฏิบัติน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.3 เปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อ
การนิเทศการศึกษา ทดสอบความแตกต่างด้วยค่า t (t - test)

3.4.4 เปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตาม
ความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ที่มีกลุ่มอายุแตกต่างกัน และกลุ่มประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน
ทดสอบความแตกต่างด้วยค่า F (F - test) หากพบว่ามี ความแตกต่างระหว่างกลุ่มจะทดสอบ
ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' สำหรับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ทดสอบ
ความแตกต่างด้วยค่า t (t - test)

3.4.5 เปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตาม
ความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ที่มีกลุ่มอายุแตกต่างกัน และกลุ่มประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน
ทดสอบความแตกต่างด้วยค่า F (F - test) หากพบว่ามี ความแตกต่างระหว่างกลุ่มจะทดสอบความ
แตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' สำหรับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ทดสอบความ
แตกต่างด้วยค่า t (t - test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 338 ฉบับ เสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 1. ศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน ในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการปฏิบัติการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและการประเมินผล และการนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ โดยการหาคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติที่เป็นจริงกับพึงประสงค์ เป็นรายด้านและรายข้อ โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้ คือ คะแนนเฉลี่ย

3.50 - 4.00 หมายถึง การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอหรือพึงประสงค์ให้ปฏิบัติมากที่สุด

2.50 - 3.49 หมายถึง การปฏิบัติเป็นบางครั้งหรือพึงประสงค์ให้ปฏิบัติมาก

1.50 - 2.49 หมายถึง การปฏิบัติน้อยหรือพึงประสงค์ให้ปฏิบัติน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง การไม่เคยปฏิบัติเลยหรือพึงประสงค์ให้ปฏิบัติน้อยที่สุด

2. เปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาทดสอบความแตกต่างด้วยค่า t (t -test) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามตัวแปรด้านอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ การสอน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามตัวแปรด้านอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ การสอน

ทั้งนี้ทดสอบความแตกต่างด้วยค่า t (t -test) และค่า F (F -test) และพิจารณาความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe'

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน n = 338	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 35 ปี	44	13.3
35 - 44 ปี	219	64.8
45 ปีขึ้นไป	75	22.2
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	280	82.8
ปริญญาโท	58	17.2
ประสบการณ์การสอน		
ต่ำกว่า 11 ปี	64	18.9
11 - 15 ปี	94	27.8
16 - 20 ปี	108	32.0
21 ปีขึ้นไป	72	21.3

จากตารางที่ 4.1 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 338 คน กลุ่มตัวอย่างอายุ 35 - 44 ปีมากที่สุด ร้อยละ 64.8 ส่วนอายุรองลงมา คือ 45 ปีขึ้นไป ร้อยละ 22.2 สำหรับการศึกษา ระดับปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ 82.8 การศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 17.2 ประสบการณ์การสอนกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 16 - 20 ปี ร้อยละ 32.0 ส่วนประสบการณ์การสอนรองลงมา คือ 11 - 15 ปี ร้อยละ 27.8

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา
ต่อการนิเทศการศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่พึง
ประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศศึกษา

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติที่เป็นจริงและ
พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของ
ครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐานด้านหลักสูตร

บทบาทหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา	n=338		ระดับ ปฏิบัติ จริง	n=338		ระดับพึง ประสงค์	t
	\bar{X}_1	S.D.		\bar{X}_1	S.D.		
1 การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมายหลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรที่กำหนดให้โดย							
1.1 ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ช่วย ฝ่ายวิชาการจัดประชุมครู - อาจารย์ เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร	2.41	.93	น้อย	3.16	.53	มาก	
1.2 เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ ด้านหลักสูตร	1.94	.90	น้อย	3.05	.61	มาก	
1.3 จัดประชุมสัมมนาเฉพาะภายในแผนกวิชา เพื่อทำความเข้าใจหลักสูตร	2.11	.94	น้อย	3.10	.56	มาก	
รวม	2.15	.78	น้อย	3.10	.49	มาก	-20.09**
2 การนำหลักสูตรไปสู่การสอนโดย							
2.1 ให้หัวหน้าแผนกวิชาเป็นผู้นำให้มีการทำ แผนการสอนและบันทึกการสอนตาม รูปแบบของวิทยาลัย	2.74	1.01	เป็น บางครั้ง	3.14	.66	มาก	
2.2 ให้ครู - อาจารย์ แต่ละคนปรึกษาหารือ และจัดทำแผนการสอนร่วมกันในวิชาที่ รับผิดชอบ	2.65	.95	เป็น บางครั้ง	3.25	.58	มาก	
2.3 ให้ครู - อาจารย์ ร่วมกันจัดทำแผนการสอน โดยหัวหน้าแผนกวิชาเป็นที่ปรึกษา	2.24	1.07	น้อย	3.16	.65	มาก	
รวม	2.54	.85	เป็น บางครั้ง	3.18	.54	มาก	-13.20**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

บทบาทหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ด้านหลักสูตร	n=338		ระดับ ปฏิบัติ จริง	n=338		ระดับพึง ประสงค์	t
	\bar{X}_1	S.D.		\bar{X}_1	S.D.		
3 การจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือการนำหลักสูตรไปใช้และเอกสาร ประกอบการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้เพียงพอ ในการศึกษาค้นคว้าโดย							
3.1 รับจากหน่วยงานส่วนกลางที่รับผิดชอบ โดยตรง	2.56	.91	เป็น บางครั้ง	3.31	.56	มาก	
3.2 จัดหาเพิ่มเติม	2.45	.97	น้อย	3.29	.56	มาก	
3.3 ร่วมกับครู - อาจารย์ ในการจัดทำเพิ่มเติม	2.23	.93	น้อย	3.31	1.72	มาก	
รวม	2.41	.80	น้อย	3.30	.72	มาก	-16.11**
4 การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร โดย							
4.1 จัดประชุมในแผนกวิชา เพื่อร่วมกันแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นระยะ ๆ	2.21	.94	น้อย	3.21	.60	มาก	
4.2 ให้ครู - อาจารย์ ประเมินผลการใช้หลัก สูตรร่วมกันในแต่ละรายวิชา	2.14	.94	น้อย	3.19	.60	มาก	
รวม	2.17	.87	น้อย	3.20	.57	มาก	-19.50**
รายด้าน (รวม)	2.33	.69	น้อย	3.20	.45	มาก	-21.19**

** p ≤ .01

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความเห็นว่าโดยภาพรวมหัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาท การนิเทศศึกษาด้านหลักสูตรอยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย ($\bar{X} = 2.33$) แต่ครู - อาจารย์มีความพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.20$) ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

พิจารณาในรายละเอียดการปฏิบัติที่เป็นจริงแล้วพบว่า หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทในการนำหลักสูตรไปสู่การสอนอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\bar{X} = 2.54$) โดยเป็นผู้นำให้มีการทำเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนการสอนและบันทึกการสอนตามรูปแบบของวิทยาลัย และให้ครูร่วมกันจัดทำแผนการสอน ในวิชาที่รับผิดชอบ สำหรับการเป็นที่ปรึกษาแก่ครู - อาจารย์ ในการจัดทำแผนการสอน หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย

บทบาทที่หัวหน้าแผนกวิชามีการปฏิบัติรองลงมา คือ การจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรให้เพียงพอในการศึกษาค้นคว้าอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X}=2.41$)

การติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย คือ ($\bar{X}=2.17$) และ ($\bar{X}=2.15$) ตามลำดับ

สำหรับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อกรณีเทศการศึกษ ครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานพึงประสงค์ให้ปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกข้อ คือ การจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.30$) รองลงมา คือ การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X}=3.20$) การนำหลักสูตรไปสู่การสอน ($\bar{X}=3.18$) และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ($\bar{X}=3.10$)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติที่เป็นจริง และพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อกรณีเทศการศึกษ ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน ด้านการปฏิบัติการสอน

บทบาทหัวหน้าแผนกวิชาต่อกรณีเทศการศึกษ	n=338		ระดับปฏิบัติจริง	n=338		ระดับพึงประสงค์	t
	\bar{X}_1	S.D.		\bar{X}_2	S.D.		
1 การกำหนดการสอนและตารางสอนตามหลักสูตรโดย			เป็น				
1.1 เปิดโอกาสให้ครู - อาจารย์มีส่วนร่วมในการกำหนดการสอนและตารางสอน	2.82	1.21	บางครั้ง	3.35	.62	มาก	
1.2 จัดตั้งคณะกรรมการในแผนกวิชา ร่วมดำเนินการกำหนดตารางสอน	2.87	1.11	บางครั้ง	3.36	.58	มาก	
รวม	2.84	1.02	เป็น บางครั้ง	3.35	.55	มาก	-8.93**
2 การจัดเตรียมเอกสารประกอบการสอนของครู - อาจารย์ โดย							
2.1 ส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ ศึกษารายละเอียดในการปฏิบัติงานด้านการสอน	2.79	.99	บางครั้ง	3.29	.60	มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

บพบาทหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ด้านปฏิบัติการสอน	n=338		ระดับ	n=338		ระดับพึง ประสงค์	t
	\bar{X}_1	S.D.	ปฏิบัติ จริง	\bar{X}_1	S.D.		
2.2 ให้คำแนะนำปรึกษาครู - อาจารย์ สอนตรงกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของคน	2.62	.99	เป็น บางครั้ง	3.26	.60	มาก	
รวม	2.71	.92	เป็น บางครั้ง	3.27	.55	มาก	-10.51**
3 การส่งเสริมการสอนตามแผนการสอนโดย							
3.1 ให้ความรู้แก่ครู - อาจารย์ ในการวางแผนการปฏิบัติงานด้านการสอน	2.53	.97	เป็น บางครั้ง	3.23	.61	มาก	
3.2 ส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ ที่สอนวิชาเดียวกันวางแผนการสอนร่วมกัน	2.72	.98	เป็น บางครั้ง	3.26	.62	มาก	
รวม	2.67	1.36	เป็น บางครั้ง	3.21	.56	มาก	9.24**
4 การส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ ใช้วิธีสอนแบบใหม่โดย							
4.1 นำสื่อมาเผยแพร่แก่ครู - อาจารย์	2.30	.96	น้อย	3.37	.58	มาก	
4.2 ส่งเสริมครู - อาจารย์ ที่มีความคิดริเริ่มในด้านการสอน	2.47	.96	น้อย	3.32	.57	มาก	
4.3 จัดให้มีการเยี่ยมชมชั้นเรียนระหว่างครู - อาจารย์ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและเทคนิคการสอน	1.99	.96	น้อย	3.10	.68	มาก	
รวม	2.25	.83	น้อย	3.30	.72	มาก	-18.57**
รายด้าน (รวม)	2.57	.75	เป็น บางครั้ง	3.28	.46	มาก	-16.72**

**p ≤ .01

ตารางที่ 4.3 แสดงว่า ครู - อาจารย์ มีความเห็นว่าโดยภาพรวมหัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาด้านการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\bar{X} = 2.57$) แต่ครู -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจารย์มีความพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X}=3.28$) ซึ่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

พิจารณาในรายละเอียดการปฏิบัติที่เป็นจริงแล้วพบว่า หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทในการกำหนดการสอนและตารางสอนตามหลักสูตรอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\bar{X}=2.84$) โดยการจัดตั้งคณะกรรมการในแผนกวิชา ร่วมดำเนินการกำหนดตารางสอน และเปิดโอกาสให้ครู - อาจารย์ มีส่วนร่วมในการกำหนดการสอนและตารางสอน

บทบาทที่หัวหน้าแผนกวิชา มีการปฏิบัติรองลงมา อยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง คือ การจัดเตรียมเอกสารประกอบการสอน ($\bar{X}=2.71$) และการส่งเสริมการสอนตามแผนการสอน ($\bar{X}=2.67$)

การส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ ใช้วิธีการสอนแบบใหม่ หัวหน้าแผนกวิชา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย ($\bar{X}=2.25$)

สำหรับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติในระดับปฏิบัติมากที่สุดทุกข้อ คือ การกำหนดการสอนและตารางสอนตามหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.35$) รองลงมา คือ การส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ ใช้วิธีสอนแบบใหม่ ($\bar{X}=3.30$) การเตรียมเอกสารประกอบการสอนของครู - อาจารย์ ($\bar{X}=3.27$) และการส่งเสริมการสอนตามแผนการสอน ($\bar{X}=3.21$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติที่เป็นจริง และพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน

บทบาทหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	n=338		ระดับ ปฏิบัติ จริง	n=338		ระดับพึง ประสงค์	t
	\bar{X}_1	S.D.		\bar{X}_2	S.D.		
1 การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนโดย							
1.1 ให้ครู - อาจารย์ ในแผนกวิชาทำการสำรวจ สภาพและความต้องการ การใช้วัสดุอุปกรณ์	2.85	.95	เป็น บางครั้ง	3.29	.57	มาก	
1.2 ให้ความรู้แก่ครู - อาจารย์ ในการเลือกวัสดุ อุปกรณ์ การสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน	2.45	.96	น้อย	3.24	.56	มาก	
รวม	2.65	.87	เป็น บางครั้ง	3.26	.53	มาก	-13.65**
2 การส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนโดย							
2.1 การฝึกอบรมการจัดทำหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การสอน	2.23	.91	น้อย	3.29	.60	มาก	
2.2 การร่วมมือกับฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ของ วิทยาลัยจัดอบรมเพื่อให้ความรู้การใช้ อุปกรณ์การสอน	2.15	.88	น้อย	3.24	.61	มาก	
2.3 อำนวยความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์ การสอน	2.49	.96	น้อย	3.32	.58	มาก	
รวม	2.29	.80	น้อย	3.28	.55	มาก	-20.70**
รายด้าน (รวม)	2.43	.75	น้อย	3.28	.50	มาก	-19.93**

** $p \leq .01$

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความเห็นว่าโดยภาพรวมหัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศศึกษาด้านวัสดุอุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย ($\bar{X} = 2.43$) แต่ครู - อาจารย์มีความพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.28$) ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิจารณาในรายละเอียดการปฏิบัติที่เป็นจริงแล้วพบว่า หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\bar{X} = 2.65$) โดยการให้ครู - อาจารย์ ในแผนกวิชาทำการสำรวจสภาพและความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ สำหรับการให้ความรู้แก่ครู - อาจารย์ ในการเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.45$)

การส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน หัวหน้าแผนกวิชามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย ($\bar{X} = 2.29$) ทั้งการจัดฝึกอบรมการจัดทำ และการร่วมมือกับฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ของวิทยาลัย จัดอบรมเพื่อให้ความรู้การใช้อุปกรณ์การสอน หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย ($\bar{X} = 2.23$ และ $X = 2.15$)

สำหรับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมการใช้ วัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.29$) ด้วยการอำนวยความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน และการ ฝึกอบรมการจัดทำหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอน

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติที่เป็นจริงและ พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของ ครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน ด้านการวัดและการประเมินผล

บทบาทหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา	n=338		ระดับปฏิบัติ จริง	n=338		ระดับพึง ประสงค์	t
	\bar{X}_1	S.D.		\bar{X}_2	S.D.		
1 การส่งเสริมการประเมินผลการสอนของ ครู - อาจารย์ โดย							
1.1 ประชุมชี้แจงการประเมินผลให้เป็นไปตาม ระเบียบของกรมอาชีวศึกษา	2.56	.99	เป็น บางครั้ง	3.16	.60	มาก	
1.2 ให้คำปรึกษาแก่ครู - อาจารย์ ที่มีปัญหา เกี่ยวกับการประเมินผลการสอน การให้ คะแนน และการตัดเกรด	2.64	.94	เป็น บางครั้ง	3.10	.65	มาก	
รวม	2.60	.90	เป็น บางครั้ง	3.13	.59	มาก	-10.84**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

บทบาทหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผล	n=338		ระดับ ปฏิบัติ จริง	n=338		ระดับพึง ประสงค์	t
	\bar{X}_1	S.D.		\bar{X}_1	S.D.		
2 การวิเคราะห์ข้อสอบและการจัดทำข้อสอบ มาตรฐานโดย							
2.1 ให้คำปรึกษาแก่ครู - อาจารย์ ในการวิเคราะห์และจัดทำ	2.15	.95	น้อย	3.13	.63	มาก	
2.2 สนับสนุนและจัดอบรมให้ความรู้ การประเมินผลการสอนแก่ครู - อาจารย์ ในแผนกวิชา	2.18	.93	น้อย	3.12	.66	มาก	
รวม	2.16	.88	น้อย	3.13	.61	มาก	-17-75**
3 การสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผล การสอนของครู - อาจารย์ โดย							
3.1 จัดประชุมครู - อาจารย์ ในแผนกวิชาเพื่อรับ ทราบปัญหาที่เกิดขึ้น	2.41	.95	น้อย	3.19	.59	มาก	
3.2 ร่วมกับครู - อาจารย์ ในแผนกวิชาศึกษา สภาพปัญหาการเรียนของผู้เรียน	2.42	1.98	น้อย	3.18	.59	มาก	
รวม	2.42	1.23	น้อย	3.18	.55	มาก	-10.48**
รายด้าน (รวม)	2.39	.83	น้อย	3.15	.52	มาก	-15.43**

** P ≤ .01

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความเห็นว่าโดยภาพรวมหัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาด้านการวัดและการประเมินผลอยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย ($\bar{X} = 2.39$) แต่ครู - อาจารย์ มีความพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.15$) ซึ่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

พิจารณาในรายละเอียดการปฏิบัติที่เป็นจริงแล้วพบว่า หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทในการส่งเสริมการประเมินผลการสอนของครู - อาจารย์ อยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\bar{X} = 2.60$) โดยเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ครู - อาจารย์ ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการสอน และประชุมชี้แจงการประเมินผลให้เป็นไปตามระเบียบกรมอาชีวศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาทที่หัวหน้าแผนกวิชามีการปฏิบัติรองลงมา คือ การสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการสอนของครู ($\bar{X} = 2.42$) อยู่ในระดับปฏิบัติน้อย

การวิเคราะห์ข้อสอบ และการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.16$) โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

สำหรับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกข้อ คือ การสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการสอนของครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.18$) รองลงมา คือ การส่งเสริมการประเมินผลการสอนของครู - อาจารย์ ($\bar{X} = 3.13$) และการวิเคราะห์ข้อสอบและการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.13$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน การนิเทศเพื่อพัฒนาในด้านอื่น ๆ

บทบาทหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา	n=338		ระดับปฏิบัติจริง	n=338		ระดับพึงประสงค์	t
	\bar{X}_1	S.D.		\bar{X}_2	S.D.		
การนิเทศเพื่อพัฒนาในด้านอื่น ๆ							
1 การปฐมนิเทศครูใหม่ในแผนกวิชา โดย							
1.1 แจกครูใหม่ให้ทราบถึงงานในหน้าที่และ การปฏิบัติงาน	2.73	.97	เป็น บางครั้ง	3.24	.62	มาก	
1.2 แนะนำให้รู้จักกับบุคลากรในแผนกวิชาและ บุคคลอื่น ๆ ในสถานศึกษา	2.94	.94	เป็น บางครั้ง	3.23	.64	มาก	
1.3 จัดหาเอกสารและคู่มือเกี่ยวกับวิชาที่สอนแก่ ครูใหม่	2.68	.93	เป็น บางครั้ง	3.24	.60	มาก	
1.4 แนะนำแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน	2.53	.93	เป็น บางครั้ง	3.24	.59	มาก	
รวม	2.72	.80	เป็น บางครั้ง	3.24	.54	มาก	-11.31**
2 การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนแก่ครู - อาจารย์ โดย							
2.1 จัดให้มีประชุมทางวิชาการ	2.24	.97	น้อย	3.25	.59	มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

บทบาทหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ	n=338		ระดับ ปฏิบัติ จริง	n=338		ระดับพึง ประสงค์	t
	\bar{X}_1	S.D.		\bar{X}_1	S.D.		
2.2 ส่งครู - อาจารย์ เข้ารับการอบรม	2.94	2.30	เป็น บางครั้ง	3.36	.60	มาก	
2.3 จัดให้มีห้องศูนย์วิชาการของแผนก	2.02	.95	น้อย	3.41	1.73	มาก	
2.4 จัดให้มีการไปศึกษาและดูงานการจัด การเรียนการสอนของสถานศึกษาอื่น	2.05	.95	น้อย	3.30	.64	มาก	
2.5 จัดหาโครงการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ มาให้ความรู้แก่ครู - อาจารย์	2.04	.90	น้อย	3.40	2.29	มาก	
รวม	2.26	.87	น้อย	3.34	.77	มาก	-17.87**
3 การเสนอแนะข้อมูลข่าวสารทางวิชาการแก่ ครู - อาจารย์ โดย							
3.1 จัดป้ายนิเทศเพื่อให้ความรู้และข่าวสารแก่ครู - อาจารย์	2.29	.97	น้อย	3.26	.61	มาก	
3.2 จัดหาหนังสือหรือวารสารที่มีคุณค่าทางด้าน วิชาการให้ครู - อาจารย์ ได้ศึกษา	2.24	.95	น้อย	3.27	.58	มาก	
3.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู - อาจารย์ ไปฟังการ บรรยายทางด้านวิชาการในสื่อที่เกี่ยวข้อง / นำสนใจตามหน่วยงานต่าง ๆ	2.54	1.86	เป็น บางครั้ง	3.38	1.72	มาก	
3.4 จัดสัมมนาทางวิชาการภายในสถานศึกษา	2.10	.90	น้อย	3.21	.61	มาก	
3.5 รวบรวมผลการวิจัยทางด้านวิชาการเผยแพร่ ให้ครู - อาจารย์ ได้ทราบ	1.97	.92	น้อย	3.17	.61	มาก	
3.6 เชิญวิทยากรมาบรรยายในวิทยาลัย เป็นครั้งคราว	2.08	.87	น้อย	3.20	.61	มาก	
รวม	2.20	.81	น้อย	3.25	.57	มาก	-20.80**
4 การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการของครู - อาจารย์ โดย							
4.1 สนับสนุนให้ครู - อาจารย์ มีโอกาสศึกษาต่อ	2.74	.96	เป็น บางครั้ง	3.33	.56	มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

บทบาทหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ	n=338		ระดับ ปฏิบัติ จริง	n=338		ระดับพึง ประสงค์	t
	\bar{X}_1	S.D.		\bar{X}_1	S.D.		
4.2 ส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ เข้ารับการอบรมทาง ด้านวิชาการตามที่สถาบันต่าง ๆ จัดขึ้น	2.79	.95	เป็น บางครั้ง	3.34	.58	มาก	
4.3 จัดกิจกรรมให้ครู - อาจารย์ ได้มีโอกาสเสนอ ผลงานทางวิชาการ	2.42	1.00	น้อย	3.30	.60	มาก	
4.4 ส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ มีโอกาสไปเป็น วิทยากรยังที่ต่าง ๆ	2.37	.99	น้อย	3.19	.66	มาก	
4.5 ส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ เขียนบทความทาง วิชาการเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบทำเป็น เอกสาร แจกจ่ายให้นักเรียน นักศึกษา / ผู้สนใจ	2.24	.96	น้อย	3.18	.63	มาก	
รวม	2.51	.80	เป็น บางครั้ง	3.27	.51	มาก	-16.42**
รายด้าน (รวม)	2.40	.70	น้อย	3.27	.50	มาก	-20.78**

**P < .01

จากตารางที่ 4.6 แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความเห็นว่าโดยภาพรวมหัวหน้าแผนกวิชา มี บทบาท การนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย ($\bar{X} = 2.40$) แต่ครู - อาจารย์มีความพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.27$) ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

พิจารณาในรายละเอียดการปฏิบัติที่เป็นจริงแล้วพบว่า หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทในการ ปฐมนิเทศครูใหม่ในแผนกวิชาอยู่ในระดับปฏิบัติ เป็นบางครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ($\bar{X} = 2.72$) โดยหัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้งทุกข้อย่อย คือ เป็นผู้แนะนำให้รู้จักกับ บุคลากรในแผนกวิชา และบุคคลอื่น ๆ ในสถานศึกษา แจกครูใหม่ให้ทราบถึงงานในหน้าที่ และ การปฏิบัติงาน จัดหาเอกสาร และคู่มือเกี่ยวกับวิชาที่สอนแก่ครูใหม่ และแนะนำแหล่งวิทยาการ ต่าง ๆ ที่จะประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาทที่หัวหน้าแผนกวิชามีการปฏิบัติรองลงมา คือ การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชา
ชีพของครู - อาจารย์ อยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\bar{X}=2.51$)

การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนแก่ครู - อาจารย์ หัวหน้าแผนกวิชาอยู่ในระดับปฏิบัติ
น้อย ($\bar{X}=2.26$) และ การเสนอแนะข้อมูลข่าวสารทางวิชาการแก่ครู - อาจารย์ อยู่ในระดับปฏิบัติ
น้อย ($\bar{X}=2.20$) โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

สำหรับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา ครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน
พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด การพัฒนาสมรรถภาพด้าน
การสอนแก่ครู - อาจารย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.34$) รองลงมา คือ การส่งเสริมความก้าวหน้าทาง
วิชาการของครู - อาจารย์ ($\bar{X}=3.27$) การเสนอแนะข้อมูลข่าวสารทางวิชาการแก่ครู - อาจารย์
($\bar{X}=3.25$) และการปฐมนิเทศครู - อาจารย์ใหม่ ในแผนกวิชา ($\bar{X}=3.24$)

ตารางที่ 4.7 แสดงการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติที่เป็นจริงกับพึงประสงค์ของ
หัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์
ในคณะวิชาพื้นฐาน ในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน

บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา	n = 338		ระดับปฏิบัติ จริง	n = 338		ระดับ พึงประสงค์	t
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักสูตร	2.33	.69	น้อย	3.20	.45	มาก	-21.19**
2. ด้านการปฏิบัติการสอน	2.57	.75	เป็นบางครั้ง	3.28	.46	มาก	-16.72**
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	2.43	.75	น้อย	3.28	.50	มาก	-19.93**
4. ด้านการวัดและการ ประเมินผล	2.39	.83	น้อย	3.15	.52	มาก	-15.43**
5. การนิเทศเพื่อพัฒนา ด้านอื่น ๆ	2.40	.70	น้อย	3.27	.50	มาก	-20.78**
รวม	2.42	.66	น้อย	3.23	.42	มาก	-21.62**

** P ≤ .01

จากตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบระดับปฏิบัติที่เป็นจริงกับพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา
ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน โดยภาพรวมมีความ
เห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครู - อาจารย์ เห็นว่า หัวหน้าแผนวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมหัวหน้าแผนวิชามีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X}=2.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หัวหน้าแผนวิชามีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย 4 ด้าน คือ การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X}=2.43$) การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ($\bar{X}=2.40$) การนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X}=2.33$) และการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X}=3.39$) ส่วนการด้านการปฏิบัติการสอน อยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\bar{X}=2.57$)

สำหรับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ โดยภาพรวม ครู - อาจารย์ พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X}=3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครู - อาจารย์ พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนวิชาปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X}=3.28$) การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X}=3.28$) การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ($\bar{X}=3.27$) การนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X}=3.20$) และการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X}=3.15$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามตัวแปรด้านอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

ตารางที่ 4.8 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามอายุ

บทบาทที่เป็นจริงต่อการนิเทศการศึกษา	ต่ำกว่า 35 ปี		ระดับปฏิบัติจริง	35-44 ปี		ระดับปฏิบัติจริง	45 ปี ขึ้นไป		ระดับปฏิบัติจริง	F
	$n_1 = 44$			$n_2 = 219$			$n_3 = 75$			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
1. ด้านหลักสูตร	2.55	.71	เป็นบางครั้ง	2.25	.67	น้อย	2.44	.71	น้อย	4.47*
2. ด้านการปฏิบัติการสอน	2.78	.73	เป็นบางครั้ง	2.48	.74	น้อย	2.70	.77	เป็นบางครั้ง	4.35*
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	2.66	.73	เป็นบางครั้ง	2.36	.74	น้อย	2.51	.78	เป็นบางครั้ง	3.48*
4. ด้านการวัดและการประเมินผล	2.63	.87	เป็นบางครั้ง	2.32	.84	น้อย	2.46	.77	น้อย	2.69
5. การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ	2.54	.71	เป็นบางครั้ง	2.34	.70	น้อย	2.49	.67	น้อย	2.39
รวม	2.63	.67	เป็นบางครั้ง	2.35	.65	น้อย	2.52	.67	เป็นบางครั้ง	4.26*

* $p \leq .05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครู - อาจารย์สามกลุ่มอายุ พบว่ากลุ่มครู - อาจารย์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศ การศึกษาโดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' แล้วพบว่ากลุ่มครู - อาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับกลุ่มครู - อาจารย์ที่มีอายุ 35 - 44 ปี มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.14 ภาคผนวก)

พิจารณารายด้าน พบว่า ครู - อาจารย์กลุ่มอายุต่ำกว่า 35 ปี เห็นว่าหัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาระดับปฏิบัติเป็นบางครั้งทุกด้าน คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X}=2.78$) การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X}=2.66$) การนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X}=2.63$) การนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X}=2.55$) และการนิเทศเพื่อพัฒนาอื่น ๆ ($\bar{X}=2.54$)

ครู - อาจารย์กลุ่มอายุ 35 - 44 ปี เห็นว่า หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับปฏิบัติน้อยทุกด้าน คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X}=2.48$) การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X}=2.36$) การนิเทศเพื่อพัฒนาอื่น ๆ ($\bar{X}=2.34$) การนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X}=2.32$) และการนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X}=2.25$)

ครู - อาจารย์กลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป เห็นว่า หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง รวม 2 ด้าน คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X}=2.70$) และการนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X}=2.51$) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย รวม 3 ด้าน คือ การนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X}=2.49$) การนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X}=2.46$) และการนิเทศเพื่อพัฒนาอื่น ๆ ($\bar{X}=2.44$)

เมื่อเปรียบเทียบรายด้านแล้วพบว่ากลุ่มครู - อาจารย์ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการปฏิบัติการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ส่วนอีก 2 ด้าน คือ ด้านการวัดและการประเมินผล และการนิเทศเพื่อพัฒนาอื่น ๆ ไม่แตกต่าง

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' แล้วพบว่า ครู - อาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับครู - อาจารย์ที่มีอายุ 35 - 44 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านหลักสูตร สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.15 ภาคผนวก)

ตารางที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามระดับการศึกษา

บทบาทที่เป็นจริง ต่อการนิเทศการศึกษา	ปริญญาตรี		ระดับ ปฏิบัติ จริง	ปริญญาโท		ระดับ ปฏิบัติ จริง	t
	$n_1 = 280$			$n_2 = 58$			
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักสูตร	2.34	.70	น้อย	2.29	.68	น้อย	.55
2. ด้านการปฏิบัติการสอน	2.59	.76	เป็นบางครั้ง	2.45	.72	น้อย	1.27
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	2.45	.78	น้อย	2.36	.62	น้อย	.91
4. ด้านการวัดและการประเมินผล	2.43	.85	น้อย	2.21	.72	น้อย	1.86
5. การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ	2.41	.72	น้อย	2.31	.54	น้อย	1.18
รวม	2.44	.68	น้อย	2.33	.58	น้อย	1.33

จากตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครู - อาจารย์ระหว่างกลุ่มระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มครู - อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

พิจารณารายด้าน พบว่า ครู - อาจารย์กลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรี เห็นว่า หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X} = 2.59$) ส่วนการนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 2.45$) การนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 2.43$) การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.41$) และการนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 2.34$) อยู่ในระดับปฏิบัติน้อย

ครู - อาจารย์กลุ่มระดับการศึกษาปริญญาโท เห็นว่า หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาระดับปฏิบัติเล็กน้อยทุกด้าน คือ การนิเทศด้านปฏิบัติการสอน ($\bar{X} = 2.45$) การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 2.36$) การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.31$) การนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 2.29$) และการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 2.21$)

เมื่อเปรียบเทียบรายด้านแล้ว พบว่า กลุ่มครู - อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามประสบการณ์การสอน

บทบาทที่เป็นจริง ต่อการนิเทศการศึกษา	ต่ำกว่า 11 ปี		ระดับ ปฏิบัติ จริง	11 - 15 ปี		ระดับ ปฏิบัติ จริง	16-20ปี		ระดับ ปฏิบัติ จริง	21 ปีขึ้นไป		ระดับ ปฏิบัติ จริง	F
	n ₁ = 64			n ₂ = 94			n ₃ = 108			n ₄ = 72			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
1. ด้านหลักสูตร	2.71	.72	เป็นบางครั้ง	2.18	.59	น้อย	2.38	.70	น้อย	2.14	.64	น้อย	10.61 ^{**}
2. ด้านการปฏิบัติการสอน	2.98	.71	เป็นบางครั้ง	2.42	.75	น้อย	2.65	.73	เป็นบางครั้ง	2.29	.68	น้อย	11.94 ^{**}
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	2.81	.66	เป็นบางครั้ง	2.24	.73	น้อย	2.47	.77	น้อย	2.29	.70	น้อย	9.15 ^{**}
4. ด้านการวัดและการประเมินผล	2.81	.79	เป็นบางครั้ง	2.17	.71	น้อย	2.44	.91	น้อย	2.25	.76	น้อย	9.08 ^{**}
5. การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ	2.70	.71	เป็นบางครั้ง	2.25	.71	น้อย	2.42	.66	น้อย	2.28	.61	น้อย	6.41 ^{**}
รวม	2.80	.64	เป็นบางครั้ง	2.56	.61	น้อย	2.47	.66	น้อย	2.25	.61	น้อย	11.81 ^{**}

** p < .01

จากตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครู - อาจารย์ระหว่างกลุ่มประสบการณ์การสอน พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' แล้วพบว่า ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี กับครู - อาจารย์ กลุ่มประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี, 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน สำหรับคู่อื่น ไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.16 ภาคผนวก)

พิจารณารายด้าน พบว่า ครู - อาจารย์กลุ่มประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี เห็นว่าหัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้งทุกด้าน คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน (\bar{X} = 2.97) การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน (\bar{X} = 2.81) การนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล (\bar{X} = 2.81) การนิเทศด้านหลักสูตร (\bar{X} = 2.71) และการนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ (\bar{X} = 2.70)

ครู - อาจารย์กลุ่มประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี เห็นว่า หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติ น้อยทุกด้าน คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน (\bar{X} = 2.42) การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ (\bar{X} = 2.25) การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน (\bar{X} = 2.24) การนิเทศด้านหลักสูตร (\bar{X} = 2.18) และการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล (\bar{X} = 2.17)

ครู - อาจารย์กลุ่มประสบการณ์การสอน 16 - 20 ปี เห็นว่า หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X} = 2.65$) ส่วนการนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 2.47$) การนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 2.44$) การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.42$) และด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 2.38$) อยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย

ครู - อาจารย์ กลุ่มประสบการณ์การสอน 21 ปีขึ้นไป เห็นว่า หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติเล็กน้อยทุกด้าน คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X} = 2.29$) การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 2.29$) การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.28$) การนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 2.25$) และการนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 2.14$)

เมื่อเปรียบเทียบรายด้านแล้วพบว่า ครู - อาจารย์ กลุ่มประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' แล้วพบว่า ครู - อาจารย์กลุ่มประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี กับครู - อาจารย์ กลุ่มประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันทางด้านหลักสูตร สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.17 ภาคผนวก)

ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี กับ ครู - อาจารย์ ที่มีประสบการณ์การสอน 16 - 20 ปี, 21 ปีขึ้นไป และ 11 - 15 ปี และครู - อาจารย์ ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี กับครู - อาจารย์ ที่มีประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี กับ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการปฏิบัติการสอน สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.18 ภาคผนวก)

ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี กับครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี, 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการวัดและการประเมินผล สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.19 ภาคผนวก)

ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี กับครู - อาจารย์กลุ่มประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.20 ภาคผนวก)

ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี กับครู - อาจารย์กลุ่มประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.21 ภาคผนวก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการศึกษา
การศึกษิตตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์จำแนกตามตัวแปรด้านอายุ
ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการศึกษา
การศึกษิตตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามอายุ

บทบาทที่พึงประสงค์ ต่อการศึกษา	ต่ำกว่า 35 ปี		ระดับ 35-44 ปี		ระดับ 45 ปีขึ้นไป		ระดับ พึงประสงค์	F		
	$n_1 = 44$		$n_2 = 219$		$n_3 = 75$					
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
1. ด้านหลักสูตร	3.43	.35	มาก	3.15	.43	มาก	3.19	.53	มาก	6.84**
2. ด้านการปฏิบัติการสอน	3.40	.43	มาก	3.27	.44	มาก	3.24	.51	มาก	1.77
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	3.41	.45	มาก	3.26	.48	มาก	3.24	.57	มาก	1.80
4. ด้านการวัดและการ ประเมินผล	3.37	.46	มาก	3.13	.52	มาก	3.08	.53	มาก	4.77**
5. การนิเทศเพื่อพัฒนา ด้านอื่น ๆ	3.47	.40	มาก	3.26	.49	มาก	3.21	.54	มาก	4.05*
รวม	3.41	.36	มาก	3.21	.41	มาก	3.19	.46	มาก	4.73**

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$

จากตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครู - อาจารย์ สามกลุ่มอายุพบว่า ครู - อาจารย์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาที่มีบทบาทต่อการศึกษาโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' แล้ว พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับครู - อาจารย์ที่มีอายุ 35 - 44 ปี และ 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.22 ภาคผนวก)

พิจารณารายด้าน พบว่า ครู - อาจารย์ กลุ่มอายุต่ำกว่า 35 ปี พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาที่มีบทบาทต่อการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน คือ การนิเทศเพื่อการพัฒนา
ด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.47$) การนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.43$) การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.41$) การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X} = 3.40$) และการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 3.37$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครู - อาจารย์กลุ่มอายุ 35 - 44 ปี ฟังประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศ การศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X}=3.27$) การนิเทศด้าน วัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X}=3.26$) การนิเทศเพื่อการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ($\bar{X}=3.26$) การนิเทศด้าน หลักสูตร ($\bar{X}=3.15$) และการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X}=3.13$)

ครู - อาจารย์กลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป ฟังประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศ การศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X}=3.24$) การนิเทศด้าน วัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X}=3.24$) การนิเทศเพื่อการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ($\bar{X}=3.21$) การนิเทศด้าน หลักสูตร ($\bar{X}=3.19$) และการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X}=3.08$)

เมื่อเปรียบเทียบรายด้านแล้ว พบว่า ครู - อาจารย์กลุ่มอายุต่างกัน ฟังประสงค์ให้หัวหน้า แผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวม สองด้าน คือ การนิเทศด้านหลักสูตร และการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การนิเทศเพื่อพัฒนาในด้านอื่น ๆ สำหรับการนิเทศด้านการ ปฏิบัติการสอนและด้านวัสดุอุปกรณ์การสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' แล้ว พบว่า

ครู - อาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับครู - อาจารย์กลุ่มอายุ 35 - 44 ปี และ 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการนิเทศด้านหลักสูตร สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.23 ภาคผนวก)

ครู - อาจารย์กลุ่มอายุต่ำกว่า 35 ปี กับครู - อาจารย์กลุ่มอายุ 35 - 44 ปี และ 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.24 ภาคผนวก)

ครู - อาจารย์กลุ่มอายุต่ำกว่า 35 ปี กับครู - อาจารย์กลุ่มอายุ 35 - 44 ปี และ 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการนิเทศเพื่อพัฒนาในด้านอื่น ๆ สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.25 ภาคผนวก)

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทที่ฟังประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศ การศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ จำแนกตามระดับการศึกษา

บทบาทที่ฟังประสงค์ ต่อการนิเทศการศึกษา	ปริญญาตรี		ระดับ ฟังประสงค์	ปริญญาโท		ระดับ ฟังประสงค์	t
	$n_1 = 280$			$n_2 = 58$			
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักสูตร	3.19	.47	มาก	3.21	.38	มาก	-16
2. ด้านการปฏิบัติการสอน	3.28	.47	มาก	3.28	.40	มาก	.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

บทบาทที่พึงประสงค์ ต่อการนิเทศการศึกษา	ปริญญาตรี		ระดับ พึงประสงค์	ปริญญาโท		ระดับ พึงประสงค์	t
	n ₁ = 280			n ₂ = 58			
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	3.27	.52	มาก	3.29	.41	มาก	-24
4. ด้านการวัดและ การประเมินผล	3.15	.53	มาก	3.14	.48	มาก	.17
5. การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ	3.27	.51	มาก	3.31	.45	มาก	-56
รวม	3.23	.43	มาก	3.24	.36	มาก	-11

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ระหว่างระดับการศึกษาปริญญาตรี และระดับการศึกษาปริญญาโท พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกันพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

พิจารณารายด้าน พบว่า ครู - อาจารย์ กลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรี พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X} = 3.28$) การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.27$) การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.27$) การนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.19$) และการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 3.15$)

ครู - อาจารย์กลุ่มระดับการศึกษาปริญญาโท พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน คือ การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.31$) การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.29$) การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X} = 3.28$) การนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.21$) และการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 3.14$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู - อาจารย์เป็นรายด้านพบว่า ครู - อาจารย์ พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกด้าน

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ต่อการนิเทศการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การสอน

บทบาทที่พึงประสงค์ ต่อการนิเทศการศึกษา	ต่ำกว่า 11 ปี		ระดับ พียง	11 - 15 ปี		ระดับ พียง	16-20 ปี		ระดับ พียง	21 ปีขึ้นไป		ระดับ พียง	F
	$n_1 = 64$			$n_2 = 94$			$n_3 = 108$			$n_4 = 72$			
	\bar{X}	S.D.	ประสงค์	\bar{X}	S.D.	ประสงค์	\bar{X}	S.D.	ประสงค์	\bar{X}	S.D.	ประสงค์	
1. ด้านหลักสูตร	3.48	.44	มาก	3.14	.41	มาก	3.12	.43	มาก	3.14	.45	มาก	10.73**
2. ด้านการปฏิบัติการ สอน	3.46	.44	มาก	3.25	.42	มาก	3.21	.48	มาก	3.26	.45	มาก	4.23**
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	3.43	.52	มาก	3.27	.43	มาก	3.20	.53	มาก	3.25	.52	มาก	2.93*
4. ด้านการวัดและ การประเมินผล	3.36	.47	มาก	3.15	.46	มาก	3.05	.52	มาก	3.10	.60	มาก	4.89*
5. การนิเทศเพื่อพัฒนา ด้านอื่น ๆ	3.48	.42	มาก	3.25	.49	มาก	3.17	.52	มาก	3.28	.50	มาก	5.42**
รวม	3.44	.40	มาก	3.21	.37	มาก	3.15	.42	มาก	3.21	.44	มาก	7.05**

* $P \leq .05$ ** $P \leq .01$

จากตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครู - อาจารย์ สังกัดกลุ่มประสบการณ์การสอนพบว่า ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน พียงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาบทบาทต่อการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' แล้วพบว่า ครู - อาจารย์กลุ่มประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปีกับครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี, 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป พียงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาบทบาทต่อการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.26 ภาคผนวก)

พิจารณารายด้าน พบว่า ครู - อาจารย์ กลุ่มประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี พียงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.27$) ด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X} = 3.25$) การนิเทศเพื่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.48$) การนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 3.36$) และการนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.48$)

ครู - อาจารย์กลุ่มประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี พียงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน

($\bar{X} = 3.27$) การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.25$) การนิเทศเพื่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.25$) และการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 3.15$) การนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.14$)

ครู - อาจารย์กลุ่มประสบการณ์การสอน 16 - 20 ปี ฟังประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X} = 3.21$) การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.20$) การนิเทศเพื่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.17$) การนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.12$) และการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 3.05$)

ครู - อาจารย์กลุ่มประสบการณ์การสอน 21 ปีขึ้นไป ฟังประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน คือ การนิเทศเพื่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.28$) การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน ($\bar{X} = 3.26$) การนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.25$) การนิเทศด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.14$) และการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 3.10$)

เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่า ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน ฟังประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามด้านคือ การนิเทศด้านหลักสูตร การนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน และการนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สองด้านคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอนและด้านการวัดและการประเมินผล

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' แล้ว พบว่า

ครู - อาจารย์กลุ่มประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี กับครู - อาจารย์กลุ่มประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการนิเทศด้านหลักสูตร สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.27 ภาคผนวก)

ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี กับกลุ่มครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี และ 16 - 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการนิเทศด้านปฏิบัติการการสอน สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.28 ภาคผนวก)

ครู - อาจารย์ ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี กับครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11-15 ปี และ 16 - 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.29 ภาคผนวก)

ครู - อาจารย์ ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี กับครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 16 - 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน สำหรับคู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง (ตารางที่ 4.30 ภาคผนวก)

ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี กับครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การ
สอน 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการนิเทศด้านการวัดและการประเมิน
ผล (ตารางที่ 4.31 ภาคผนวก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน

5.1.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน

5.1.3 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

5.1.4 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การสอน

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างครู - อาจารย์ ที่ปฏิบัติการสอนในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 338 คน จากวิทยาลัยอาชีวศึกษา 18 แห่ง

5.2 สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเป็นครู - อาจารย์ จำนวน 338 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุระหว่าง 35 - 44 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.8 อายุ 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.2 และต่ำกว่า 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.3 ด้านระดับการศึกษา การศึกษาระดับปริญญาตรีมีมากที่สุด คือ ร้อยละ 82.8 ปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 17.2 ด้านประสบการณ์การสอน ผู้มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 16 - 20 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมา คือ ผู้มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 11 - 15 ปี 21 ปี ขึ้นไป และต่ำกว่า 11 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 27.8, 21.3 และ 18.9 ตามลำดับ

บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา จากการศึกษาพบว่า

หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติจริง

น้อย แต่ครู - อาจารย์มีความพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทที่เป็นจริงต่อการนิเทศการศึกษา ในระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิเทศด้านปฏิบัติการสอน ระดับค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ นิเทศด้านวัสดุ อุปกรณ์การสอน การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ การนิเทศด้านการวัดและประเมินผล และการนิเทศ ด้านหลักสูตร ตามลำดับ แต่ครู - อาจารย์มีความพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการ นิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกข้อ ในระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนิเทศด้านการปฏิบัติ การสอน ระดับรองลงมา คือ นิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน การนิเทศเพื่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ นิเทศ ด้านหลักสูตร และนิเทศด้านการวัดและการประเมินผล ตามลำดับ

การเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการ นิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู- อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน โดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกันมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของบทบาทที่พึงประสงค์สูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง

การเปรียบเทียบเพื่อศึกษาว่า ครู - อาจารย์ ที่มีอายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และ ประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการ นิเทศการศึกษาต่างกันหรือไม่ สรุปได้ดังนี้

เปรียบเทียบบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของ ครู - อาจารย์ที่มีอายุต่างกัน แบ่งเป็น ต่ำกว่า 35 ปี 35 - 44 ปี และ 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่าหัวหน้า แผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงพิจารณาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการ Scheffe' พบว่า กลุ่มครู - อาจารย์ที่มี อายุต่ำกว่า 35 ปี กับกลุ่มครู - อาจารย์ที่มีอายุ 35 - 44 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่คู่อื่นไม่พบความ แตกต่าง

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศด้านหลักสูตรแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงพิจารณาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการ ของ Scheffe' พบว่า กลุ่มครู - อาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับกลุ่มครู - อาจารย์ที่มีอายุ 35 - 44 ปี มี ความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่คู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศด้านการปฏิบัติการสอนและนิเทศด้านวัสดุ อุปกรณ์การสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงพิจารณาความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' ไม่พบข้อแตกต่าง

เปรียบเทียบบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท มีความ คิดเห็นว่าหัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มี นัย สำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

เปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความ คิดเห็นของครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน แบ่งเป็น ต่ำกว่า 11 ปี 11 - 15 ปี 16 - 20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่า หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงพิจารณาความแตกต่างกันระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า กลุ่มครู- อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปีกับกลุ่มครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่คู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศศึกษาด้านหลักสูตร ด้านวัสดุอุปกรณ์ การสอน และด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงพิจารณาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า กลุ่มครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 11 ปี กับกลุ่มครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่คู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศศึกษา ในการนิเทศเพื่อพัฒนาในด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงพิจารณาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า กลุ่มครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี กับกลุ่มครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์ การสอน 11 - 15 ปี และ 21 ขึ้น ไปมีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่คู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษา พบว่าหัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทด้านการปฏิบัติการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงพิจารณาความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี กับกลุ่มครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป และกลุ่มครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 16 - 20 ปี กับกลุ่มครู - อาจารย์ ที่มีประสบการณ์การสอน 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่คู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

การเปรียบเทียบเพื่อศึกษาว่า ครู - อาจารย์ที่มีอายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และ ประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษา ต่างกันหรือไม่สรุปได้ดังนี้

เปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ที่มีอายุแตกต่างกัน แบ่งเป็นต่ำกว่า 35 ปี 35 - 44 ปี และ 45 ปี ขึ้นไป พบว่า ครู - อาจารย์พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงพิจารณาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า กลุ่มครู - อาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับกลุ่มครู - อาจารย์ที่มีอายุ 35 - 44 ปี และอายุ 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่คู่อื่นไม่พบข้อแตกต่าง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีอายุต่างกันพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศด้านหลักสูตรและนิเทศด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงพิจารณาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

พบว่า กลุ่มครู - อาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับกลุ่มครู - อาจารย์ที่มีอายุ 35 - 44 ปี และ 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่คู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ครู - อาจารย์ที่มีอายุต่างกันพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศเพื่อพัฒนา ด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงพิจารณาความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า กลุ่มครู - อาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับกลุ่ม ครู - อาจารย์ที่มีอายุ 35 - 44 ปี และ 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่คู่อื่นไม่พบความ แตกต่าง

เปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็น ของครู - อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน แบ่งเป็น ระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกันพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการ นิเทศการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทต่อการนิเทศ การศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

เปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิด เห็นของครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน แบ่งเป็น ต่ำกว่า 11 ปี 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษา โดยภาพ รวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงพิจารณาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี กับกลุ่มครู - อาจารย์ ที่มีประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่คู่อื่น ไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน พึง ประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศด้านหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 จึงพิจารณาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า กลุ่มครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี กับครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่คู่อื่น ไม่พบความแตกต่าง

ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาท ต่อการนิเทศด้านการปฏิบัติการสอน และการนิเทศเพื่อพัฒนา ด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ .01 จึงพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า กลุ่ม ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี กับครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี และ 16 - 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่คู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาท ต่อการนิเทศด้านวัสดุอุปกรณ์การสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงพิจารณา ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า กลุ่มครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์

การสอนต่ำกว่า 11 ปี กับครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 16 - 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่
คู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาท
ต่อการนิเทศด้านการวัดและการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึง
พิจารณาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า กลุ่มครู - อาจารย์ ที่มี
ประสบการณ์การสอน ต่ำกว่า 11 ปี กับครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป
มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่คู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

5.3 อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็นสำคัญจากการค้นพบ ดังนี้

บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ใน
คณะวิชาพื้นฐาน

จากผลการวิจัยในภาพรวม 5 ด้าน พบว่าหัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทการนิเทศอยู่ในระดับปฏิบัติ
จริงน้อย เรียงลำดับดังนี้ ด้านการปฏิบัติการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไป คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์การ
สอน การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ด้านการวัดและการประเมินผล และด้านหลักสูตร เมื่อพิจารณา
บทบาทที่พึงประสงค์ พบว่า ครู - อาจารย์พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทอยู่ในระดับ
ปฏิบัติมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านการปฏิบัติการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไป คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์
การสอน การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ด้านหลักสูตรและด้านการวัดและการประเมินผล ซึ่ง ค่าเฉลี่ย
ของบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่พึงประสงค์สอดคล้องกันทุกด้าน ยกเว้นด้าน หลักสูตร กับ
ด้านการวัดและการประเมินผล จะเห็นได้ว่า หัวหน้าแผนกวิชา และครู - อาจารย์ให้ความสำคัญกับ
การสอน โดยที่หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทต่อการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการสอน เป็นลำดับแรก รอง
ลงไปคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน แต่ครู - อาจารย์พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาททั้ง
สองด้านในระดับปฏิบัติมาก แสดงว่าครู - อาจารย์ เห็นความสำคัญของการสอน จึงต้องการให้ หัว
หน้าแผนกวิชา ให้คำปรึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติ
การสอน ดังที่ พันธ์ หันนาคินทร์ (2510 : 37) กล่าวว่า หัวหน้าแผนกวิชาทำหน้าที่ในการนิเทศ การ
สอนแก่ครูในแผนกของตน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่โดยตรงที่หัวหน้าแผนกวิชาต้องติดตาม ผลงาน
เกี่ยวกับการสอนของครู - อาจารย์แต่ละคน เพื่อทราบระดับความสามารถและความต้องการของ ครู
- อาจารย์ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ครู - อาจารย์ที่ขาดประสบการณ์ในการสอนด้วยวิธีที่ เหมาะสม
ส่วนด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ครู - อาจารย์มีความต้องการมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุท
ธาทิพย์ เจริญสุข (2535 : 146) ที่พบว่า ครูมีระดับความต้องการด้านวัสดุอุปกรณ์การสอนในระดับมาก
แสดงว่าครู - อาจารย์เห็นความสำคัญของการสอนโดยการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน เพราะ

การเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรม เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงมากที่สุด วัสดุอุปกรณ์การสอนจึงมีส่วนสำคัญ ที่จะช่วยครู - อาจารย์ในการจัดกิจกรรมได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ ช่วยประหยัดเวลาในการสอน และทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้น ดังนั้น หัวหน้าแผนกวิชาควรจะสนับสนุนโดยการจัดหา เตรียมบริการวัสดุอุปกรณ์การสอนให้กับครู - อาจารย์ เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ลำดับที่ 3 คือ การนิเทศเพื่อพัฒนาคนอื่น ๆ แสดงว่า ครู - อาจารย์ ตระหนักในความจริงที่ว่าอาชีพครูนั้นเป็นอาชีพที่ต้องให้การศึกษอบรมผู้อื่นหรือผู้เรียน ครู - อาจารย์จึงควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นตลอดเวลา เพราะการพัฒนาจะช่วยให้ครู - อาจารย์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะดีขึ้น ดังที่ จินตนา จันทรย์เข้ม (2533 : 32) กล่าวไว้ว่า กระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม ความสามารถของบุคคล ตลอดจนการให้แนว ความคิดใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคคลมีคุณภาพขึ้น และส่งผลสะท้อนให้หน่วยปฏิบัติงานมีผลผลิตและประสิทธิภาพสูงขึ้น หัวหน้าแผนกวิชาควรตระหนักหาทางส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ได้รับการพัฒนา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของการนิเทศการศึกษา เพราะความก้าวหน้าของครู - อาจารย์เป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

ด้านการวัดและการประเมินผล ระดับปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ยลำดับที่ 4 แต่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย แสดงว่า ครู - อาจารย์ เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล เพราะการวัดและการประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอน เพราะจะช่วยให้ครู - อาจารย์ สามารถตรวจสอบดูได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งบรรลุเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้หาทางปรับการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ดังที่ อนันต์ ศรีโสภา (2524 : คำนำ) กล่าวว่า สิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญที่สุดของระบบการศึกษา คือ การวัดและการประเมินผล ความก้าวหน้าของนักเรียน เพราะผลจากการวัดและการประเมินผล ความก้าวหน้าของนักเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น ดังนั้นหัวหน้าแผนกวิชาจะต้องศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลให้เข้าใจอย่างถ่องแท้และชี้แจงอธิบายให้ครู - อาจารย์ในแผนกวิชาได้เข้าใจอีกต่อหนึ่ง

ด้านหลักสูตร ครู - อาจารย์เห็นว่า การปฏิบัติจริงมีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย แต่พึงประสงค์ลำดับที่ 4 แสดงว่า ครู - อาจารย์ปรารถนาที่จะให้หัวหน้าแผนกวิชาให้ความสำคัญต่อหลักสูตร ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรตลอดเวลาเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครู - อาจารย์จะต้องทำความเข้าใจในหลักสูตร และมีผู้คอยให้คำปรึกษา แนะนำ อธิบายให้เข้าใจการใช้หลักสูตรมากยิ่งขึ้น เพื่อการนำไปปฏิบัติที่เหมาะสม ดังที่ สัจจ อูทรานันท์ (2527 : 274) กล่าวไว้ว่า หัวหน้าหมวดวิชามีบทบาทในการส่งเสริมการใช้หลักสูตรของครู ดังนั้นหัวหน้าแผนกวิชาต้องทำเอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เพื่อจะได้อธิบายให้ครู - อาจารย์เข้าใจ สามารถนำหลักสูตรไปใช้ในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.2 บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน อภิปราย ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านหลักสูตร พบว่า ครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน มีความคิดเห็นว่า หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศอยู่ในระดับปฏิบัติจริงน้อยเกือบทุกข้อ และครู - อาจารย์ พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทต่อการนิเทศอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกข้อ

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่อยู่ในระดับปฏิบัติจริงเป็นบางครั้ง ซึ่งมีเพียงข้อเดียวและอยู่ในลำดับที่ 1 ได้แก่ การนำหลักสูตรไปสู่การสอน โดยหัวหน้าแผนกวิชาเป็นผู้ นำให้มีการทำแผนการสอน และบันทึกการสอนตามรูปแบบของวิทยาลัยและให้ครู - อาจารย์ แต่ละคนปรึกษาหารือและจัดทำแผนการสอนร่วมกันในวิชาที่รับผิดชอบ ซึ่งใกล้เคียงกับผลงานวิจัยของจินตนา จันทรย์แย้ม (2533 : 89) พบว่า หัวหน้าหมวดวิชาส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำโครงการสอน แผนการสอน และบันทึกการสอนมีการปฏิบัติมาก โดยส่งเสริมครูในการจัดทำแผนการสอน โดยให้ครูที่สอนวิชาเดียวกันจัดทำร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำแผนการสอนเป็นการขยาย รายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ภาคปฏิบัติโดยการกำหนดกิจกรรม และเวลาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ ถ้าครูมีส่วนในการจัดทำแล้วจะทำให้มีความเข้าใจและมีผลในการปฏิบัติมากขึ้น ดังที่ สุมิตร คุณานุกร (2523 : 130) กล่าวไว้ว่า ถ้าสามารถจะปรับหลักสูตรออกมาเป็นแผนการสอนที่ดีแล้ว จะช่วยให้ครูสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้สะดวกมากขึ้น การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เพราะหัวหน้าแผนกวิชาตระหนักดีว่าการเป็นผู้นำหรือส่งเสริมให้ครู - อาจารย์แต่ละคนจัดทำแผนการสอนร่วมกันนั้นจะให้ประโยชน์หลายประการ โดยจะเป็นแนวทางในการจัด การเรียน การสอน เพื่อให้มีความสอดคล้องกันระหว่างการประเมินผลการเรียนรู้และการประเมินผลการใช้หลักสูตร ซึ่งทำให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอน ดังที่ สุจินต์ วิสวะชิรนนท์ (2524 : 14) กล่าวไว้ว่า การวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนให้พร้อมที่จะเผชิญปัญหาและดำเนิน กิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหา ลักษณะของผู้เรียนและผู้สอนนับว่าเป็น การสร้างความมั่นใจ ประเด็นที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ซึ่งครู - อาจารย์มีความต้องการการจัดหาเอกสาร ประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือการนำหลักสูตรไปใช้ และเอกสารประกอบการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้เพียงพอในการศึกษาค้นคว้า โดยรับจากหน่วยงานส่วนกลางที่รับผิดชอบโดยตรง ร่วมกับครู - อาจารย์ ในการจัดทำและจัดหาเพิ่มเติม ซึ่งขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ อูษา สุทธินาถ (2532 : 186) พบว่า หัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในการจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือครู คู่มือการใช้หลักสูตรได้เพียงพอในการศึกษาค้นคว้า โดยรับจากหน่วยงานส่วนกลางที่รับผิดชอบโดยตรง และจัดหาเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แสดงว่า ครู - อาจารย์ เห็นว่า เอกสารประกอบหลักสูตร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความจำเป็นที่จะต้องมีไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียน การสอน เพราะผู้ใช้หลักสูตรไม่ได้เป็นผู้สร้างหลักสูตร จึงจำเป็นจะต้องมีเอกสารประกอบหลักสูตรไว้ศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คติยา โสรัสสุชะโต (2524 : 98) ที่พบว่า ครูต้องการให้จัดหาคู่มือแก่ครูผู้สอนทุกรายวิชา ก่อนเปิดภาคเรียน ทั้งนี้เพราะการจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรและ คู่มือครู ได้ศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่ครู - อาจารย์จะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้มีการ ประสานงาน

ด้านการปฏิบัติการสอน พบว่า ครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน มีความเห็นว่า หัวหน้า แผนกวิชามีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติจริงเป็นบางครั้ง ยกเว้นการส่งเสริมให้ ครู - อาจารย์ ใช้วิธี สอนแบบใหม่ อยู่ในระดับปฏิบัติจริงน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ครู - อาจารย์ พึงประสงค์ให้ หัว หน้าแผนกวิชามีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่อยู่ใน ระดับปฏิบัติจริงและพึงประสงค์สูงสุดเป็นอันดับที่ 1 ในข้อเดียวกัน คือ การกำหนด การ สอนและตารางสอนตามหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุษา สุทธินาท (2532 : 188) ที่ พบว่า หัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในการกำหนดการสอนและตารางสอนตามหลักสูตร เนื่องจากเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของหัวหน้าแผนกวิชาที่จะต้องวางแผนงานการสอนของ แผนกวิชา ดังที่ธนู แสงศักดิ์ (2515 : 10) กล่าวว่า หัวหน้าหมวดวิชาควรมีการเตรียมการสอนก่อน เปิดภาคเรียนร่วมดำเนินการกำหนดตารางสอน แต่อย่างไรก็ตามการจัดตารางสอนในวิทยาลัย ส่วน ใหญ่จะจัดวิชาสี่พักก่อนแล้วจึงจัดวิชาในคณะวิชาพื้นฐาน ซึ่งจุดนี้น่าจะมีผลกระทบต่อการเรียน การ สอน เพราะการจัดตารางสอนที่เหมาะสมย่อมส่งเสริมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น การ จัด กำหนดการสอนและตารางสอนควรจัดโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยครู - อาจารย์จากแผนกวิชา ต่าง ๆ ซึ่งเรื่องนี้หัวหน้าแผนกวิชาได้นำมาปฏิบัติแล้วซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสอนมาก จะทำให้ครู - อาจารย์รู้สึกว่าคุณได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการจัดการเรียน การสอน จะช่วย ให้ครู - อาจารย์ยอมรับวิธีการต่าง ๆ ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น ดังที่ อุษา สุทธินาท (2532 : 188) กล่าว ไว้ว่า ถ้าจะให้เกิดผลดีในการปฏิบัติมากขึ้น ควรให้โอกาสครูได้มีส่วนร่วม ในการจัดทำด้วย ซึ่ง อาจจะต้องคัดเลือกจากหมวดวิชาต่าง ๆ มาร่วมจัดทำแต่มีข้อสังเกตที่พบว่าการ ส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ ใช้วิธีการสอนแบบใหม่อยู่ในระดับปฏิบัติจริงลำดับสุดท้าย แต่ครู - อาจารย์ พึงประสงค์อยู่ในระดับ ปฏิบัติมากเป็นลำดับที่ 2 แสดงว่าครู - อาจารย์มีความต้องการให้หัวหน้าแผนกวิชาซึ่งเป็นผู้บังคับ เบื้องต้น และอยู่ใกล้ชิดกับครู - อาจารย์มากที่สุด เป็นผู้ให้คำแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับวิธีสอนแบบใหม่ ๆ โดยสภาพที่เป็นจริง ครู - อาจารย์ส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ด้านการสอนอยู่แล้ว แต่กาลเวลาผ่านไป ความรู้ความสามารถที่มีอยู่อาจลดน้อยลงโดยเฉพาะวิธีสอน ดังที่ทัญญู สาทร (2527 : 48) กล่าวว่า ครู หรือนุคลากรในโรงเรียนแม้จะมีความสามารถดีแค่ไหนก็ตาม แต่เวลาผ่านไปนาน ๆ ความรู้ ความชำนาญย่อมจะลดลงเป็นธรรมดา เมื่อผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ หัวหน้าแผนกวิชาซึ่งมีหน้าที่ดูแล

เอกสารการเรียนการสอนในแผนกวิชาจะต้องช่วยเหลือครู - อาจารย์ โดยการสนับสนุนให้มีการเยี่ยมชมการสอน ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของครู - อาจารย์ในวิชาเดียวกัน โดยเฉพาะครู - อาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถในด้านการสอน เพราะวิธีนี้จะช่วยให้ครู - อาจารย์ได้รับประสบการณ์ตรงจากการสังเกตรูปแบบวิธีสอนที่ได้พบเห็น และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน ซึ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุทธาทิพย์ เจริญสุข (2535 : 147) ที่พบว่า ครูมีความต้องการในการเขียนชั้นเรียนเพื่อสังเกตการสอนและให้คำแนะนำ ทั้งนี้เพราะการพาไปเยี่ยมชมกิจกรรมการสอนจะช่วยให้ครู - อาจารย์ ผู้สอนมีความรู้ความคิด และเป็นแนวทางในการปฏิบัติในวงกว้างและทำให้มี เจตคติที่ดีในการปฏิบัติมากกว่าการแนะนำโดยคนอื่น เพราะได้พบเห็นด้วยตนเอง

ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน พบว่า ครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานมีความเห็นว่า หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทในการส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับปฏิบัติจริงน้อย โดยมี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ครู - อาจารย์พึงประสงค์ให้มีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติมากเป็นอันดับ 1 แสดงว่า ครู - อาจารย์ เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนโดยใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนจะทำให้ ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น เกิดประสบการณ์ตรง ตลอดจนเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ดังที่ เมธี ลิ้มอักษร (2520 : 48) กล่าวว่า การใช้อุปกรณ์การสอนเป็นการช่วยความสนใจเป็นอย่างดี จึงทำให้การเรียนเป็นไปอย่างรวดเร็วและถูกต้อง ช่วยให้เด็กเห็นภาพพจน์และจำได้นาน ทำให้บทเรียนง่ายและเป็นรูปธรรมขึ้น ดังนั้นหัวหน้าแผนกวิชาควรสนับสนุนโดยอำนวยความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน เพราะการสอนโดยใช้วัสดุอุปกรณ์จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และความถนัดต่างกัน ได้มีโอกาสเรียนรู้ตามระดับศักยภาพและประสบการณ์ของผู้เรียน ได้มากขึ้น ดังที่ สุโร พงษ์ทองเจริญ (2525 : 189-190) ได้กล่าวว่า วัสดุอุปกรณ์และ สื่อการเรียนการสอน จะช่วยให้การอธิบายของครูเสียเวลาน้อยลง แต่ได้ประโยชน์มากขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้นจากการได้ฟัง พูด และเห็น ทำให้บทเรียนมีความหมายมากขึ้น เด็กจะใส่ใจขึ้น นอกจากนี้ถือว่าเป็นสิ่งเร้าความสนใจของเด็ก และส่งเสริมให้นักเรียนมีกิจกรรม เพราะบางครั้งวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนอาจจะให้นักเรียนทำขึ้นก็ได้ มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนโดยแนะนำให้ครู - อาจารย์ในแผนกวิชาทำการสำรวจสภาพและความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติจริงเป็น บางครั้ง และใกล้เคียงกับ ผลงานวิจัยของสถาพร พันธุ์ประยูร (2530 : 197) ที่พบว่า ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอนโรงเรียนมีการปฏิบัติมาก ในการแนะนำให้ครูทำการสำรวจสภาพและ ความต้องการในการใช้วัสดุอุปกรณ์ นอกจากนั้นดวงพร ชีระโรจนพงษ์ (2531 : 132) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าแผนกวิชาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา พบว่า หัวหน้าแผนกวิชาจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับครู - อาจารย์ในแผนกวิชามากที่สุด ทั้งนี้เพราะความต้องการในการใช้วัสดุอุปกรณ์ของแต่ละแผนกวิชามีความแตกต่างกันตามลักษณะของรายวิชา ดังนั้นหัวหน้าแผนกวิชาควรเป็นผู้มีหน้าที่แนะนำให้ครู - อาจารย์ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาของตน ตลอดจนแนะนำให้สำรวจสภาพในการใช้สอยวัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า เพราะการสำรวจสภาพของวัสดุอุปกรณ์โดยสม่ำเสมอจะทำให้มองเห็นสภาพที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นจริงว่ามีสภาพชำระคามากน้อยเพียงใด จะได้ทำการซ่อมแซมหรือจัดหาเพิ่มเติมให้อยู่ในสภาพดี และเพียงพอ เพื่อให้ประกอบในกิจกรรมการเรียนการสอนก็สามารถเป็นสื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า ครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน มีความเห็นว่ หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติจริงน้อยทุกข้อ ยกเว้นการส่งเสริมการประเมินผล การสอนของครู - อาจารย์มีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง แต่ครู - อาจารย์พึงประสงค์ให้ หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่มีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติจริงเป็นลำดับที่ 1 คือ การส่งเสริมการประเมินผลของ ครู - อาจารย์ โดยเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ครู - อาจารย์ ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการสอน การให้คะแนน การตัดเกรด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุทธาทิพย์ เจริญสุข (2535 : 149) พบว่า ครูมีความต้องการอันดับหนึ่ง คือ การชี้แจงหลักการและระเบียบการประเมินผลการเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหัวหน้าแผนกวิชาตระหนักดีว่าเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ครู - อาจารย์จะต้องเข้าใจ หลักการวัดและประเมินผลเป็นอย่างดี เพื่อการปฏิบัติงานเรื่องนี้ได้อย่างถูกต้อง ยุติธรรม สิ่งที่จะช่วยครู - อาจารย์เข้าใจหลักการวัดและประเมินผล ก็คือ การนิเทศจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ ดังที่ พวงพยอม ศรีหาสมบัติ (2529 : 47) กล่าวไว้ว่า หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย จะต้องศึกษารายละเอียด เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และชี้แจงอธิบายให้ครูในหมวดได้เข้าใจ เพื่อนำ ไปปฏิบัติให้ถูกต้อง ประเด็นที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปฏิบัติมากเป็นอันดับที่ 1 คือ การสำรวจ ปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลของครู - อาจารย์ โดยจัดประชุมครู - อาจารย์ ในแผนกวิชาเพื่อ รับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นดังที่ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530 : 98 - 99) กล่าวว่า หัวหน้าหมวดวิชามีหน้าที่ ควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาของตนให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ดังนั้น การนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชา คือ ประชุมครูในหมวดเดียวกัน เดือนละ ครั้งเป็นอย่างน้อย ทั้งนี้เพราะ การจัดประชุมครู - อาจารย์เป็นกิจกรรมที่เหมาะสม ทำให้รับรู้สภาพ และปัญหาตลอดจนมีโอกาสช่วยเหลือหาทางแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการทำงานให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ พบว่า ครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานมีความเห็นว่ หัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติจริงน้อย 2 ประเด็น คือ การพัฒนาสมรรถภาพ ด้านการสอนแก่ครู - อาจารย์ และการเสนอแนะข้อมูลข่าวสารทางวิชาการแก่ครู - อาจารย์ ส่วนการ ปฐมนิเทศครูใหม่ในแผนกวิชาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการของครู - อาจารย์ หัวหน้า แผนกวิชามีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง แต่ครู - อาจารย์พึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนก วิชา มีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นที่มีบทบาท อยู่ในระดับปฏิบัติจริงเป็นอันดับ 1 คือ การปฐมนิเทศครูใหม่ในแผนกวิชา โดยแนะนำให้รู้จักกับ บุคลากรในแผนกอื่น ๆ ในสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนิเทศการศึกษาที่ให้การยอมรับนับถือบุคคลอื่นเป็นพื้นฐานในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ชารี มณีสรี (2529 : 33) และสอดคล้องใกล้เคียงกับผลการวิจัยของอนันต์ ทองสัมฤทธิ์ (2539 : 168) และสถาพร พันธุ์ประยูร (2530 : 201) พบว่า การกำหนดเรื่องในการปฐมนิเทศส่วนใหญ่ดำเนินการ แนะนำครูใหม่ให้รู้จักบุคคลในโรงเรียน ช้อย่อยที่น่าสนใจในประเด็นนี้ คือ แจ้งครูใหม่ให้ทราบถึง งานเป็นหน้าที่และการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เนื่องจากครูใหม่ย่อมไม่มีประสบการณ์ในการทำงานในที่ นั้นมาก่อนจึงไม่ทราบภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบและปฏิบัติรวมทั้งความไม่คุ้นเคยกับสถานที่ และเพื่อนร่วมงาน การปฐมนิเทศช่วยให้ครูใหม่เกิดความรู้สึกที่ดีต่อการทำงาน สามารถปรับตัวได้ อย่างเหมาะสม หัวหน้าหมวดวิชาจึงควรจัดการปฐมนิเทศครูใหม่ทั้งที่บรรจุใหม่และย้ายมาใหม่ เพื่อให้ความเข้าใจในด้านวิชาการและนโยบายของโรงเรียน จินตนา จันท์เยี่ยม (2533 : 94) โดยชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดหาหนังสือคู่มือเอกสารประกอบ หลักสูตร จัดหาครูที่เลี้ยงและจัดบริการสะดวกอื่น ๆ ให้แก่ครูใหม่ แต่พบข้อที่ระดับปฏิบัติจริงน้อยที่ สุด คือ การเสนอแนะข้อมูลข่าวสารทางวิชาการแก่ครู - อาจารย์ โดยรวบรวมผลการวิจัยทางด้านวิชา การเผยแพร่ให้ครู - อาจารย์ได้ทราบ อาจเป็นเพราะสภาพงานวิจัยในปัจจุบันยังไม่เป็นที่แพร่หลายโดย ทั่วไปในสถานศึกษาการอ่านผลการวิจัยไม่เข้าใจ มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ คนตรี จิตตะ วิกุล (2535 : 98) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสถาพร พันธุ์ประยูร (2530 : 186) ที่พบว่า โรง เรียนปฏิบัติดีน้อยที่สุด คือ การแนะนำให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ในการ ปรับปรุงประสิทธิภาพการ สอน ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้าแผนกวิชายังขาดความรู้ความเข้าใจในงานวิจัย อยู่มาก การนำผลงานวิจัยทางวิชาการมาใช้มีน้อย จึงส่งผลให้การ รวบรวมผลการวิจัยทางด้านวิชา การเผยแพร่ให้ครู - อาจารย์ ได้ทราบอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก แต่มีข้อที่พบว่าการพัฒนาสมรรถภาพด้าน การสอนแก่ครู - อาจารย์ โดยจัดให้มีห้องศูนย์วิชาการของแผนกวิชา มีบทบาทการนิเทศอยู่ในระดับ ปฏิบัติน้อย ฟิงประสงค์ในระดับปฏิบัติเป็นอันดับที่ 1 ทั้งนี้เพราะครู - อาจารย์เห็นว่า ห้องศูนย์วิชา การของแผนกวิชาเป็นหัวใจของการศึกษาอันเป็นแหล่งรวมหนังสือหรือวารสารที่มีคุณค่าทางวิชา การ ใหม่ ๆ อยู่เสมอและครู - อาจารย์สามารถหยิบอ่านได้สะดวก ดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (ม. ป.ป. : 270) ได้เสนองานนิเทศการศึกษาที่ผู้ทำหน้าที่นิเทศควรจัดให้มีไว้ข้อหนึ่งว่ารวบรวมวารสารทาง วิชาการให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าโดยจัดไว้ในที่ที่ครูหยิบอ่านได้สะดวก ทำให้เกิดความตื่นตัว และมี แนวคิดใหม่เกิดขึ้นสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านค้นคว้ามาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น

บทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตาม ความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐาน โดยภาพรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยระดับพึงประสงค์สูงกว่าระดับปฏิบัติจริง ทุกด้าน ซึ่งแสดงว่า ครู - อาจารย์ มีความต้องการหรือพึงประสงค์รับการนิเทศทั้ง 5 ด้านในระดับมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการปฏิบัติการสอน ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหัวหน้าแผนกวิชาและครู - อาจารย์ ผู้สอนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติการสอนซึ่งเป็นงานด้านที่สำคัญที่สุดด้านหนึ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนวัสดุอุปกรณ์การสอนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี ทำให้ผู้เรียนเห็นความเป็นรูปธรรม และช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนให้เด่นชัดและง่ายขึ้น ดังที่ สิริรินันท์ ชลินธุ (2538 : 213) กล่าวไว้ว่า การสอนในปัจจุบันมุ่งที่จะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงมากที่สุด วัสดุอุปกรณ์การสอนจึงมีบทบาทที่จะช่วยครูในการจัดกิจกรรมได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ อุปกรณ์การสอนจึงมีบทบาทที่จะช่วยครูในการจัดกิจกรรมได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพช่วยประหยัดเวลาในการสอนและนักเรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้เร็ว จะเห็นได้ว่าการสอนจะมีประสิทธิภาพ สื่อประเภทอุปกรณ์การสอนมีส่วนสำคัญ ดังนั้นหัวหน้าแผนกวิชาควรสนับสนุนจัดทำโครงการงบประมาณรายจ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนในแผนกวิชา และคุณแตนธนากร - อาจารย์ ให้รู้จักเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับกิจกรรมการสอน

การนิเทศเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับที่ 3 โดยระดับพึงประสงค์สูงกว่าระดับปฏิบัติจริง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้และตำแหน่งงานสูงขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับอาชีพครูที่จะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รอบรู้โดยเฉพาะด้านวิชาการ ดังที่ มาลี วิชญกุล (2525 : 60) ทำการวิจัยพบว่าครูสังกัดกรมอาชีวศึกษามีความต้องการด้านการจัดประชุมอบรมสัมมนาทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ครู - อาจารย์ ต้องการที่จะได้ต้องการเพิ่มพูนความรู้ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ หัวหน้าแผนกวิชาซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเบื้องต้น ควรให้ความช่วยเหลือและส่งเสริม โดยให้เข้ารับการสัมมนาอบรม และศึกษาต่อ ค่าที่ นพพงบุญจินตราคุลย์ (2525 : 113) กล่าวว่ากระตุ้นและส่งเสริมให้ครู โดยส่วนรวมรู้จักพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพซึ่งจะทำได้โดยจัดให้มีการสัมมนาการฝึกอบรมและศึกษาต่อ ผู้วิจัยเห็นว่าหัวหน้าแผนกวิชาควรสนับสนุนให้โอกาสครู - อาจารย์ดังกล่าวได้พัฒนาความรู้ความสามารถและประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

ด้านหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงลำดับ 4 โดยระดับพึงประสงค์สูงกว่าระดับปฏิบัติจริง แสดงว่าครู - อาจารย์ ส่วนใหญ่อาจมีความรู้ความเข้าใจด้านหลักสูตรน้อยส่งผลให้การจัดการเรียนการสอน การเตรียมแผนการสอนไม่มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจด้านหลักสูตรอย่างถ่องแท้ ดังที่ ชะลอจันทร์กุล (2523 : 35) ได้เสนอไว้ว่าควรจัดให้มีการประชุมครูแต่ละหมวดวิชาเพื่อพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร แต่เนื่องจากครู - อาจารย์ ในสถานศึกษากกรมอาชีวศึกษามีงานที่เป็นครั้งคราวทำมาก เช่นงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาค ทำให้การจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับด้านหลักสูตรน้อย คงพร ชีระโรจนพงษ์ (2535 : 146) ดังนั้นหัวหน้าแผนกวิชาควรกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ศึกษาหาความ

รู้ด้านหลักสูตรด้วยตัวเอง ประกอบกับครู - อาจารย์ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปย่อมมีความรับผิดชอบในการศึกษาค้นคว้าได้

ด้านการวัดและการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับที่ 5 โดยระดับพึงประสงค์สูงกว่าระดับปฏิบัติจริง ถึงแม้ว่าจะมีความต้องการจะอยู่ในลำดับที่สุดท้าย แต่การวัดและการประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่สำคัญและจำเป็นที่สุด ทั้งนี้เพราะการวัดและประเมินผลนั้นจะช่วยให้หัวหน้าแผนกวิชาและครู - อาจารย์ผู้สอนสามารถตรวจดูได้ว่าการจัดการเรียนการสอนนั้นบรรลุถึง จุดหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้หาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป พร้อมพรรณ อุดมสิน (2529 : 2) แต่ครู - อาจารย์ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจหลักการและวิธีการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านอาชีวศึกษาในส่วนหนึ่งที่พบว่า ครูไม่สามารถดำเนินการวัดผลให้ตรงจุดประสงค์ของหลักสูตรครบถ้วน กรมอาชีวศึกษา (2537 : 56) ดังนั้นหัวหน้าแผนกวิชาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะคอยดูแลส่งเสริมให้การวัดผลและการประเมินผลเป็นไปตามที่ได้คาดหวังไว้ แต่ในการปฏิบัติจริงเป็นบางครั้งหัวหน้าแผนกวิชาไม่สามารถสนองตอบความต้องการของครู - อาจารย์ได้เต็มที่ ทั้งนี้อาจเนื่องจากขาดความรู้ในเรื่องการวัดและประเมินผล จึงไม่เชื่อมั่นในการให้ความช่วยเหลือ ดังผลงานวิจัยของหัวหน้าแผนกวิชา ดิเรก เดชเจริญ (2536 : 122) กล่าวไว้ว่า อุปสรรคของหัวหน้าสาขาวิชาข้อหนึ่งคือขาดความเชื่อมั่นในวิธีการวัดผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ จึงทำให้พบถึงระดับปฏิบัติจริง และระดับพึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความต้องการของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานด้านหลักสูตร ด้านการปฏิบัติการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและการประเมินผล และการนิเทศเพื่อพัฒนาอื่น ๆ เพื่อที่จะเป็นแนวทางให้หัวหน้าแผนกวิชาไปประกอบการพิจารณาวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการการนิเทศการศึกษาของครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษาต่อไป

5.3.2.2 ครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต้องการนิเทศ การศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งจะอภิปรายผลเรียงตามลำดับดังนี้

ครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้าน การวัดและการประเมินผล และการนิเทศเพื่อพัฒนาด้านต่างๆจึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านหลักสูตร ด้านการปฏิบัติการสอน และด้านวัสดุอุปกรณ์การสอนตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าครู-อาจารย์ที่มีอายุต่างกันน่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาแตกต่างกัน เพราะผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัย และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยจึงสรุปว่า ครู-อาจารย์ที่มีอายุมากจะชอบรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ยก โดยเฉพาะเรื่องการนิเทศการศึกษา ซึ่งจะมองว่าเป็นการเพิ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาระในการทำงานมากกว่าเป็นการช่วยเหลือหรือแนะนำ ส่วนครู-อาจารย์ที่มีอายุน้อยกว่าจะมีความสนใจมากกว่าและการรับที่ง่ายกว่า ดังนั้นจึงน่าจะมีความแตกต่างกัน แต่ในปัจจุบันสถานศึกษาต่างๆได้มีการพัฒนาในเรื่องการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจบออกไปทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นครู-อาจารย์ควรตระหนักในการพัฒนาตนเอง ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่ว่าจะอยู่ในวัยใดก็ตาม

ครู- อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติจริงน้อย และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างครู - อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครู - อาจารย์ทั่วไปที่มีระดับการศึกษาต่างกันได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเดียวกัน มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอย่างกว้างขวาง และปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กฎระเบียบเดียวกัน จึงทำให้การรับรู้ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน เป็นที่น่าสังเกตว่า ครู - อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นว่าหัวหน้าแผนกวิชามีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติจริง ในด้านการปฏิบัติการสอนสูงกว่าด้านอื่น ๆ

ครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศ การศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป สามารถคาดการณ์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ รู้หลักวิชา ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการเรียนรู้ทฤษฎีเพียงอย่างเดียวไม่พอต้องลงมือทำจริง ๆ เพื่อให้มีประสบการณ์ ดังที่ วิจิตร วรุตบางกูร (2526 : 30) ได้กล่าวไว้ว่า ความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถคาดการณ์มองเห็นปัญหาและมองเห็นแนวทางที่จะดำเนินงานได้อย่างตลอด สำหรับครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี เห็นว่า หัวหน้าแผนกวิชา มีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติจริงเป็นบางครั้ง โดยภาพรวมและรายด้าน อาจเนื่องมาจากอยู่ในวัยหนุ่มสาว มีความกระตือรือร้น และให้ความสนใจและความสำคัญต่อการนิเทศการศึกษาจากประสบการณ์ และจากการศึกษางานของผู้วิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาจึงมีแนวคิดที่ครู - อาจารย์ที่มี ประสบการณ์การสอนมาก ๆ นั้น จะให้ความสนใจต่อการนิเทศศึกษาน้อย เพราะมีประสบการณ์มาก สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้น้อยจึงน่าจะมีความแตกต่างกัน ความแตกต่างนั้น

อาจเนื่องมาจาก ครู - อาจารย์ ตระหนักถึงบทบาทสำคัญในการจัดการเรียน การสอนให้บรรลุจุดหมายของการศึกษา จึงต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

5.3.2.3 ครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันไป ซึ่งจะอภิปรายผลเรียงตามลำดับดังนี้

ครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ พึ่งประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี 35 - 44 ปี 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่พึงประสงค์โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติยกเว้นด้าน หลักสูตร ด้านการวัดและการประเมินผล และการนิเทศเพื่อพัฒนาในด้านอื่น ๆ และมีค่าเฉลี่ยของ ทุกด้านอยู่ในระดับปฏิบัติมาก โดยคะแนนเฉลี่ยของครู - อาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี สูงกว่าอายุ 35 - 44 ปี และ 45 ปีขึ้นไป น่าจะมีสาเหตุมาจากครู - อาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี เห็นว่าการนิเทศการศึกษามีความสำคัญดังที่ สังก อุทรานันท์ (2529:70) ได้กล่าวไว้ว่า ในสภาวะปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียน มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

ครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีความคิดเห็น เกี่ยวกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ครู - อาจารย์ไม่ว่าจะมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโทต่างก็มองเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะหัวหน้าแผนกวิชาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นอย่างดี

ครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐานที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 11 ปี 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และในบทบาทที่พึงประสงค์ พบว่า ครู - อาจารย์ทั้ง 4 กลุ่ม พึ่งประสงค์อยู่ในระดับปฏิบัติมาก และเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านวัสดุ อุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและการประเมินผล อีก 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์น้อย อาจมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศไม่ลึกซึ้งพอและให้ความสนใจต่อการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาน้อยกว่ากลุ่มครู- อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากมักจะมองเห็นถึงผลของการนิเทศการศึกษามากกว่า และอีกทั้งเคยผ่านการอบรมสัมมนาบ่อยเกิดความเข้าใจ ทำให้บทบาทที่พึงประสงค์ แตกต่างกัน

5.4 ข้อเสนอแนะ

สืบเนื่องจากผลการวิจัย เพื่อนำไปปรับปรุงบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

5.4.1 หัวหน้าแผนกวิชาควรมีบทบาทต่อการนิเทศการศึกษาเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ด้านที่ครู - อาจารย์เห็นว่ามีปฏิบัติจริงต่ำกว่าแต่ละด้าน คือด้านหลักสูตร งานด้านนี้หัวหน้าแผนกวิชาควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมายหลักการและ โครงสร้างของหลักสูตรโดยเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ และจัดประชุมสัมมนาเฉพาะภายในแผนกวิชา ส่วนด้านการปฏิบัติ การสอน มีระดับพึงประสงค์อยู่ในระดับปฏิบัติมากกว่าแต่ละด้าน สิ่งที่หัวหน้าแผนกวิชาควรดำเนินการในด้านนี้ คือ การส่งเสริมให้ ครู - อาจารย์ ใช้วิธีสอนแบบใหม่ ๆ จัดให้มีการเยี่ยม ชั้นเรียนระหว่างครู - อาจารย์ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและศึกษาเทคนิคการสอน

5.4.2 ส่งเสริมศักยภาพของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาให้สามารถสนองความต้องการหรือพึงประสงค์ของครู - อาจารย์ได้อย่างแท้จริง ซึ่งอาจส่งเสริมโดยการเปิดโอกาสให้ศึกษาอบรม สัมมนา หรือดูงานทั้งในและต่างประเทศ

5.4.3 ครู - อาจารย์ ในคณะวิชาพื้นฐานควรให้ความร่วมมือในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าแผนกวิชา ร่วมสร้างสรรค์สมรรถภาพในการทำงานอย่างเต็มขีดความสามารถตลอดทั้งการพัฒนาด้านความคิดในการรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ๆ

5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.5.1 ศึกษาความรู้ความเข้าใจในบทบาทการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าแผนกวิชาตามความรับรู้ของตนเอง และครู - อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

5.5.2 ศึกษาบทบาทการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และนักวิชาการการศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

บรรณานุกรม

- กมล สุคประเสริฐ. 2516. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษา. 2 กุมภาพันธ์.
- กฤษณี น้ำเพชร. 2521. "วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา."
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษร มงคล. 2529. "การศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. "วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กองแผนงาน, กรมอาชีวศึกษา. 2528. "รายงานการวิจัยโครงการอาชีวะและเทคนิคศึกษา."
กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. เอกสารอัดสำเนา.
- กองแผนงาน, กรมอาชีวศึกษา. 2538. "รายงานประจำปี 2533." กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
สงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2536. แผนพัฒนาการศึกษาแห่ง
ชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535 - 2539.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2538. แนวคิดและทิศทางการ
พัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เอกสารอัดสำเนา.
- จรูญ บุตรคำโชติ. 2530. "บทบาทการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9." วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จินตนา จันทร์เข้ม. 2533. "การปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6." วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เฉลิม อุคมกฤษณ์. 2531. "นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน." วารสารนิเทศมัธยมศึกษา. 1 มกราคม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ชลอ จันทรกุล. 2524. "บทบาทการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดตรัง."
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ��ชวี เถาว์ชาติ. 2535. **ประชุมสัมมนาการนิเทศภายใน : ทางเลือกใหม่ที่หลากหลาย.** นครปฐม :
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ช้ดเจน ไทยแท้. 2528. "สภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนนทบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ช้านี มีเพียร. 2531. "การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูต่อการนิเทศงานวิชาการภายใต้โครง
การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาภาค
ใต้." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คนตรี จิตตะวิกุล. 2535. "การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1." วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดวงพร ชีระโรจนพงษ์. 2534. "การศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าแผนกวิชาในวิทยาลัย
สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงสวัสดิ์ ทิพย์คงคา. 2535. "สภาพและปัญหาการนิเทศภายในเกี่ยวกับงานวิชาการของ
วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ธนู แสงศักดิ์. 2515. **บทบาทและงานในหน้าที่ของหัวหน้าแผนกวิชา.** วิทยากรย์. 5 กรกฎาคม.
- ธิดา หอวัฒนกุล. 2525. "การจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพทั่วประเทศ." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. ม.ป.ป. **ชี้ทางน้กบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : บริษัท เอส. เอ็ม. เอ็ม. จำกัด.
- นิพนธ์ ไทยพานิช. 2528. **การนิเทศแบบคลินิก.** กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์.

- นิวัตร นาคะเวช. 2528. "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาใน เขตการศึกษา 4." วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญนำ เลาสถิตย์. 2525. "บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ใน
เขตการศึกษา 5." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเทียม เจริญยิ่ง. 2534. "การพัฒนาคุณภาพแรงงานยุคไฮเทคกับบทบาทของกรมอาชีวศึกษา."
เอกสารการนิเทศ. ปีที่ 3 ฉบับที่ 16 (เมษายน - พฤษภาคม) ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2521. การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พนัส หันนาคินทร์. 2513. หลักการบริหารโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
วัฒนาพานิช.
- พวงพยอม ศรีหาบดี. 2529. "การปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยตาม
การรับรู้ของตนเอง และครูผู้สอนภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทักษ์ เกิดคง. 2525. "ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์ที่
เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่
ในเขตการศึกษา 12." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พิมลพรรณ เคหะเจริญ. 2509. คุณลักษณะและหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชา. วารสารวิสามัญ
ศึกษา. กรกฎาคม.
- ภิญโญ สาธร. 2519. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- เมธี ปิลันธนานนท์. 2525. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2528. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารอัดสำเนา.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันเพ็ญ กิ่งมะลิ. 2530. "การศึกษาการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนปฏิบัติการ ตัวอย่างในโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนและโรงเรียนนอกโครงการ กรมสามัญศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจิตร วรุตบางกูร. 2526. "การนิเทศภายในโรงเรียน." เอกสารประกอบคำบรรยายในการประชุมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารอัดสำเนา.

ศราวุธ ตั้งชัวร์ธนะ. 2536. "การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค พุทธศักราช 2533." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริวรรณ ฉายะเกษศริน. 2529. "การนำเสนอรูปแบบการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 5." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สังต์ อุทรานันท์. 2524. "การศึกษางานวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย รายงานผลการวิจัย เล่ม 1." กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารอัดสำเนา.

_____. 2527. "การนิเทศภายในโรงเรียน." เอกสารประกอบคำบรรยายสัมมนาการนิเทศ การศึกษาและพัฒนาหลักสูตร. ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารอัดสำเนา.

_____. 2529. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.

_____. 2530. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.

สันต์ ธรรมบำรุง. 2526. หลักการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์. 2526.

สถาพร พันธุ์ประยูร. 2530. การศึกษางานการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สมศรี จำกนก. 2514. "บทบาทของหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล
ระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ ในจังหวัดพระนครและธนบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังจา จันท์เจริญ. 2525. "ความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครูเกี่ยวกับ
สมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 1." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันต์ ธรรมบำรุง. 2526. หลักการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
สามัญศึกษา, กรม. กองแผนงาน หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 5. 2522. คู่มือครูใหญ่
โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดใหม่. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์
- สายหยุด จำปาทอง. 2521. คู่กันเรื่องหลักสูตรใหม่ หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา.
วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 1 มกราคม.
- ลีปนันท เกตุทัต. 2518. "การปฏิรูปการศึกษา." รายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อ
ปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุทธาทิพย์ เจริญสุข. 2536. "ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา
ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์
มหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เสนีย์ พิทักษ์อรุณภ. 2523. รูปแบบการวางแผนโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวภา เขาวนัชลากร. 2524. "การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนกลาง สังกัด
กรมอาชีวศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมอาชีวศึกษา. 2537. หลักสูตรคณะวิชาพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพฯ : สารพัดช่างพระนคร.
- อนันต์ ทองสัมฤทธิ์. 2539. "การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับ
สภาพและความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา :
กรณีศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรณีศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อากม จันทสุนทร. 2527. การส่งเสริมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของประเทศไทย.

ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารอัดสำเนา

อาชีวะศึกษา, กรม. 2529. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวะศึกษา

พุทธศักราช 2530. กรมอาชีวะศึกษา. เอกสารอัดสำเนา.

_____. 2535. แผนพัฒนาอาชีวศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ของ กรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา. งานสถิติและสารสนเทศ : เอกสารอัดสำเนา.

_____. 2533. หลักสูตรคณะวิชาพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา.

อุบล หุระนันท์. 2514. การบริหารการศึกษาระดับมัธยม. พระนคร : สีสัมการพิมพ์.

อุษา สุทธินาค. 2532. "บทบาทการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชาตามการรับรู้ของตนเอง และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Burton, William H., and Brueckner, Leo J. 1995 *Supervision : A Social Process*. New York : Appletton - Century Company.

Douglass, H.R. 1963. *Modern Administration of Secondary School*. New York : Publishing Company.

Edmoson, J.B. 1956. *The Administration of the Modern Secondary School*. New York : Mcmillan Company.

Elsbree, Williard, et al. 1967. *Elementary School Administration and Supervision*. 3rd ed. : New York : American Book Co.

Franseth, Jane. 1961. *Supervision as Leadership*. New York : Row Peterson.

Good, Carter V. 1973. *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill Book Co.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- _____. 1985. **Supervisory Behavior in Education**. 3 rd. ed., New York : Prentice-Hall, Inc.
- Krech, D. 1962. **Individual in Society**. New York : McGraw-Hill.
- Mcdonald, R.R. 1971. **Selected Reading and Projects in Social Psycholgy**. New York : McGraw-Hill.
- Oliva, Peter F. 1976. **Supervisory for Today's Schools**. New York : Thomas Y. Crowell.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe'

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ บทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศ
การศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 35 ปี	35-44 ปี	45 ปีขึ้นไป
		2.63	2.35	2.52
ต่ำกว่า 35 ปี	2.63	-	*	-
35-44 ปี	2.35	-	-	-
45 ปีขึ้นไป	2.52	-	-	-

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ บทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศ
การศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ด้านหลักสูตร จำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 35 ปี	35-44 ปี	45 ปีขึ้นไป
		2.55	2.25	2.44
ต่ำกว่า 35 ปี	2.55	-	*	-
35-44 ปี	2.25	-	-	-
45 ปีขึ้นไป	2.44	-	-	-

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม บทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศ
การศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ โดยภาพรวมจำแนกตาม
ประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์ การสอน	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 11 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		2.80	2.56	2.47	2.25
ต่ำกว่า 11 ปี	2.80	-	*	*	*
11-15 ปี	2.56	-	-	-	-
16-20 ปี	2.47	-	-	-	-
21 ปีขึ้นไป	2.25	-	-	-	-

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม บทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการ
นิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ด้านหลักสูตร จำแนกตาม
ประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์ การสอน	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 11 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		2.71	2.18	2.39	2.14
ต่ำกว่า 11 ปี	2.71	-	*	*	*
11-15 ปี	2.18	-	-	-	-
16-20 ปี	2.39	-	-	-	-
21 ปีขึ้นไป	2.14	-	-	-	-

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม บทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศ
การศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ด้านการปฏิบัติการสอน จำแนกตาม
ประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์ การสอน	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 11 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		2.98	2.29	2.65	2.42
ต่ำกว่า 11 ปี	2.98	-	*	*	*
11-15 ปี	2.29	-	*	-	-
16-20 ปี	2.65	-	-	-	-
21 ปีขึ้นไป	2.42	-	-	-	-

ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม บทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศ
การศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ด้านการวัดและการประเมินผล จำแนก
ตามประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์ การสอน	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 11 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		2.82	2.17	2.44	2.26
ต่ำกว่า 11 ปี	2.82	-	*	*	*
11-15 ปี	2.17	-	-	-	-
16-20 ปี	2.44	-	-	-	-
21 ปีขึ้นไป	2.26	-	-	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม บทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศ
การศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน
จำแนกตามประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์ การสอน	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 11 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		2.71	2.26	2.42	2.28
ต่ำกว่า 11 ปี	2.71	-	*	*	*
11-15 ปี	2.26	-	-	-	-
16-20 ปี	2.42	-	-	-	-
21 ปีขึ้นไป	2.28	-	-	-	-

ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม บทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศ
การศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน จำแนกตาม
ประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์ การสอน	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 11 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		2.82	2.24	2.48	2.29
ต่ำกว่า 11 ปี	2.82	-	*	*	*
11-15 ปี	2.24	-	-	-	-
16-20 ปี	2.48	-	-	-	-
21 ปีขึ้นไป	2.29	-	-	-	-

ตารางที่ 4.22 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม บทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อ
การนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 35 ปี	35-44 ปี	45 ปีขึ้นไป
		3.41	3.21	3.19
ต่ำกว่า 35 ปี	3.41	-	*	*
35-44 ปี	3.21	-	-	-
45 ปีขึ้นไป	3.19	-	-	-

ตารางที่ 4.23 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม บทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา
ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ด้านหลักสูตร
จำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 35 ปี	35-44 ปี	45 ปีขึ้นไป
		3.43	3.16	3.19
ต่ำกว่า 35 ปี	3.43	-	*	*
35-44 ปี	3.16	-	-	-
45 ปีขึ้นไป	3.19	-	-	-

ตารางที่ 4.24 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม บทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา
ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ด้านการวัด
และการประเมินผล จำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 35 ปี	35-44 ปี	45 ปีขึ้นไป
		3.37	3.13	3.08
ต่ำกว่า 35 ปี	3.37	-	*	*
35-44 ปี	3.13	-	-	-
45 ปีขึ้นไป	3.08	-	-	-

ตารางที่ 4.25 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม บทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา
ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ การนิเทศเพื่อพัฒนา
ด้านอื่น ๆ จำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 35 ปี	35-44 ปี	45 ปีขึ้นไป
		3.47	3.26	3.22
ต่ำกว่า 35 ปี	3.47	-	*	*
35-44 ปี	3.26	-	-	-
45 ปีขึ้นไป	3.22	-	-	-

ตารางที่ 4.26 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม บทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา
ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์โดยภาพรวม จำแนกตาม
ประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์ การสอน	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 11 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		3.44	3.21	3.15	3.21
ต่ำกว่า 11 ปี	3.44	-	*	*	*
11-15 ปี	3.21	-	-	-	-
16-20 ปี	3.15	-	-	-	-
21 ปีขึ้นไป	3.21	-	-	-	-

ตารางที่ 4.27 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม บทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา
ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ด้านหลักสูตร
จำแนกตามประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์ การสอน	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 11 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		3.48	3.14	3.13	3.14
ต่ำกว่า 11 ปี	3.48	-	*	*	*
11-15 ปี	3.14	-	-	-	-
16-20 ปี	3.13	-	-	-	-
21 ปีขึ้นไป	3.14	-	-	-	-

ตารางที่ 4.28 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ บทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา
ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ด้านการปฏิบัติการสอน
จำแนกตามประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์ การสอน	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 11 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		3.48	3.25	3.22	3.26
ต่ำกว่า 11 ปี	3.48	-	*	*	-
11-15 ปี	3.25	-	-	-	-
16-20 ปี	3.22	-	-	-	-
21 ปีขึ้นไป	3.26	-	-	-	-

* $P \leq .05$

ตารางที่ 4.29 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ บทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชา
ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนา
ด้านอื่นๆ จำแนกตามประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์ การสอน	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 11 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		3.49	3.29	3.17	3.25
ต่ำกว่า 11 ปี	3.49	-	*	*	-
11-15 ปี	3.29	-	-	-	-
16-20 ปี	3.17	-	-	-	-
21 ปีขึ้นไป	3.25	-	-	-	-

ตารางที่ 4.30 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ บทบาทที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าแผนกวิชา
ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ด้านการวัดและ
การประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์ การสอน	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 11 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		3.36	3.15	3.05	3.10
ต่ำกว่า 11 ปี	3.36	-	-	*	*
11-15 ปี	3.15	-	-	-	-
16-20 ปี	3.05	-	-	-	-
21 ปีขึ้นไป	3.10	-	-	-	-

ตารางที่ 4.31 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ บทบาทที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าแผนกวิชา
ต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ด้านวัสดุอุปกรณ์
การสอน จำแนกตามประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์ การสอน	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 11 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		3.43	3.27	3.20	3.25
ต่ำกว่า 11 ปี	3.43	-	-	*	-
11-15 ปี	3.27	-	-	-	-
16-20 ปี	3.20	-	-	-	-
21 ปีขึ้นไป	3.25	-	-	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ ดังนี้

ได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2539

1. นางรัตนา ชุมพาลี ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อกรณีเทศ การศึกษา ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา” โดยมี อาจารย์ไพรัตน์ พิภน้อย เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ คร.วราพรธ น้อยสุวรรณ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2539

(รศ.ดร.มนัส สัจวรศิลป์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1504/ 2560

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถ.ฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 กรกฎาคม 2539

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

เรียน ศร. ประเสริฐ มงคล

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางรัตนา ชุมพาลี ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อกรณีศึกษาศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ในคณะวิชาชั้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สิกิจวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 663,642

โทรสาร 3269040 ที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 25๕๑

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถ.ฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 กรกฎาคม 2539

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

เรียน นางสาวทิพานี สมบัติ

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางรัตนา ชุมพาลี ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังว่าคง ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรเพ็ญ สีกิจวัณณะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 663,642

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 2560

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถ.ฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 กรกฎาคม 2539

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

เรียน นายมานิตย์ ศุภกรโกศัย

ด้วยคณะกรรมการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางรัตนา ชุมพาลี ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อภาควิชาการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

คณะกรรมการอุตสาหกรรม หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ. ดร. พรพรรณ ลีกิจวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานนวัตกรรมการศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 663, 642

โทรสาร 3269040 ที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 2560

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถ.ฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 กรกฎาคม 2539

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

เรียน นางสาวสุภรณ์ ยี่ตุงบุญฤทธิ์

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาริทยาลัยได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางรัตนา ชุมพาลี ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อภาควิชาศึกษาศาสตร์ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ. ดร. พรรณี สীগิจวัจนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 663,642

โทรสาร 3269040

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 2539

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถ.ฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕๑ กรกฎาคม 2539

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

เรียน นายสุสันต์ จ้อยเจริญ

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางรัตนฐา ชุ่มพาลี ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการศึกษาตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ. ดร. พรพนธ์ ลีกิจวัจนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 663,642

เอกสารที่ 3269040 ที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 2561

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนเลทองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 กรกฎาคม 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

ด้วย นางรัตนา ชุมพาลี เป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา กำลังทำการวิจัยเพื่อ
เรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของ
ครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา"

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดพิจารณาอนุญาต
ให้นักศึกษาได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ
โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรพรณี สิกิจวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 663,642

โทรสาร. 3269040

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 2561

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 กรกฎาคม 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม

ด้วย นางรัตนจู ชุมพาลี เป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา กำลังทำการวิจัยเพื่อ
เรียบเรียงวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อกรณีเทคนิคการศึกษาตามความคิดเห็นของ
ครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา"

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดพิจารณาอนุญาต
ให้นักศึกษาได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ
โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สิกงวิวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 663,642

โทรสาร. 3269040

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 2806

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนเลทองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

16 สิงหาคม 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. โครงการวิทยานิพนธ์
 2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและ โครงการวิทยานิพนธ์
 3. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ด้วย นางรัตนา ชุมพาลี เป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตร
ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์
เรื่อง "บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อกรณีเหตุการณ์การศึกษา ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ในคณะวิชาชั้น
วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา" ซึ่งโครงการวิจัยดังกล่าวได้รับอนุมัติแล้วเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2539

ในการทำวิจัยเรื่องนี้นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาสังกัด
หน่วยงานของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดพิจารณาอนุญาต
ให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา

ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ดร. วรณี ลีจิตวัฒนะ

(ผศ. ดร. วรณี ลีจิตวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 663,642

โทรสาร. 3269040

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

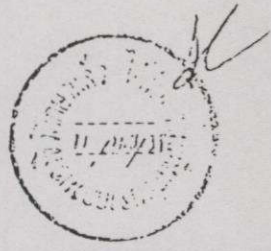
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

สำหรับทำวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารอาชีวศึกษา
ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามของหอสมุดแห่งนี้มีลักษณะการเก็บข้อมูลการศึกษา
ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ในคณะวิชาศึกษา
วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา
ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ในคณะวิชาพื้นฐาน
วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารอาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง การวิจัยเพื่อให้ทราบถึงบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา คณะวิชาพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา จะเป็นข้อมูลในการพัฒนาบทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาต่อไป ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้ช่วยตอบแบบสอบถามนี้ และขอได้โปรดตอบให้ครบทุกข้อตามความเห็นของท่าน เพื่อจะได้นำผลไปใช้ในประโยชน์ดังกล่าว ผู้วิจัยขอรับรองว่า ข้อมูลที่ท่านตอบทั้งหมดจะถือเป็นความลับ และจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม ๆ เท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านแต่ประการใด

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 บทบาทหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา

ตอนที่ 1 โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน หน้ารายการที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงข้อเดียว

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 25 ปี 25 - 34 ปี
 35 - 44 ปี 45 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 ปริญญาตรี ปริญญาโท
 สูงกว่าปริญญาโท
4. สาขาวิชาหรือวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา
 วิชาทางการศึกษา (ครู)
 วิชาชีพเฉพาะที่ไม่ใช่วิชาชีพครู
5. ประสบการณ์การสอน
 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี
 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี 21 ปีขึ้นไป
6. กลุ่มวิชาที่สอน
 สังคมศึกษา ภาษาไทย
 พลานามัย วิทยาศาสตร์
 คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 บทบาทของหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษา ให้ท่านพิจารณาว่าหัวหน้าแผนกวิชาของท่านได้มีบทบาทในการนิเทศการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ อยู่ในระดับใด และท่านพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาของท่านปฏิบัติในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	บทบาทหัวหน้าแผนกวิชาต่อการนิเทศการศึกษาด้านหลักสูตร	หัวหน้าแผนกวิชาของท่านได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใด				ท่านพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาของท่านปฏิบัติในระดับใด			
		อย่างสม่ำเสมอ	บ้างครั้ง	น้อย	ไม่เคยเลย	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	<p>การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมายหลักการและโครงสร้างของหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่โดย</p> <p>1.1 ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการจัดประชุมครู-อาจารย์เพื่อชี้แจง</p> <p>1.2 เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้</p> <p>1.3 จัดประชุมสัมมนาเฉพาะภายในแผนกวิชา</p>								
2	การนำหลักสูตรไปสู่การสอนโดยให้								

ข้อ	บทบาทหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา ด้านหลักสูตร	หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใด				ท่านพึงประสงค์ให้ หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ปฏิบัติในระดับใด			
		อย่าง สม่ำเสมอ	บาง ครั้ง	น้อย	ไม่เคย เลย	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
3	2.1 หัวหน้าแผนกวิชาเป็น ผู้นำให้มีการทำแผนการสอนและ บันทึกการสอนตามรูปแบบของ วิทยาลัย								
	2.2 ให้ครูแต่ละคนปรึกษาหารือ และจัดทำร่วมกัน ในวิชาที่ รับผิดชอบ								
	2.3 ให้ครูร่วมกันจัดทำแผน การสอน โดยหัวหน้าแผนกวิชา เป็นที่ปรึกษา								
	3 การจัดหาเอกสารประกอบหลัก สูตร เช่น คู่มือการนำหลักสูตร ไปใช้และเอกสารประกอบการ เรียนการสอนต่าง ๆ ได้ เพียงพอในการศึกษาค้นคว้า โดยวิธีการ								
	3.1 รับจากหน่วยงานส่วน กลางที่รับผิดชอบโดยตรง								

เอกสารที่รับมาทั้งนี้ โดยตรง รับการชี้แจงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไปฝากหรือเผยแพร่ในที่อื่น ซึ่งทั้งห้าฉบับนี้ให้ดัดแปลงแก้ไข และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรรมนำไปใช้

ชื่อ	บทบาทหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา ด้านหลักสูตร	หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใด				ท่านพึงประสงค์ให้ หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ปฏิบัติในระดับใด			
		อย่าง สม่ำเสมอ	บาง ครั้ง	น้อย	ไม่เคย เลย	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
4	3.2 จัดหาเพิ่มเติม								
	3.3 ร่วมกับครูในการจัดทำ เพิ่มเติม								
	4 การติดตามและประเมินผลการ ใช้หลักสูตร โดยวิธีการ								
	4.1 จัดประชุมในแผนกวิชา เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จากการนำหลักสูตร ไปใช้เป็น ระยะ ๆ								
	4.2 ให้ครูประเมินผลการใช้ หลักสูตรร่วมกันในแต่ละรายวิชา								

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในด้านหลักสูตร ท่านพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาของท่านปฏิบัติ

1.
2.
3.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	บทบาทหัวหน้าแผนกวิชา ต่อภาคนิเทศการศึกษา ด้านปฏิบัติการสอน	หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใด				ท่านพึงประสงค์ให้ หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ปฏิบัติในระดับใด			
		อย่าง สม่ำเสมอ	บาง ครั้ง	น้อย	ไม่เคย เลย	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
1	กำหนดการสอนและตารางสอน ตามหลักสูตร 1.1 เปิดโอกาสให้ผู้สอนมีส่วนร่วม ในการกำหนดการสอนและ ตารางสอน 1.2 จัดตั้งคณะกรรมการใน แผนกวิชาร่วมดำเนินการ กำหนดตารางสอน								
2	การเตรียมการด้านการสอน ของครู 2.1 ส่งเสริมให้ครูศึกษาราย ละเอียดในการปฏิบัติงานด้าน การสอน 2.2 ให้คำแนะนำปรึกษาครูสอน ตรงกับความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ของตน								

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	บทบาทหัวหน้าแผนกวิชา ต่อกรณีเทศการศึกษา ด้านปฏิบัติการสอน	หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใด				ท่านพึงประสงค์ให้ หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ปฏิบัติในระดับใด			
		อย่าง สม่ำเสมอ	บาง ครั้ง	น้อย	ไม่เคย เลย	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
3	ส่งเสริมการสอนตามแผนการ สอน 3.1 ให้ความรู้แก่ครูในการ วางแผนการปฏิบัติงานด้านการ สอน 3.2 ส่งเสริมให้ครูที่สอนวิชา เดียวกันวางแผนการสอน ร่วมกัน								
4	ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีสอน แบบใหม่ 4.1 นำสื่อมาเผยแพร่แก่ครู 4.2 ส่งเสริมครูที่มีความคิด ริเริ่มในด้านการสอน 4.3 จัดให้มีการเยี่ยมชั้นเรียน ระหว่างครูเพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดและเทคนิคการสอน								

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในด้านปฏิบัติการสอน ท่านพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาของท่านปฏิบัติ

1.
2.
3.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อ	บทบาทหัวหน้าแผนกวิชา ต่อกรณีศึกษาศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใด				ท่านพึงประสงค์ให้ หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ปฏิบัติในระดับใด			
		อย่าง สม่ำเสมอ	บาง ครั้ง	น้อย	ไม่เคย เลย	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
1	การจัดการวัสดุอุปกรณ์การสอน 1.1 ให้ครูในแผนกวิชาทำการ สำรวจสภาพและความต้องการ การใช้วัสดุอุปกรณ์ 1.2 ให้ความรู้แก่ครูในการ เลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน								
2	การส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ การสอน 2.1 ฝึกอบรมการจัดทำหรือจัด หาวัสดุอุปกรณ์การสอน 2.2 ร่วมมือกับฝ่ายโสตทัศน- อุปกรณ์ของวิทยาลัยจัดอบรมเพื่อ ให้ความรู้การใช้อุปกรณ์การสอน 2.3 อำนวยความสะดวกในการ ใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน								

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน

ท่านึงประสงค์ให้หัวหน้า

แผนกวิชาของท่านปฏิบัติ

- 1.
- 2.
- 3.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	บทบาทหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและการ ประเมินผลการเรียน การสอน	หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใด				ท่านพึงประสงค์ให้ หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ปฏิบัติในระดับใด			
		อย่าง สม่ำเสมอ	บาง ครั้ง	น้อย	ไม่เคย เลย	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
1	การส่งเสริมการประเมินผล การสอนของครูไทย 1.1 ประชุมชี้แจงการวัดและ ประเมินผลให้เป็นไปตาม ระเบียบของกรมอาชีวศึกษา 1.2 ให้คำปรึกษาแก่ครูที่มี ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลการเรียนการสอน การให้คะแนน การตัดเกรด								
2	การวิเคราะห์ข้อสอบและการ จัดทำข้อสอบมาตรฐาน 2.1 ให้คำปรึกษาแก่ครูใน การวิเคราะห์และจัดทำ 2.2 สนับสนุนและจัดอบรมให้ ความรู้การวัดและประเมินผล การเรียนการสอนแก่ครูใน แผนกวิชา								

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับภายในสำนักงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไป ชี้นำ ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	บทบาทหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและการ ประเมินผลการเรียน การสอน	หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใด				ท่านพึงประสงค์ให้ หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ปฏิบัติในระดับใด			
		อย่าง สม่ำเสมอ	บาง ครั้ง	น้อย	ไม่เคย เลย	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
3	การสำรวจปัญหาและอุปสรรค ในการประเมินผลการเรียนของ ครู 3.1 จัดประชุมครูในแผนกวิชา เพื่อรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้น 3.2 ร่วมกับครูในแผนกวิชา ศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้อของ ผู้เรียน								

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ท่านพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชาของท่านปฏิบัติ

1.
2.
3.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	บทบาทหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ	หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใด				ท่านพึงประสงค์ให้ หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ปฏิบัติในระดับใด			
		อย่าง สม่ำเสมอ	บาง ครั้ง	น้อย	ไม่เคย เลย	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
1	<p>การประชุมนิเทศครูใหม่ในแผนก วิชาโดย</p> <p>1.1 แจกคู่มือให้ทราบถึงงาน ในหน้าที่และการปฏิบัติงาน</p> <p>1.2 แนะนำให้รู้จักกับบุคลากร ในแผนกวิชาและบุคคลอื่น ๆ ใน สถานศึกษา</p> <p>1.3 จัดหาเอกสารและคู่มือ เกี่ยวกับวิชาที่สอนแก่ครูใหม่</p> <p>1.4 แนะนำแหล่งวิทยากร ต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อ การจัดการเรียนการสอน</p>								
2	<p>การพัฒนาสมรรถภาพด้านการ สอนแก่ครู</p> <p>2.1 จัดให้มีประชุมทางวิชาการ</p> <p>2.2 ส่งครูผู้สอนเข้ารับการ อบรม</p>								

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้พิมพ์ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	บทบาทหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ	หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใด				ท่านพึงประสงค์ให้ หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ปฏิบัติในระดับใด			
		อย่าง							
		สม่ำเสมอ	บ้าง ครั้ง	น้อย	ไม่เคย เลย	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
2.3	จัดให้มีห้องศูนย์วิชาของ แผนก								
2.4	จัดให้มีการไปศึกษาและ ดูงานการจัดการเรียนการสอน ของสถานศึกษาอื่น								
2.5	จัดหาโครงการเชิญ วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ ความรู้แก่ครูผู้สอน								
3	การเสนอแนะข้อมูลข่าวสารทาง วิชาการแก่ครู								
3.1	จัดป้ายนิเทศเพื่อให้ความ รู้และข่าวสารแก่ครู								
3.2	จัดหาหนังสือหรือวารสาร ที่มีคุณค่าทางด้านวิชาการให้ครู ได้ศึกษา								

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	บทบาทหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนี้เทศการศึกษา เพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ	หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใด				ท่านพึงประสงค์ให้ หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ปฏิบัติในระดับใด			
		อย่าง สม่ำเสมอ	บาง ครั้ง	น้อย	ไม่เคย เลย	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
4	3.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูไป ฟังการบรรยายทางด้านวิชาการ ในสื่อที่เกี่ยวข้อง/น่าสนใจ ตามหน่วยงานต่าง ๆ								
	3.4 จัดสัมมนาทางวิชาการภายใน สถานศึกษา								
	3.5 รวบรวมผลการวิจัยทาง ทางด้านวิชาการเผยแพร่ให้ครู ได้ทราบ								
	3.6 เชิญวิทยากรมาบรรยาย ภายในวิทยาลัยเป็นครั้งคราว								
	4 ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชา การของครู								
	4.1 สนับสนุนให้ครูมีโอกาส ศึกษาต่อ								
4.2 ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการ อบรมทางด้านวิชาการ ตามที่ สถาบันต่าง ๆ จัดขึ้น									

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	บทบาทหัวหน้าแผนกวิชา ต่อการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ	หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใด				ท่านพึงประสงค์ให้ หัวหน้าแผนกวิชาของท่าน ปฏิบัติในระดับใด			
		อย่าง สม่ำเสมอ	บาง ครั้ง	น้อย	ไม่เคย เลย	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
4.3	จัดกิจกรรมให้ครูได้มี โอกาสเสนอผลงานทางวิชาการ								
4.4	ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสไป เป็นวิทยากรยังที่ต่าง ๆ								
4.5	ส่งเสริมให้ครูเขียนบทความทางวิชาการเผยแพร่ ความรู้ในรูปแบบทำเป็นเอกสาร แจกจ่ายให้นักศึกษา/ผู้สนใจ								

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ท่านพึงประสงค์ให้หัวหน้าแผนกวิชา
ของท่านปฏิบัติ

1.
2.
3.

ขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

นางรัตนา ชุมพาลี เกิดวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2493 อำเภอ เมือง จังหวัด เพชรบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) วิชาเอกภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก เริ่มรับราชการ เมื่อ พ.ศ. 2518 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้